

50 D - 1213

ŽIVNOSTENSKÁ DAŇ

drobných živností

obchodních, řemeslných, hostinských a dopravních.

Text zákona o dani živnostenské č. 50/48 Sb.
a prováděcích výnosů ministerstva financí s vysvětlivkami, příklady a vzory
podání zpracovali

JUDr JAROMÍR ŠPINKA

JUDr VILÉM FLEISCHLINGER

CENA Kčs 36.—

NÁKLADEM I TISKEM ZÁŘE V BRNĚ

ÚVOD.

Živnostenská daň je jedním ze čtyř druhů daně z pracovního důchodu. Jako první z této čtveřice byla v loňském roce uzákoněna daň ze mzdy, která se vztahuje na největší počet osob pracujících — na všechny zaměstnance.

Nyní přichází jako druhá na řadu daň živnostenská, které budou podrobena všichni drobní živnostníci, bez ohledu na to, zda provozují živnost řemeslnou, obchodní, hostinskou či dopravní.

Živnostenská daň bude pro naše živnostnictvo nespornou úlevou nejen po stránce materiálně-finanční, nýbrž hlavně také po stránce formální. Pro poplatníka živnostenské daně odpadá pro příště placení a přiznávání všeobecné daně výdělkové a daně důchodové. Poplatníková daňová agenda se tím zjednoduší tak, že v budoucnu bude si moci své daňové přiznání sestavit sám, aniž by musil vyhledat různé daňové kanceláře, odborníky a poradce.

Při tom se podle předběžných statistik očekává, že živnostenské dani bude podléhati asi 200.000 drobných živnostenských podniků, takže z celkového počtu poplatníků všeobecné daně výdělkové budou celé dvě třetiny požívatí výhody nové daně.

Účelem této brožurky je poskytnouti živnostníkům-poplatníkům přehledným a skutečně lidovým způsobem informace o nové dani a dátí mu současně vodičko pro přiznání a placení daně.

Autoři.

Obsah

Úvod	3
Výklad zákona:	
I. Vymezení malé živnosti.	
1. Živnostenská daň — daň z pracovního důchodu	7
2. Předpoklady daňové povinnosti	7
3. Živnost ve smyslu zákona o živnostenské dani	8
4. Seznam živností podléhajících živnostenské dani	9
5. Znaky malé živnosti	13
6. Maximální hranice daňového základu	14
7. Maximální počet pracovních sil	14
8. Poplatník — fyzická osoba	19
9. Neodevzdaná pozůstalost	20
10. Provozování živnosti vlastním jménem a na vlastní účet	21
11. Současné provozování více živností	21
II. Daňový základ.	
12. Hrubá mzda (plat) poplatníka	26
13. Přírážka na nákup zboží	34
14. Přírážka na mzdy	38
15. Ocenění naturálních požitků	40
16. Daňová sazba	42
III. Snížení daňového základu.	
17. Důvody snížení daňového základu	45
18. Příslušníci domácnosti ve spotřebním společenství s poplatníkem	46
19. Příslušníci domácnosti v zaopatření poplatníkově	47
20. Snížení daňového základu na druhého manžela	48
21. Snížení daňového základu na děti	50
22. Osoby postavené na roveň dětem	51
23. Snížení daňového základu na rodiče	52
24. Osoby postavené na roveň rodičům	53
25. Poplatníci svobodní, ovdovělí, rozloučení a rozvedení	53
26. Poplatníci, kteří vychovali alespoň 2 děti	54
27. Snížení daňového základu z důchodů invalidity	55
28. Váleční, vojenští a občanskí invalidé	56
29. Poplatníci tělesně nebo duševně vadní	57
30. Přehled odčítatelných částek	59

IV. Sleva na dani.

31. Sleva pro stáří nebo nemoc	61
32. Sleva z důvodů alimentární povinnosti	62
33. Sleva z důvodů podpory příbuzných	63
34. Sleva z důvodů nákladného léčení	64
35. Sleva z důvodů živelní pohromy	65
36. Všeobecně k nárokům na poskytnutí slevy	65

V. Všeobecná ustanovení.

37. Počátek daňové povinnosti	69
38. Konec daňové povinnosti	70
39. Provozování živnosti po část roku	71
40. Přesídlení živnosti	71
41. Převzetí živnosti	72
42. Oznámení o provozování živnosti	73
43. Přiznání k dani živnostenské	75
44. Splatnost daně	81
45. Vyrozumění o předpisu daně	84
46. Odvolání	84
47. Osvobození od poplatků a dávek	85
48. Podpurná platnost zákona o přímých daních	86
49. Daň živnostenská a záznamní povinnost	86
50. Daň živnostenská u přidělců podniků v národní správě	87
51. Živnostenská daň a milionářská dávka	87
52. Co není obsáhnuto živnostenskou daní	87
Zákon o dani živnostenské č. 50/48 Sb.	89

Vyhláška ministra financí č. 1030/48 Úř. l. ze dne 1. června 1948, kterou se doplňuje seznam živností podrobených živnostenské dani, stanoví výše přírážky z nákladu na mzdy a na zboží, a odlišné zásady pro výpočet daňového základu pro některé nově zařazené živnosti a povolují úlevy při stanovení základu živnostenské daně (text vyhlášky je zpracován v komentáři).

Vyhláška ministra financí č. 1046/48 Úř. l. ze dne 28. května 1948, kterou se vydávají směrnice pro stanovení slevy na dani ze mzdy zemědělské, živnostenské a důchodové (text vyhlášky je zpracován v komentáři).

I. Vymezení malé živnosti.

1. Živnostenská daň — daň z pracovního důchodu.

Daň živnostenská, podobně jako daň ze mzdy a daň zemědělská, jest daň z pracovního důchodu. Jako taková, může se ovšem vztahovati jen na takové živnosti, jejichž výnos možno v zásadě považovati za pracovní důchod, t. j. mzdu nebo plat majitele živnosti. Tak tomu jest pravidlem u drobných živností, kde poplatník pracuje převážně sám, bez podstatné účasti cizích pracovních sil a bez účasti značnějšího kapitálu (zásob zboží, strojního zařízení atd). Zákon o dani živnostenské č. 50/48 Sb. vymezuje proto pro účely tohoto zákona zvláštní pojem »malé živnosti«, která vykazuje znaky právě uvedené a již poskytuje značné daňové zvýhodnění ve formě sazeb, platných pro daň ze mzdy.

2. Předpoklady daňové povinnosti.

Živnostenské dani podléhají pouze malé živnosti ve zvláštním seznamu uvedené, které provozuje fyzická osoba (neodevzaná pozůstalost) svým jménem a na svůj účet. Podmínkou daňové povinnosti k dani živnostenské tedy jest, že:

1. poplatník provozuje jednu nebo více malých živností, uvedených v příloze zákona o dani živnostenské č. 50/48 Sb. a v doplňujícím seznamu ministerstva financí;

2. poplatníkem jest fyzická osoba;

3. poplatník provozuje živnost vlastním jménem a na vlastní účet.

Uvedené tři podmínky musí býti u téhož poplatníka splněny současně. V opačném případě nepodléhá živnost, resp. poplatník dani živnostenské, nýbrž dosavadní dani všeobecné výdělkové a dani důchodové (po př. dani podnikové, jež po uzákonění obě uvedené daně nahradí).

Příklady: 1. *Poplatníkem daně živnostenské není osoba právnická (na př. veřejná obchodní společnost), třebaže provozuje živnost v seznamu uvedenou s jednou pracovní silou a třebaže živnost jest provozována jejím jménem a na její účet.*

2. *Poplatníkem daně živnostenské není fyzická osoba, která provozuje živnost v seznamu neuvedenou (na př.*

obchod s motorovými vozidly, samostatné obchodní zastoupení, zlatnictví, bar a pod.), třebaže provoz se děje jejím jménem a na její účet.

3. *Poplatníkem daně živnostenské není osoba fyzická, která provozuje sice malou živnost v seznamu uvedené, avšak živnost provozuje jménem a na účet jiné osoby. Poplatníkem není na př.:*

a) *manžel, když živnostenský list zní na manželku a živnost se tedy provozuje jejím jménem;*

b) *náměstek živnosti, který provozuje živnost jménem a na účet majitele živnosti (pachtýř živnosti naproti tomu poplatníkem jest);*

c) *národní správce, který provozuje živnost na účet státu, zastoupeného Fondem národní obnovy atd.*

3. Živnost ve smyslu zákona o daní živnostenské.

Zákon č. 50/48 Sb. o daní živnostenské mluví obecně o živnostech, avšak rozumí jimi i některé výdělečné činnosti, které podle čl. V. uvozo-
vacího patentu k živnostenskému řádu jsou z působnosti živnostenského řádu vyňaty a tudíž živností ve smyslu ustanovení živnostenského řádu a zákonů jej měnících a doplňujících nejsou. Je to na př. prodej novin a periodických tiskopisů vůbec, prodej tabáku, obchod podomní, sběr odpadových surovin, nebo jiná výdělečná činnost, konaná výhradně obchůzkou a pod. Výdělečná činnost podobného druhu není také podložena živnostenským oprávněním ve smyslu živnostenského řádu, nýbrž toliko licencí či povolením dohlédacího policejního úřadu. Mluví-li proto zákon o provozování živnosti na základě živnostenského oprávnění, rozumí jím i uvedené licence a povolení. Pojem »živnosti« a »živnostenského oprávnění«, nutno tedy vykládati pro obor daně živnostenské odchylným způsobem, než stanoví příslušné předpisy živnostensko-právní, zejména pak živnostenský řád.

Živností ve smyslu zákona o daní živnostenské rozumí se tedy:

a) **živností ve smyslu živnostenského řádu**, t. j. živností, provozovaných na základě živnostenského oprávnění ve smyslu ustanovení živnostenského řádu, t. j. živnostenského listu (na př. zámečnictví, obchod s potravinami) nebo koncesního dekretu (na př. živnost elektrotechnická, knihkupectví, obchod s radioelektrickými zařízeními, živnost kominičká, periodické dopravování osob atd.);

b) **výdělečné činnosti ze živnostenského řádu vyňaté** a provozované toliko na základě licence nebo povolení dohlédacího policejního úřadu. Patří sem na př. prodej novin, tabáku a tabákových výrobků, střelného prachu, dále řemeslná ambulantní činnost, provozovaná na

podkladě licence (nikoliv tedy živnostenského listu) obcházením, (ne na pevném stanovišti), jako na př. brusičství, sířařství atd.

Ať již jest živnost (ve smyslu zákona o daní živnostenské) provozována na podkladě živnostenského oprávnění podle živnostenského řádu nebo na základě pouhého povolení či licence, vždy musí jíti o některé ze živností uvedených v seznamu živností, podléhajících živnostenské dani.

4. Seznam živností, podléhajících dani živnostenské.

Původní seznam malých živností, vydaný jako příloha zákona o daní živnostenské č. 50/48 Sb., byl doplněn na základě zákonného zmocnění vyhláškou ministerstva financí ze dne 1. 6. 1948. Pro přehlednost uvádíme seznam živností již v doplněném znění.

Seznam živností.

A. Živnosti řemeslné:

I. Živnosti zpracující kámen, zeminy a sklo:

Dlaždiči, mistři kameničtí, kamenosochaři, kamnáři, hrnčíři, sklenáři, brusiči skla, štukatěři, výrobci cementového zboží.

II. Živnosti kov zpracující:

Elektrotechnici, hodináři, instalatěři vodovodů, plynovodů, ústředního topení a větrání, klempíři, kováři, podkováři, mědikovci, nožíři, puškaři, pasíři, rytci, vulkanisěři, zámečníci, mechanici, radiotechnici, radiomechanici, optici, kovolijci, kovotlačitelé, galvanisěři, pilníkáři, sířaři a mřížovníci.

III. Živnosti papírenské a chemické:

Barvíři, chemičtí cidíči, fotografové, knihaři a příbuzné živnosti, sběrný pro barvení a chemické čištění, mydláři.

IV. Živnosti textilní:

Provazníci, pletáři a tkalci, čalouníci, dekoratěři, deštníkáři, výrobci hraček z textilií a jiných hmot, prýmkaři, šňůraři a portaři, soukeníci, papučáři.

V. Živnosti kožedělné:

Obuvníci, rukavičkáři, orthopedisté, bandažisté, sedláři, řemenáři, brašnáři, bičaři, ozdobníci.

VI. Živnosti dřevozpracující:

Bednáři, dýmkaři, kartáčníci, štětkaři, koláři, karosáři, košíkáři, výrobci rákosového zboží, majitelé pil, výrobci parket, truhláři, řezbáři, soustružníci, výrobci hudebních nástrojů, ladiči pian, výrobci perleťového zboží, výrobci dřevité vlny, výrobci palivového dříví.

VII. Živnosti potravinářské:

Mlynáři, pekaři, cukráři, řezníci, uzenáři, koncesování stáčeči piva do lahví.

VIII. Živnosti oděvní:

Kloboučníci, kožešníci, krejčí, modisti, modistky, výrobci umělých květin a ozdobníci per, scelovači látek.

IX. Živnosti stavební:

Lakýrníci, natěrači, malíři pokojů, pokryvači, asfaltěři, mistři studnařští a pumpaři.

X. Živnosti poslužné:

Holiči a kadeřníci, mistři kominičtí, majitelé prádelen a žehlíren, čističi budov a bytů, zahradníci, kapelníci, hlídací živnosti, maséři a pedikéři, drnomistři, sběrný prádla.

B. Živnosti maloobchodní a ambulantní:

I. skupina: Potraviný, požitavý, zboží osadnické a nápoje.

II. skupina: Textilní zboží, deštníky, provaznické výrobky, sportovní a rybářské potřeby, kožešiny všeho druhu, kůže, obuvnické, sedlářské a čalounické potřeby, obuv.

III. skupina: Tapety, linoleum, hudební nástroje, květiny, nábytek, gramofony, gramofonové desky, radio, radioelektrická zařízení, zoologie (drobná živá zvířata), zoologické potřeby a pomůcky pro vyučování, pohřební potřeby.

IV. skupina: Železo, ocel, kovy, polotovary a výrobky z nich, keramika, sklo, porcelánové a skleněné zboží, osvětlovací zařízení, elektrotechnické potřeby a zboží, zbraně, střelivo a výbušniny.

V. skupina: Zdravotní a chladírenské zařízení, drogy, barvy a laky, materiální zboží vyjímajíc speciální obchody s parfumerií, foto-kinopřístroje a potřeby, optické zboží, chirurgie, zdravotnické potřeby, laboratorní, gumové a technické potřeby a zboží, semena.

VI. skupina: Součástky a příslušenství k motorovým vozidlům, pohonné látky, pneumatiky.

VII. skupina: Kancelářské stroje, organizační pomůcky, jízdní kola, šicí stroje, hospodářské stroje a součástky.

VIII. skupina: Uhlí, palivové dříví, stavebniny, dřevo, dřevěné polotovary a umělá hnojiva.

IX. skupina: Papír, psací potřeby, filatelie, galanterie a umělecké živnosti, kožené zboží, hračky, košíkářské, kartáčnícké a dřevěné zboží, dětské kočárky, kuřácké potřeby, obchod s peřím, vetešnictví, poštovní a kolkové ceniny.

X. skupina: Hodiny a hodinky, klenoty, zlatnické a stříbrné zboží, je-li obchod s tímto zbožím provozován s jinou živností, uvedenou v seznamu (tedy nikoliv samostatně).

XI. skupina: Tabák a tabákové výrobky.

XII. skupina: Knihkupectví, hudebniny, noviny a časopisy.

XIII. skupina: Řemeslná činnost ambulantní: Kotláři, sífaři, dráteníci, klempíři, brusíči, deštníkáři, košíkáři, bednáři, sklenáři, fotografové, amb. řezání dřeva, zvěrokleštíci, čistírny peří.

XIV. skupina: Odpadové suroviny.

XV. skupina: Obchodní jednatelství, je-li provozováno s jinou živností uvedenou v seznamu (nikoliv tedy samostatně).

C. Živnosti hostinské:

Hostince, ubytovací hostince, restaurace, jídelny, uzenářské jídelny, závodní kantiny, bufety. Dále kavárny, vinárny a výčepy lihovin, vesměs pokud jsou provozovány současně s jinou potravinářskou živností, na př. u cukrářů, obchodech s lahůdkami a pod. (tedy nikoliv samostatně).

D. Živnostenská doprava motorovými vozidly, živnostenské povoznictví a pomocné živnosti dopravní.

Zasilatelství, je-li provozováno s jinou dopravní živností (tedy nikoliv samostatně).

Poznámka:

1. Živnostenskou dopravou motorovými vozidly se rozumí pravidelná i nepravidelná doprava nákladů motorovými vozidly, pravidelná i nepravidelná nehromadná doprava osob (autodrožky), pravidelná i nepravidelná hromadná doprava osob (autobusy, autokary).

2. Živnostenským povoznictvím se rozumí: povoznictví provozované zvířecími potahy, povoznictví provozované motorovými vozidly (traktory do rychlosti 12 km/hod.).

3. Pomocné dopravní živnosti zahrnují dopravu mrtvol (pokud není současně provozována s pohřební koncesí) buď zvířecími potahy a pohřebními automobily, dále podnikatelství poštovních jízď ve smlouvě s ČSR a poštovní povoznictví provozované za paušál.

Živnostenské dani podléhají jen:

1. Živností v seznamu výslovně uvedených (živností základní), po př. též

2. Živností s oprávněním užším, které však pojmově jsou automaticky obsaženy v některých základních živnostech v seznamu uvedených (živností dílčích).

- Příklady:**
1. *Výroba keramického zboží není v seznamu malých živností výslovně uvedena. Uvedená výroba je však dílčím oprávněním živnosti hrnčířské, tedy živnosti v seznamu uvedené. Proto i výroba keramického zboží spadá pod živnostenskou daň.*
 2. *Svrškarství není v seznamu výslovně uvedeno. Je však dílčí živností a podstatnou součástí živnosti obuvnické jako živnosti základní. Svrškarství proto podléhá živnostenské dani, neboť seznam jej jako živnost dílčí nevyklučuje.*
 3. *Obchod s nádobím není v seznamu výslovně uveden. Je však dílčím oprávněním obchodu se zbožím železným, skleněným a porcelánovým. Dani živnostenské proto podléhá.*
 4. *Obchod s pečivem a cukrovíčkami není v seznamu výslovně uveden, avšak jest dílčím oprávněním obchodu s potravinami. Dani živnostenské podléhá.*

Dílčí živnosti jsou z daně živnostenské vyloučeny jen tehdy, když seznam tak výslovně stanoví.

Příklad: *Živnostenské oprávnění, znějící na obchod se zbožím materiálním, zahrnuje v sobě automaticky také dílčí oprávnění ku prodeji zboží kosmetického a voňavkářského. Měl-li býti prodej zboží kosmetického a voňavkářského z daně živnostenské vyloučen, bylo nutno to v seznamu zvláště vyznačiti. Seznam živností vyjádřil to slovy: »Materiální zboží vyjmajíc speciální obchody s parfumerií.« Speciálním obchodem s parfumerií se rozumí obchod, kde aspoň 75% nákupu zboží připadá na zboží voňavkářské a kosmetické.*

U některých živností neuvádí seznam živnost základní samu a naopak vypočítává jednotlivé dílčí živnosti, na které se živnostenská daň pouze vztahuje (na př. u živností hostinských). Proto dílčí živnosti v seznamu výslovně neuvedené (na př. bary) jsou naopak z daně živnostenské vyloučeny.

Živnosti v seznamu neuvedené dani živnostenské nepodléhají. Platí to zejména o všech živnostech velkoobchodních (na př. velkoobchodu s droždím, jehož rozsah se mnoho neliší od potravinářských maloobchodů) a živnostech jednatelských s výjimkou obchodních jednatelů, kteří současně provozují jinou malou živnost, v seznamu uvedenou (na př. zámečnictví a obchodní zastoupení hospodářských strojů). Živnost maloobchodní neztrácí však charakter drobné živnosti, jestliže dodává zboží dalším živnostenským zpracovatelům (na př. železo zámečnickovi, překližky stolaři a pod.).

5. Znaky malé živnosti.

Malou živností ve smyslu zákona o dani živnostenské rozumí se pouze živnost v seznamu výslovně uvedená, v níž:

- a) **pracuje poplatník buď:**
 - aa) sám nebo
 - bb) s jedním učněm nebo
 - cc) s jedním zaměstnancem nebo s jednou osobou v poměru podobném pracovnímu nebo
 - dd) s jedním zaměstnancem (s jednou osobou v poměru podobném pracovnímu) a s jedním učněm.

Pokud by v případech bb)–dd) byla učněm nebo zaměstnancem manželka, resp. družka (nebo manžel, resp. druh, jestliže poplatníkem je manželka, resp. družka) nebo nezletilé dítě (vnuk, pastorek, schovanec), nepočítají se do nejvýše přípustného počtu pracovních sil, pokud žijí s poplatníkem ve spotřebním společenství;

b) **základ daně, vypočtený podle zásad dále uvedených, avšak nesnížený o slevy (na příslušníky domácnosti atd.) nepřevyšuje 120.000 Kčs.**

Malá živnost jest pro účely zákona o dani živnostenské vymezena dvěma objektivními znaky: maximálním počtem činných osob a maximální hranicí daňového základu. Musí ovšem jíti o drobnou živnost, v seznamu živností uvedenou.

Oba znaky malé živnosti (počet činných osob, hranice daňového základu) musí býti splněny současně.

- Příklady:**
1. *Poplatník pracoval po část roku (na př. jeden měsíc) s dvěma zaměstnanci; daňový základ vypočtený podle zásad daně živnostenské činí 110.000 Kčs. Poplatník nepodléhá živnostenské dani, neboť v kalendářním roce zaměstnával současně více jak jednoho zaměstnance.*
 2. *Poplatník pracuje v živnosti pouze s manželkou, daňový základ dosáhl 130.000 Kčs. Poplatník nepodléhá již živnostenské dani, neboť základ překročil nejvyšší hranici daňového základu, t. j. 120.000 Kčs. Nerozhoduje, že po odečtení příp. slev na příslušníky domácnosti, klesne zdanitelný základ pod hranici 120.000 Kčs.*
 3. *Poplatník pracuje v živnosti s jedním pomocníkem a s jedním učněm. Učeň se během roku doučí a zůstane dále u svého mistra. Poplatník nepodléhá dani živnostenské, neboť během kalendářního roku zaměstnával více jak jednoho zaměstnance.*

6. Maximální hranice daňového základu v malé živnosti.

Daňový základ malé živnosti může nejvýše dosáhnouti hranice 120.000 Kčs. Daňovým základem rozumí se zde základ nesnížený o odčitatelné částky z důvodu invalidity, na příslušníky domácnosti a pod.

Příklad: Obchodník s nábytkem dosáhl v kal. roce 1.100.000 Kčs v nákupu zboží. V obchodě pracuje s jednou silou (plat 40.000 Kčs ročně). Je ženatý a má jedno dítě. Podlé platové vyhlášky má nárok na 48.000 Kčs ročně.

Daňový základ činí plat majitele obchodu	48.000 Kčs
6% přírůžka na nákup zboží	66.000 Kčs
20% přírůžka na plat	8.000 Kčs
Daňový základ činí celkem	122.000 Kčs

a poněvadž přesahuje hranici 120.000 Kčs, nepodléhá již poplatník daní živnostenské, třebaže v důsledku odčitatelných částek (6.000 Kčs na manželku, 7.200 Kčs na dítě) by daňový základ klesl na 108.800 Kčs.

7. Maximální počet pracovních sil v malé živnosti.

Kromě poplatníka může v malé živnosti pracovat nejvýše jeden zaměstnanec a jeden učeň. Zaměstnanci jest podle zákona postavena na roveň osoba v poměru podobném pracovnímu. Do uvedeného počtu pracovních sil se však nepočítá druhý člen dvojice založené manželstvím (manželka, manžel) nebo skutečným spolužitím (druh, družka) a nezletilé děti — viz níže.

Nejvýše přípustný počet pracovních sil nesmí být překročen během celého zdaňovacího období, t. j. celého kalendářního roku. Překročí-li poplatník tento počet, nepodléhá již za týž kalendářní rok daní živnostenské. Je lhostejno po jakou dobu poplatník v kalendářním roce zaměstnával více pracovních sil, než zákon dovoluje. Okolnost, že poplatník pro stáří, nemoc atd. v živnosti osobně nepracuje, neopravňuje poplatníka ke zvýšení počtu pracovních sil nad jednoho zaměstnance a jednoho učně.

Příklady: 1. Poplatník zaměstnává ve své živnosti jednoho pomocníka a nezletilého syna. Syn dovrší 20. prosince 21. rok a nabude zletilosti. Tímto dnem má poplatník ve své živnosti dvě započitatelné síly a za běžný kalendářní rok nebude již podléhati živnostenské daní.
2. Poplatník zaměstnává jednoho pomocníka a jednoho učně. Dnem 30. června se učeň doučí a zůstane u poplatníka nadále jako druhý pomocník. Pro běžný kalendářní rok již poplatník daní živnostenské nepodléhá.

3. V živnosti pracuje zletilý syn poplatníka se svou manželkou. Poplatník sám je vdovcem a pro stáří nebo nemoc již v živnosti nepracuje. Živnost nepodléhá daní živnostenské. Zákon nepřipouští rozšíření počtu pracovních sil pro stáří, nemoc poplatníkovu atd.

U živností provozovaných vdovou nerozšiřuje se (v náhradu za zemřelého poplatníka) nejvýše přípustný počet pracovních sil o dalšího zaměstnance, resp. osobu v poměru podobném pracovnímu. Také vdova nemůže v živnosti, kterou provozuje právem vdovským, zaměstnávat dva zaměstnance.

Příklad: Poplatník provozuje koncesovanou živnost s jedním pomocníkem. Během roku zemře, vdova ohlásí provozování živnosti právním vdovským a k udržení provozu živnosti přijme dalšího pomocníka. Přijetím druhého pomocníka byl překročen maximálně přípustný počet zaměstnanců a živnost nemůže již podléhati daní živnostenské.

Manželka (družka) a nezletilé děti v malé živnosti. V malé živnosti může nejvýše pracovat jeden učeň a jeden zaměstnanec. Do uvedeného počtu se však nepočítají:

1. Manželka, resp. družka (je-li poplatníci daně živnostenské manželka, resp. družka, platí totéž o manželovi, resp. druhovi) a

2. nezletilé děti (vnuci, pastorki, schovanci), pokud všechny uvedené osoby žijí s poplatníkem ve spotřebním společenství. Nerozhoduje, zda jsou vůči poplatníkovi v poměru učebním, pracovním nebo pouze v poměru podobném pracovnímu.

Pokud manželka, nezletilé děti atd. nežijí s poplatníkem ve spotřebním společenství, započítávají se do nejvýše přípustného počtu pracovních sil malé živnosti. Výslovně nutno zdůraznit, že toliko nezletilé děti se nezapočítávají do tohoto počtu, děti zletilé však ano.

Příklady. 1. Poplatník provozuje živnost s manželkou, dvěma nezletilými dětmi (jedno jest v poměru učebním, druhé jest řádně vyučeno), jedním cizím příručím a jedním učněm. Přesto, že pracuje celkem s pěti silami, podléhá poplatník daní živnostenské, neboť manželka i obě nezletilé děti se do přípustného počtu pracovních sil nezapočítávají. Nebude však podléhati této daní, jestliže jedno nezletilé dítě nabude během kalendářního roku zletilosti.

2. Poplatník provozuje obchod s jedním příručím a s nezletilým vnukem, který však bydlí u svých rodičů a nežije tudíž s poplatníkem ve společné domácnosti. Nezle-

tilý vnuk započítává se proto do počtu pracovních sil, takže v živnosti jsou činní 2 zaměstnanci. Poplatník daně živnostenské již nepodléhá.

Zaměstnanec. Zaměstnancem se rozumí osoba, která je vůči poplatníkovi v řádném pracovním poměru. Podle ustálené judikatury je podstatným znakem pracovního poměru zaměstnancova podřízenost a vázanost na dispoice (pokyny) zaměstnavatelovy, zejména pokud jde o druh, množství a dobu pracovních výkonů. Chybí-li některý z těchto podstatných znaků, nejde již o poměr pracovní. Může však (ovšem nemusí) jít o poměr podobný pracovnímu (viz dále). Zákon o dani živnostenské klade poměr podobný pracovnímu na roveň poměru pracovnímu, t. j. osoba v poměru podobném pracovnímu nahrazuje v malé živnosti plně zaměstnance v řádném pracovním poměru. Poplatník daně živnostenské, který má ve své živnosti osobu v poměru podobném pracovnímu, nemůže ve své živnosti mít další zaměstnance.

Faktické provádění pracovních výkonů v živnosti (na př. obsluha zákazníků, vedení účetních knih atd.) nezakládá samo o sobě ještě existenci pracovního poměru, i když k jeho platnosti není třeba písemné formy. Podobný způsob činnosti v podniku jest obvyklý u poplatníkových rodinných příslušníků. Spolupracující rodinní příslušníci vykonávají práce v živnosti zpravidla na základě rodinného poměru (příbuzenského, švagrovského) k poplatníkovi, který je již podle občanského zákona zavazuje vykonávat tyto práce ku prospěchu rodiny. Má-li proto mezi poplatníkem a jeho rodinným příslušníkem dojíti k řádnému pracovnímu poměru, nutno tento úmysl dát objektivně najevo, na př. požádáním úřadu ochrany práce o zápis pracovního poměru do pracovní knížky, vystavením potvrzení o zaměstnání podle zákona č. 154/34 Sb. o soukromých zaměstnancích a pod., zejména však pravidelným skutečným vykonáváním prací na základě příkazů poplatníkových. Okolnost posléze jmenovaná bude pro finanční správu nejměrodatnější, zejména tehdy, kdy poplatník bude namítat, že rodinný příslušník v jeho živnosti činný není vůbec nebo aspoň ne celodenně. Také rodinní příslušníci mohou být v řádném pracovním poměru k živnosti poplatníkově a zákon o dani živnostenské je pak započítává — s výjimkou manželky (družky) poplatníka, resp. manžela (druha) poplatnice a jejich nezletilých dětí — do nejvýše přípustného počtu osob v malé živnosti.

Otázku existence pracovního poměru řeší si finanční úřad podle uvedených objektivních znaků vždy sám a není na př. vázán názorem pensijního ústavu, nemocenské pojišťovny a pod. Respektuje však soudní výrok o existenci pracovního poměru. Okolnost, že osoba

spolupracující v podniku není ani nemocensky, ani pensijně pojištěna, není proto ještě pro finanční úřady důkazem, že osoba není či nebyla v podniku činna. Zjistí-li vyměřující úřad u uvedených osob existenci oněch objektivních znaků, které jsou podstatným obsahem pracovního poměru, uzná přes to pracovní poměr těchto osob, byť by nebyly nemocensky, příp. pensijně pojištěny. Pro existenci pracovního poměru je zcela nerozhodná výše odměny, dále zda zaměstnavatel provádí či neprovádí srážku daně se mzdy a pod.

Je lhostejno, zda zaměstnanec je zletilý či nezletilý. Jde-li však o nezletilého zaměstnance, který jest dítětem poplatníka, nepočítá se do nejvýše přípustného počtu pracovních sil v malé živnosti.

Příklad: *Poplatník pracuje v živnosti s nezletilým dítětem a s jedním pomocníkem. Třebaže v živnosti pracují prakticky dva zaměstnanci, podléhá přesto dani živnostenské, neboť nezletilé dítě se nepočítá do nejvýše přípustného počtu zaměstnanců v malé živnosti.*

Nerozhoduje, zda se jedná o zaměstnance kvalifikovaného (vyučeného) či nekvalifikovaného, zda jde o dělníka či zaměstnance ve vyšších službách, zda jde o zaměstnance činného v podniku jen polo-denně a pod.

Zaměstnancem není osoba činná v podniku jen na výpomoc (na př. číšník na výpomoc při taneční zábavě), posluhovačka činná v podniku jen ve vedlejší nebo příležitostném zaměstnání a pod.

Učeň. Za učně pokládá se ten, kdo vstoupí do zaměstnání u majitele živnosti, aby se živnosti prakticky naučil. Smlouva učební vyžaduje písemnou formu a podléhá zápisu u příslušné obchodní a živnostenské komory.

Nerozhoduje, zda učeň je zletilý či nezletilý, neboť ani pro vstup do učební poměru není předepsána věková hranice.

Provozuje-li poplatník současně více živností a jeho zaměstnanec (pomocník) jest současně učněm v některé z nich, nutno poplatníkovi připustiti nárok na dalšího učně. Širším výkladem zákona možno připustiti, aby poplatník daně živnostenské, který nemá zaměstnanců, zaměstnával dva učně.

Prokurista a náměstek živnosti. Sporná může být existence pracovního poměru u prokuristy (jen u protokolovaných firem) a náměstka živnosti.

Prokuristou nebo náměstkem může být i osoba, která vůči poplatníkovi není ve služebním poměru. Pro posouzení povahy jejich činnosti budou také zde rozhodující uvedené objektivní znaky pracovního poměru (podřízenost a vázanost zaměstnance na dispoice zaměstnavatelovy, zejména pokud jde o dobu, druh a množství pra-

covních výkonů). Prokurista nebo náměstek není proto vůči poplatníkovi v pracovním poměru zejména tehdy, když do živnosti dochází jen příležitostně, nepravidelně, podle svého uvážení, práci v podniku se nezúčastňuje a výkon své funkce omezuje pouze na odborné vedení živnosti a dohled. Ustanovení prokuristy nebo náměstka nepodléhá také samo o sobě schválení úřadu ochrany práce. Prokuristou nebo náměstkem může být ustanoven i zaměstnanec jiného podniku, nebo i samostatný podnikatel. Pokud by však prokurista nebo náměstek se zúčastňoval prací v podniku tou měrou, že nahrazuje cizí pracovní sílu, nabývá jeho činnost v podniku povahu pracovního poměru. Jeho činnost v podniku pak vylučuje, aby poplatník daně živnostenské měl ve své živnosti dalšího zaměstnance.

Domáční dělníci. Domáční dělníci mohou, avšak nemusí být v pracovním poměru vůči tomu, kdo jim práci zadal. Také zde nutno v každém jednotlivém případě zkoumat, zda jsou splněny shora uvedené znaky pracovního poměru. Ač to není rozhodující, nasvědčují existenci pracovního poměru, když domácí dělník jest nemocensky pojištěn, nemá vlastní živnostenské oprávnění, pracuje jen pro jediného podnikatele, mzda se vyplácí v přibližně pravidelných obdobích, byť i v nestejně výši, a ovšem, když mzda (zpravidla podle výkonu) dosahuje stejné výše jako u zaměstnanců pracujících v závodě poplatníkově.

Obchodní cestující. Obchodní cestující (na rozdíl od samostatných obchodních jednatelů, t. j. majitelů živnostenských listů, znějících na obchodní jednatelství) jest vždy osobou v pracovním poměru, t. j. zaměstnancem. Obchodní cestující může být současně ve služebním poměru u několika zaměstnavatelů. V podobném případě nahrazuje obchodní cestující jednu pracovní sílu u každého jednotlivého zaměstnavatele.

Osoby v poměru podobném pracovnímu. Zaměstnanci, t. j. osobě v pracovním poměru, jest podle zákona postavena na roveň osoba v poměru podobném pracovnímu.

Zákon blíže neurčuje, koho jest pokládati za takovou osobu. Není vyloučeno, že ministerstvo financí na základě zkušeností, získaných při vyměřování daně živnostenské za kal. rok 1947, stanoví zvláštním výnosem, koho jest pokládati za osobu v poměru podobném pracovnímu. Pokud se tak nestane, nutno za osobu v poměru podobném pracovnímu označiti osobu, jejíž činnost v podniku vykazuje určitou pravidelnost do té míry, že nahrazuje zcela nebo zčásti cizí pracovní sílu, aniž jsou splněny současně všechny objektivní znaky pracovního poměru. Také osoba v poměru podobném pracovnímu jest do jisté míry podřízena a vázána na příkazy (disposice) daně jí zaměstna-

vatelem, byť i v omezené míře. Pověří-li na př. majitel živnosti určitou osobu vykonáváním prací určitého druhu (vedení účetnictví, lepení lístků atd.), aniž však určí, kdy tyto práce musí být vykonány, pak nejde o poměr pracovní, může však jíti o poměr podobný pracovnímu.

Osobami v poměru podobném pracovnímu jsou také rodinní příslušníci, kteří v živnosti poplatníkově (aniž s nimi poplatník uzavřel řádný pracovní poměr), spolupracují takovým způsobem, že ve skutečnosti nahrazují cizí pomocnou sílu, která by jinak musela obstarávat tyto práce v řádném poměru pracovním. Existenci poměru podobného pracovnímu zkoumá si ovšem finanční úřad sám.

Poplatníková manželka, resp. družka, a opačně též manžel, resp. druh majitelky živnosti, je-li poplatníkem daně živnostenské manželka nebo družka, a dále poplatníkovy nezletilé děti, (ač jde vesměs o rodinné příslušníky) se ovšem do nejvýše přípustného počtu pracovních sil malé živnosti, i když jsou v poměru podobném pracovnímu.

8. Poplatníkem daně může být jen fyzická osoba.

Fyzickou osobou jest každá žijící osoba, bez rozdílu pohlaví. Zákon o dani živnostenské nerozlišuje, zda poplatníkem daně jest muž či žena. Nezáleží také na státní příslušnosti, národnosti, náboženství, věku či na tom, zda osoba je částečně či úplně zbavena svéprávnosti. Poplatníkem daně živnostenské může tedy být i cizí státní příslušník, osoba cizí národnosti, nezletilec či osoba zbavená svéprávnosti. Podle ustanovení živnostenského řádu musí ovšem nezletilci a osoby zbavené svéprávnosti živnost provozovati prostřednictvím náměstka. Náměstek není ovšem poplatníkem daně živnostenské, neboť neprovozují živnost vlastním jménem a na vlastní účet. Poplatníkem daně živnostenské zůstává i nadále nezletilec, resp. osoba zbavená svéprávnosti, zastoupená svým opatrovníkem. Poplatníkem může být i protokolovaný kupec jednotlivce, jestliže v rozhodném kalendářním roce jsou u něho splněny i ostatní podmínky.

Živnostenské dani nepodléhají osoby nefyzické, t. j. osoby právnické, zejména:

a) **společnosti podle obchodního zákona** (na př. veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, komanditní společnosti na akcie atd.),

b) **společnosti s ručením omezeným, družstva;**

c) **konfiskáty**, t. j. živnostenské podniky, u nichž došlo ke konfiskaci podle dekretu č.: 108/45 Sb. Jde o konfiskovaný majetek osob národnosti německé, maďarské, dále osob, které vyvíjely činnost

směřující proti státní svrchovanosti, samostatnosti atd. Konfiskovaný majetek patří státu, tedy osobě právnické.

Pokud jde o konfiskáty, jež byly nebo budou přiděleny do vlastnictví národních správců — viz zvláštní kapitolu.

Od podniků konfiskovaných podle dekretu č. 108/45 Sb. nutno rozlišovati podniky, do nichž byla zavedena pouze národní správa podle dekretu č. 5/45 Sb., a kde tudíž k převodu vlastnického práva na stát (konfiskaci) nedošlo. Zavedení národní správy neznamena konfiskaci podniku. Podnik pod národní správou zůstává i po zavedení národní správy ve vlastnictví původního majitele a může proto, jsou-li splněny i ostatní podmínky (počet pracovních sil, výše daňového základu), podléhati i dani živnostenské.

Tichý společník. Za tichého společníka se považuje, kdo majetkovým vkladem se zúčastní provozování obchodní živnosti jiné osoby za podíl na zisku nebo ztrátě.

Tichý společník není samostatným podnikatelem, sám živnost neprovozuje (je pouze věřitelem podniku) a dani živnostenské proto nepodléhá. Není však dosud rozhodnuto, zda živnostenské dani bude podléhat poplatník, který tichého společníka do svého podniku přijal. Pravděpodobně nikoliv, neboť v podobném případě neprovozuje živnost na účet vlastní, nýbrž a účet společný.

9. Neodevzaná pozůstalost.

Neodevzanou pozůstalostí rozumí se majetková podstata zemřelého poplatníka (majetek i dluhy), která je spravována na samostatný účet osobou (zpravidla dědicem ze závěti nebo ze zákona), jíž byla pozůstalostním soudem svěřena správa pozůstalosti až do doby, kdy dědicům bude pozůstalost odevzdána, t. j. doručena odevzdací listina.

Neodevzaná pozůstalost jest podle ustanovení občanského zákona právnickou osobou, t. j. samostatným právním subjektem, který prostřednictvím ustanoveného správce pozůstalosti může samostatně uzavírat platné smlouvy, sebe zavazovat nebo naopak práv nabývat. Neodevzaná pozůstalost jest však přes svou povahu právnické osoby postavena — aspoň pokud jde o daň živnostenskou — na roveň osobě fyzické a podrobena dani živnostenské.

Neodevzaná pozůstalost se posuzuje tak, jako by zůstavitel byl na živu a provozování živnosti se vzdal teprve v den doručení odevzdací listiny dědicům. Den doručení odevzdací listiny dědicům má význam zejména pokud jde o výši platu zemřelého poplatníka, pokud jde o nároky na snížení daňového základu na příslušníky domácnosti, pokud jde o počet zaměstnanců v drobné živnosti atd.

10. Provozování živnosti vlastním jménem a na vlastní účet.

Živností rozumí se již obecně jakákoliv trvalá, dovolená a samostatná (t. j. vlastním jménem a na vlastní účet provozovaná) činnost směřující k dosažení zisku. Zákon o dani živnostenské, aby nadto zdůraznil živnost jako činnost samostatnou (proti činnosti v námezdním poměru) stanoví, že poplatníkem daně může být jen ten, kdo provozuje malou živnost »svým jménem a na svůj účet«. Tím má být jen blíže určeno, kdo může být poplatníkem daně a kdo nikoliv.

Vlastním jménem a na vlastní účet živnost neprovozuje a tudíž poplatníkem daně živnostenské ani být nemůže, na př.:

1. Náměstek živnosti. Ustanovením náměstka se nemění daňový subjekt. Náměstek jedná v živnosti vždy jménem a na účet majitele živnosti, nikoliv tedy jménem a na účet vlastní.

Pachtýř živnosti. Pachtýř živnosti naproti tomu jest samostatným podnikatelem (živnost provozuje na vlastní účet) a podléhá proto živnostenské dani.

2. Národní správce konfiskované živnosti. Národní správce konfiskované živnosti provozuje živnost na účet státu, zastoupeného Fondem národní obnovy. **Není tedy samostatným podnikatelem a nemůže proto ani podléhati živnostenské dani.**

Živností konfiskovanou rozumí se živnosti osob státně nespolehlivých, t. j. Němců, Maďarů a jiných osob podle dekretu č. 108/45 Sb.

O národních správcích, jimž byla nebo bude malá živnost převedena do vlastnictví — viz zvláštní kapitolu: Živnostenská daň a přídělci drobných živností.

Národní správce v živnosti nekonfiskované, t. j. v živnostech, kde byla zavedena národní správa, aniž majetek patří osobám německé nebo maďarské národnosti a pod., provozuje živnost jménem a na účet majitele živnosti. Majitel drobné živnosti zůstává v tomto případě i po zavedení národní správy poplatníkem daně živnostenské a na jeho daňové povinnosti se nic nemění.

11. Současné provozování více živností.

Provozuje-li též poplatník současně více živností uvedených v seznamu, považují se podle zákona všechny za jedinou živnost.

Živnosti takto spojené osobou poplatníka (o téhož poplatníka však nejde, zní-li jedna živnost na manželku a druhá na manžela — viz dále) musí ve svém celku splňovat podmínky »malé živnosti«, zejména pokud jde o počet činných osob a výši daňového základu. **Celková živnost nesmí mít více jako jednoho zaměstnance a jednoho učeně a daňový základ nesmí překročit 120.000 Kčs.**

Příklady: 1. Poplatník provozuje živnost knihařskou, v níž zaměstnává jednoho pomocníka, a současně živnost papírnickou, v níž má jednoho příručího a jednoho učně. Obě živnosti se posuzují jako celek, takže zaměstnanci se sčítají. Protože celkový počet zaměstnanců (2) přesahuje nejvýše přípustný počet (1), nepodléhá již poplatník dani živnostenské.

2. Poplatník provozuje s jedním pomocníkem živnost pekařskou a má současně potravinářský obchod, v němž pracuje jeho manželka s učněm. Dani živnostenské podléhá, neboť do nejvýše přípustného počtu zaměstnanců se v daném případě počítá pouze pomocník a učeň, manželka nikoliv.

3. Poplatník provozuje bez pomocných sil hodinářství a obchod zlatým a stříbrným zbožím. Nákup v živnosti hodinářské činil 20.000 Kčs, v živnosti obchodní 100.000 Kčs. Poplatník má 20 let započítatelné praxe a podle platové vyhlášky pro obchodní zaměstnance má nárok (v první mzdové oblasti) na 4000 Kčs měsíčně.

Pracovní důchod započítatelný do daňového základu činí tedy	48.000 Kčs
přírůžka na nákup hodinek a hodinářských součástek (6 procent)	12.000 Kčs
přírůžka na nákup zboží zlatého a stříbrného (15 procent)	15.000 Kčs
Daňový základ činí tedy celkem	95.000 Kčs

Provozují-li poplatník více živností současně, pak při výpočtu daňového základu započte se mzda (plat) poplatníkovy do daňového základu jen jednou, a to podle mzdových a platových předpisů té živnosti, pro kterou jsou stanoveny mzdy (platy) nejvyšší. Mzdy v živnostech řemeslných jsou obvykle v ročním průměru nižší, než obdobné platy v obchodech, takže poplatníkovi, který současně provozuje živnost řemeslnou a živnost obchodní, bude zpravidla vzat za základ plat obchodního zaměstnance.

Příklad: Zámečnický má současně obchod s jízdními koly a součástkami. Podle připojené tabulky činí roční hrubá mzda u zámečnicka 35.343 Kčs. Jako obchodní zaměstnanec měl by však poplatník (na př. po 20 letech započítatelné praxe) plat 48.000 Kčs ročně. Vzhledem k vyššímu platu v živnosti obchodní, bude vzat za základ plat obchodního zaměstnance.

Mzda (plat) výrobce, který současně prodává cizí výrobky.

Podle § 37, odst. 3 živnostenského řádu jest výrobce (ať již jde o výrobní živnost svobodnou, řemeslnou či koncesovanou) oprávněn též ku prodeji zboží, které sám nezhotovil (zpravidla zboží tovární výroby). Oprávnění výrobce ku prodeji cizích výrobků jest však pouze vedlejší a doplňkové povahy a jeho obchodní činnost (t. j. nákup a prodej cizích výrobků) nemůže svým rozsahem převážiti činnost výrobní. Nejvyšší správní soud zabýval se otázkou rozsahu prodejního oprávnění výrobce, vyslovil v konkrétním případě (nález čís. 723/1943, že dosažený obrat z obou druhů činnosti, t. j. z činnosti obchodní a činnosti výrobní jest dostatečným měřítkem a prostředkem pro posouzení otázky, zda nepřekročil rozsah svého výrobního oprávnění, t. j., zda obchodní činnost nepřevyšuje prodej, k němuž jest majitel výrobní živnosti oprávněn podle § 37, odst. 3. Vyslovil tak zásadu, že obrat z obchodní činnosti nesmí převyšovati obrat z činnosti výrobní (opravářské), ledaže by výrobce si opatřil samostatné živnostenské oprávnění znějící na obchod.

Příklad: Mechanik zabývá se ve své živnosti drobnými opravami a kromě toho prodává současně jízdní kola a šicí stroje tovární výroby. Obrat v opravách činí 30.000 Kčs, obrat v obchodě činí 300.000 Kčs. Vzhledem k tomu, že obrat z činnosti obchodní převyšuje obrat z činnosti řemeslné (z oprav), jest živnost považovati převážně za živnost obchodní. V daném případě překročuje mechanik rozsah svého živnostenského oprávnění a jest povinen obstarati si živnostenský list znějící na obchod s jízdními koly a šicími stroji.

Zabývá-li se poplatník-výrobce současně prodejem cizích továrních výrobků (na základě živnostenského listu, znějícího jen na činnost výrobní), započte se mu do daňového základu buď:

a) roční mzda předního, samostatného a zvláště kvalifikovaného dělníka — jestliže nákup zboží (surovin, polotovarů) pro živnost výrobní převyšuje nákup zboží (hotových výrobků továrních) určeného k dalšímu prodeji, nebo:

b) roční plat vedoucího prodejny (podle platové vyhlášky čís. 967/46 Úř. l. pro obchodní zaměstnance) — jestliže nákup zboží, určeného k dalšímu prodeji převyšuje nákup materiálu (surovin a polotovarů) pro činnost výrobní či opravářskou.

Je lhostejno, zda živností, které poplatník současně provozuje, jsou ve vzájemné hospodářské souvislosti či nikoliv. Rozhodující pouze jest, zda všechny provozované živnosti jsou uvedeny v seznamu, a zda u všech těchto živností, posuzujeme-li je jako celek

a tudíž jako živnost jednu, jsou splněny všechny znaky malé živnosti, zejména pokud jde o nejvýše přípustný počet zaměstnanců (1 zaměstnanec a 1 učně) a horní hranici daňového základu (120.000 Kčs). Hospodářská souvislost dvou živností je dána zejména tehdy, když se v jedné živnosti zpracují nebo užívají věci vyrobené v živnosti druhé. Uvedená souvislost je však vyloučena tehdy, jde-li o dvě živnosti, které vyrábějí předměty, jež se v druhé živnosti nedají vůbec hospodářsky využít.

Příklady: 1. Poplatník má živnostenskou výrobu prádla a provozuje současně obchod s textilním zbožím. Obě živnosti jsou ve vzájemné hospodářské souvislosti.

2. Poplatník má výrobu cementového zboží a provozuje současně živnost hostinskou. Hospodářská souvislost obou živností zde chybí.

Hospodářská souvislost mezi provozovanými živnostmi má podstatný význam pro podniky podléhající všeobecné dani výdělkové, nikoliv však pro poplatníka daně živnostenské. Při progresivních sazbách všeobecné daně výdělkové a vysokých samosprávních přírážkách bylo pro poplatníky výhodné, když jejich živnosti byly zdaňovány jako samostatné (t. j. navzájem nesouvisící) hospodářské celky. Zákon o dani živnostenské opustil zásady všeobecné daně výdělkové pokud jde o hospodářskou souvislost provozovaných živností a zdaňuje všechny provozované živnosti (jsou-li splněny podmínky drobné živnosti) jako celek, tedy bez zřetele, zda jsou v hospodářské souvislosti či nikoliv. Mzda či plat poplatníka pojme se ovšem do daňového základu jen jednou.

Místní souvislost provozovaných živností. Nerozhoduje, zda poplatník provozuje více živností v jedné provozovně či více provozovnách, zda na témže místě či na místech různých, po případě v různých obcích. Provozují-li dva poplatníci své živnosti ve společných místnostech, jde o dva daňové subjekty a daň se vyměří odděleně.

Provozování více živností oběma manžely. Má-li každý z manželů vlastní živnostenský list na některou ze živností, podléhající živnostenské dani, podléhá každý z nich dani živnostenské samostatně. Okolnost, že obě, resp. všechny živnosti vede ve skutečnosti jeden z manželů (ať manželka či manžel), nemá vlivu na daňovou povinnost obou manželů. Živnost je vždy provozována jménem toho, na koho zní živnostenské oprávnění (licence, povolení).

Samostatná daňová povinnost každého jednotlivého manžela není u živnostenské daně pro manžely výhodná. Platí to zejména pro živnosti řemeslné, avšak i ostatní (obchodní, hostinské atd.). K určité

tvrdosti může dojít tam, kde daňový základ tvoří převážně mzda (plat) poplatníkovy a kde přírážka na zboží dosahuje jen nepatrné výše, na př. u obchodů s nízkým nákupem zboží. Živnostenská daň bude v podobných případech působiti k soustředování živností, provozovaných v nepatrném rozsahu, v ruku jednoho z manželů.

Příklad: Manžel provozuje živnost kožešnickou. Zabývá se převážně opravami, takže nákup materiálu činil pouze 20.000 Kčs. V těchto provozovacích místnostech provozuje současně manželka na samostatný živnostenský list obchod s rukavicemi, aby bylo lépe kryto vysoké nájemné. Nákup činí 50.000 Kčs. Daň bude vyměřena:

a) manželovi:

hrubá mzda podle tabulky	39.936 Kčs
7% z nákupu materiálu	1.400 Kčs
tedy z celkového základu	41.336 Kčs
daň činí (po odečtení 6000 Kčs na manželku)	1.764 Kčs

b) manželce:

hrubý plat (20 let praxe)	48.000 Kčs
7% z nákupu zboží	3.500 Kčs
tedy z celkového základu	51.500 Kčs
daň činí (po odečtení 6000 Kčs na manžela)	2.856 Kčs

Oběma manželům bude vyměřena daň v částce 4.620 Kčs

Kdyby manžel provozoval obě živnosti vlastním jménem, byla by daň vyměřena takto:

hrubý plat (20 let praxe)	48.000 Kčs
7% z celkového nákupu 70.000 Kčs	4.900 Kčs
Celkem	52.000 Kčs

Po odečtení 6000 Kčs na manželku bude daň vyměřena částkou 3168 Kčs.

II. Daňový základ.

Poplatník vypočte si základ daně živnostenské sečtením těchto tří položek:

- hrubé mzdy (hrubého platu) poplatníka,
- přírážky na nákup zboží a
- přírážky na mzdy.

12. Hrubá mzda (plat) poplatníka.

Hrubou mzdou (platem), započitatelnou do daňového základu daně živnostenské se rozumí:

a) u živností řemeslných a dopravních — hrubá mzda za 52 týdnů, na kterou by měl poplatník nárok podle příslušných mzdových předpisů při 48hodinovém pracovním týdnu, kdyby byl ve své živnosti zaměstnán jako přední, samostatný a zvláště kvalifikovaný dělník;

b) u živností obchodních a hostinských — hrubý plat za 12 měsíců, na který by měl poplatník nárok podle příslušných platových předpisů, kdyby byl ve své živnosti zaměstnán jako vedoucí prodejny, resp. v živnostech hostinských jako vrchní číšník.

Poplatník se pro účely daně živnostenské považuje za zaměstnance svého vlastního podniku. Jeho plat či mzda se stanoví tak, jako by byl vedoucím zaměstnancem nebo předním dělníkem ve svém podniku nebo v podniku téhož druhu. Nerozhoduje vůbec, zda poplatník ve své živnosti podobného zaměstnance vůbec má či nikoliv. Nemá-li zaměstnance, stanoví si mzdu (plat) tak, jako by takového zaměstnance měl.

Provozuje-li poplatník více živností, vypočte si započitatelnou mzdu (plat) podle předpisů pro živnost s nejvyšší mzdou (platem).

Do hrubé mzdy a platu se nezapočítávají jakékoliv částky za práci přes čas a vyšší výkony. Započítávají se však naturální požitky, pokud na ně má zaměstnanec v jednotlivém živnostenském odvětví nárok vedle platu a dále také kvalifikační příplatky v živnostech řemeslných.

Do hrubé mzdy se nezapočítávají jakékoliv příplatky, vyplácené zaměstnancům obvykle, pokud mají povahu náhrady služebních vydatí a jež i pro daň ze mzdy byly prohlášeny za daněproště náhrady služebních výloh (na př. v živnosti řeznické a uzenářské náhrada za pracovní nebo ochranný oděv, nebo obuv, jež jest zaměstnavatel zaměstnancům povinen opatřiti; v živnostech kominických náhrada poskytovaná zaměstnancům zaměstnavatelem, který nemá vhodné umyvárny; v živnostech hostinských a výčepních, náhrada za praní pracovního prádla a pod.).

Výše hrubé mzdy (platu) řídí se platnými mzdovými a platovými vyhláškami. Každý poplatník musí proto pro účely zákona o dani ze mzdy provést své zařazení v příslušné mzdové a platové vyhlášce a podle druhu vykonávaných prací, příp. započitatelných let, určit si výši mzdy či platu. Má-li berní správa ve vyměřovacím řízení pochybnosti o přiznané výši mzdy (platu), jest na poplatníkově, aby správnost svých údajů prokázal.

Hrubý plat poplatníka v živnostech obchodních.

Výši hrubého platu poplatníka, provozujícího malou živnost obchodní, jest posouditi podle platové vyhlášky pro obchodní zaměstnance č. 967/46 Úř. l., ať již provozuje živnost maloobchodní či ambulanti. Podle cit. platové vyhlášky jest posouditi též živnostenské provozování sběren chemických čistíren, barvíren, prádelen a žehlíren. Konečně platí cit. platová vyhláška i pro výrobce (řemeslné, koncesované i svobodné), u nichž nákup zboží k dalšímu prodeji v nezměněném stavu převyšuje nákup surovin a materiálu pro živnost výrobní.

1. Hrubý plat u správců benzinových čerpacích stanic a provozovatelů sběren pro chemické čistírny, barvírny, prádelny, žehlírny.

Benzinové čerpací stanice podléhají dani živnostenské jen tehdy, jsou-li provozovány současně s jinou živností, této dani podléhající (na př. současně s drogerií, hostincem, zámečnictvím a pod.). Poplatník v podobném případě provozuje vlastně živnosti dvě, provisní obchod pohonných látek a obchod na vlastní účet.

Proto pro stanovení započitatelné mzdy budou rozhodovat platové předpisy pro tu živnost, pro kterou platí vyšší mzdy. Hrubý roční plat níže uvedený platí pro obsluhivatele benzinových stanic (obdobně i pro provozovatele sběren) jen tehdy, když podle mzdových (platových) předpisů, platných pro druhou současně provozovanou živnost (v úvahu přichází jen některá řemeslná živnost), jsou stanoveny mzdy nižší (obchodní živnosti ostatní mají vesměs platy vyšší).

Hrubý plat u správců benzinových stanic a provozovatelů sběren (platová skupina A₁) činí:

	Místní třída (viz str. 88).	
	I.	II.
	Kčs	Kčs
v 1.— 2. roce povolání	22.800	21.660
v 3.— 4. roce povolání	24.000	22.800
v 5.— 6. roce povolání	25.200	23.940
v 7.— 8. roce povolání	27.000	25.650
v 9.—11. roce povolání	28.800	26.240
v 12.—15. roce povolání	30.600	28.070
po 15. roce povolání	32.400	30.780

Uvedené platy vztahují se na správce čerpacích stanic bez pomocných sil, na provozovatele sběren jen pokud pracují bez sil, po př. mají-li méně jak 5 let započitatelné praxe.

2. Hrubý plat v obchodech s mlékem, u správců čerpacích stanic s pomocným zaměstnancem a u provozovatele sběrný pro chemické čistírny atd. řídí se platovou skupinou A₂ podle těchto sazeb:

	Místní třída (viz str. 88)	
	I. Kčs	II. Kčs
v 1.— 2. roce povolání	25.200	23.940
v 3.— 4. roce povolání	27.000	25.650
v 5.— 6. roce povolání	28.800	27.360
v 7.— 8. roce povolání	30.600	29.070
v 9.—11. roce povolání	32.400	30.780
v 12.—15. roce povolání	35.400	33.630
v 16.—20. roce povolání	39.000	37.050
po 20. roce povolání	42.000	39.900

3. Hrubý plat ve všech ostatních obchodech se řídí platovou skupinou A₃ podle těchto sazeb:

v 1.— 2. roce povolání	29.400	27.930
v 3.— 4. roce povolání	31.200	29.640
v 5.— 6. roce povolání	33.000	31.350
v 7.— 8. roce povolání	34.800	33.060
v 9.—11. roce povolání	38.400	36.580
v 12.—15. roce povolání	41.400	39.330
v 16.—20. roce povolání	45.600	43.320
po 20. roce povolání	48.000	45.600

Léta v povolání.

Zjišťování započitatelné praxe. Jako léta v povolání se počítají jen léta po ukončení 20. roce věku, t. j. praxe před dokončeným 20. rokem věku (na př. když učeň se vyučil v 17. roce svého věku) se s výjimkou učební doby a odborného vzdělání nezapočítává.

a) Jako léta v povolání počítají se plně léta strávená v podnicích, spadajících pod tuto vyhlášku v některé příslušné zaměstnanecké skupině. Právě tak je třeba započítati rovnocennou činnost v podnicích, na něž se nevztahuje tato vyhláška, získal-li si v nich zaměstnanec znalosti, které odpovídají jeho nynější činnosti.

b) Plně se též započítávají léta, po která byli zaměstnanci prokazatelně vězněni v době nesvobody v koncentračních táborech nebo vězeních z důvodů politických, národnostních nebo rasových, dále

léta strávená v čs. zahraniční armádě, ve vojenské službě, v čs. nebo bývalé t. zv. slovenské armádě a partyzánských oddílech a léta, pokud byli zaměstnanci přikázáni k práci podle vlády nař. ze dne 4. května 1942, č. 154 Sb., jímž se činí některá opatření o zřízení práce, nebo přidělení podle dekretu presidenta republiky ze dne 1. října 1945, č. 88 Sb. o všeobecné pracovní povinnosti:

c) Doba zaměstnání, kterou strávil zaměstnanec v dělnickém pracovním poměru, se započítává, jestliže znalosti při tom získané to odůvodňují pro ocenění nynější jeho činnosti, avšak toliko až do nejvyšší výměry 10 let povolání.

d) Zaměstnancům jest nutno započítati do let v povolání celou dobu strávenou v pracovním poměru, podléhajícím povinnému pensijnímu pojištění, i když nepodléhají zákonu čís. 154/1934 Sb.

e) Do let v povolání je nutno také započítati za školní vzdělání na nejméně dvouleté odborné škole 1 rok, na střední se zkouškou dospělosti a jí na roveň postavené škole 2 roky, za ucelené dvouleté studium na vysoké škole 3 roky a za ucelené vysokoškolské vzdělání 5 roků. Za ukončenou učební dobu se započítává 1 rok do let v povolání. Léta školního vzdělání se nesčítají.

f) Do let v povolání po 20. roce věku se počítá polovinou též doba strávená v zaměstnání, jež není rovnocennou činností podle této vyhlášky u zaměstnanců, kteří přestoupili z jiného povolání.

g) Doba nezaviněné nezaměstnanosti po 20. roce věku a doba strávená v náhradním zaměstnání může býti po 1. roce opětné činnosti v povolání při patřičném zapracování a osvědčení se zaměstnancově započítána do let v povolání.

Hrubé mzdy v živnostech řemeslných.

I.	Mzdová oblast		
	I. Kčs	II. Kčs	III. Kčs
dlaždiči	40.235	38.613	—
kamenosochaři a mistři kameničtí	37.257	33.870	32.435
kamnáři	29.952	28.704	—
hrnčíři	34.444	33.009	—
sklenáři a brusiči skla	33.296	31.861	30.713
štukatéři	40.235	38.613	—
výrobci cementového zboží	32.398	31.025	—

II

	Mzdová oblast		
	I. Kčs	II. Kčs	III. Kčs
elektrotechnici, hodináři, instalatři plynovodů, vodovodů, ústřední topení a větrání, klempíři, kováři a podkováři, mědikovci, nožíři a puškaři, pasíři a rytci	35.343	33.546	—
vulkaniséri	32.448	31.200	30.201
zámečníci, mechanici, radiotechnici a radiomechanici, optici	35.343	33.546	—
kovolijci	39.016	38.578	—
kovotlačitelé, galvaniséri, pilníkáři, sítáři a mřížovníci	35.343	33.546	—
III.			
barvíři a chemičtí cidiči	35.256	33.696	32.448
fotografové	39.650	38.350	—
kniháři a příbuzné živnosti	35.343	33.546	—
sběrný pro barvení a chemické čištění	32.448	31.200	30.201
viz kapitolu o hrubých platech v živnostech obchodních mýdláři			
IV.			
provazníci	37.257	33.870	—
tkalci	33.689	30.627	—
pletaři	31.258	28.416	—
čalouníci a dekoratéri	32.398	31.574	—
deštníkáři	28.080	26.832	—
výrobci hraček z textilií a jiných hmot	32.398	31.574	—
prýmkaři, šňůraři a portaři	37.257	33.870	—
soukeníci	33.689	30.627	—
papučáři	24.897	23.712	—
V.			
obuvníci	36.167	34.444	—
rukavičkáři	42.744	—	—
orthopedisté a bandažisté	29.952	—	—
sedláři a řemenáři, brašnáři, bičaři, ozdobníci	32.647	31.015	—

VI.

	Mzdová oblast		
	I. Kčs	II. Kčs	III. Kčs
bednáři a dýmkaři	32.398	31.574	—
kartáčníci a štětkaři	31.162	—	—
koláři a karosáři	32.398	31.574	—
košíkáři a výrobci rákosového zboží	26.208	25.159	24.373
majitelé pil (vč. naturálních požitků)	29.428	28.645	—
výrobci parket, truhláři, řezbáři, soustružníci dřeva, výrobci hudebních nástrojů, ladíči pian	32.398	31.574	—
výrobci perleťového zboží	32.260	30.888	—
výrobci dřevité vlny, výrobci palivového dříví	29.428	28.645	—
VII.			
mlynáři	31.200	29.952	—
pekaři (vč. nat. požitků)	29.320	28.280	—
cukráři	29.120	28.080	—
řezníci a úzenáři	40.185	38.729	—
konces. stáčeči piva do lahví	31.449	30.251	—
VIII.			
kloboučníci	32.672	29.702	26.732
kožešníci	39.936	36.816	—
krejčí Ia	31.200	—	—
I.	29.702	27.705	—
II.	27.705	26.208	—
III.	26.208	23.712	—
modisti a modistky	27.331	26.707	24.960
ve IV. oblasti	—	—	22.713
výrobci prádla	35.692	33.770	—
výrobci umělých květin a ozdobníci per	26.208	24.460	—
scelovači látek	40.000	40.000	—
sběrný prádla	viz kapitolu o hrubých platech v živnostech obchodních		

IX.	Mzdová oblast		
	I. Kčs	II. Kčs	III. Kčs
lakýrníci a natěrači, malíři pokojů	37.964	36.341	—
pokryvači a asfaltéři	40.235	38.613	—
mistři studnařští a pumpaři	40.235	38.613	—
X.			
holiči a kadeřníci	29.120	27.040	—
mistři kominičtí	37.440	36.192	34.944
majitelé prádelen a žehlíren	32.760	31.200	29.952
čističi budov a bytů	28.028	26.598	—
zahradníci	25.708	24.710	—
kapelníci	46.800	44.560	42.124
hlídací živnosti	23.961	22.963	—
maséři (vč. příplatků za výkony)	30.000	24.800	—
pedikáři (vč. příplatků za výkony)	29.200	24.000	—
drnomistři	27.955	27.206	26.707
ve IV. oblasti	—	—	25.958

Hrubý plat v živnosti hostinské.

Hrubý plat poplatníka, provozujícího některou z hostinských živností v seznamu uvedených, rovná se podle prováděcí vyhlášky ministra financí platu vrchního číšníka, jehož plat včetně stravného činí:

V I. místní třídě 36.000 Kčs

(Praha, Liberec, Brno, Plzeň, Olomouc, Opava, Moravská Ostrava, Mariánské Lázně, Karlovy Vary, Františkovy Lázně, Jáchymov, Teplice-Sanov, Luhačovice, Poděbrady, Jeseník, Teplice n. Bečvou, Jánské Lázně, Karlova Studánka, Darkov a Bohdaneč).

V II. místní třídě 34.560 Kčs

(všechna města nad 15.000 obyvatel, dále Hradec Králové s Pražským Předměstím a po dobu lázeňské sezóny všechna lázeňská místa, pokud nejsou zařazena do I. místní třídy, je-li v nich alespoň jeden hotel s klasifikací B).

V III. místní třídě 33.120 Kčs

(ve všech ostatních místech).

Platová vyhláška pro zaměstnance v hostinských živnostech č. 1032/46 Věst. přiznává obsluhujícím, kuchyňskému a pomocnému

personálu vedle pevných platů též naturální požitky různého druhu. Roční plat vrchního číšníka shora uvedený jest již propočítán včetně stravy, na kterou má vrchní číšník mimo mzdu právní nárok.

Základ pro výpočet přírážky na mzdy tvoří tedy nejen plat základní, nýbrž i uvedené naturální požitky. Naturální požitky nutno proto přičísti k základnímu platu i spolupracujícím rodinným příslušníkům.

Příklad: V hostinské živnosti poplatníkově jest činna jeho manželka jako kuchařka v podniku samojedná (po 5 letech po vyučení) s platem 1980 Kčs ve III. místní třídě (základní plat pro I. třídu činí 2200 Kčs — 10% = 1980 Kčs), t. j. ročně 23.760 Kčs. Tento plat nutno účely daně živnostenské zvýšiti o 7200 Kčs stravného (600 Kčs měsíčně) a 576 Kčs za prání prádla (48 Kčs měsíčně), takže celkový započitatelný plat činí 31.536 Kčs.

Hrubé mzdy v živnostech dopravních.

I. mzdová oblast.

Mzda řidiče u nákladního vozidla za 1 týden 520.— Kčs
+ 20% příplatek 104.— Kčs

624.— Kčs

Za 52 týdnů, t. j. 1 rok 32.448.— Kčs

Mzda řidiče u osobního vozidla (taxi) za 1 týden 520.— Kčs
+ 10% příplatek 52.— Kčs

572.— Kčs

Za 52 týdnů, t. j. 1 rok 29.744.— Kčs

Mzda kočího u živnosti povoznické za 1 týden 490.— Kčs
+ 20% příplatek 98.— Kčs

588.— Kčs

Za 52 týdnů, t. j. 1 rok 30.576.— Kčs

II. mzdová oblast.

Mzda řidiče u nákladního vozidla 495.— Kčs
+ 20% příplatek 99.— Kčs

594.— Kčs

Za 52 týdnů, t. j. 1 rok 30.888.— Kčs

Mzda řidiče u osobního vozidla (taxi)	495.— Kčs
+ 10% příplatek	49.50 Kčs
	544.50 Kčs
Za 52 týdnů, t. j. 1 rok	28.314.— Kčs
Mzda kočího u živnosti povoznické	465.— Kčs
+ 20% příplatek	93.— Kčs
	588.— Kčs
Za 52 týdnů, t. j. 1 rok	29.016.— Kčs
Příplatek 10% za inkaso a 10% příplatek za nakládání a skládání.	

Snížení hrubé mzdy v živnostech provozovaných právem vdovským.

V řemeslných a dopravních živnostech provozovaných právem vdovským se započte do základu daně — nemá-li vdova k výkomu živnosti potřebného průkazu způsobilosti — mzda, na kterou by měl poplatník (ne vdova) nárok, kdyby byl zaměstnancem, pouze v poloviční výši, t. j. 50% mzdy podle příslušné mzdové vyhlášky.

U živností svobodných, zejména také živností obchodních a všech živností koncesovaných s výjimkou koncesí dopravních, však nárok na 50% snížení mzdy vdovám nepřisluší.

Příklad: Vdova provozuje právem vdovským koncesi hostinskou. Snížení jí nepřisluší.

Vdova provozuje právem vdovským obchod se smíšeným zbožím, nebo obchod materiální. Snížení jí rovněž nepřisluší, neboť nejde o živnost řemeslnou nebo koncesovanou živnost dopravní.

V živnostech, kde dosud nejsou stanoveny mzdy a platy, určí jejich výši ministerstvo financí v dohodě s ministerstvem sociální péče. Stalo se tak i pro kalendářní rok 1947.

13. Přírážka na nákup zboží.

Co se rozumí zbožím? Zbožím se rozumí vše, čeho poplatník nabývá k dalšímu zcizení (zcizením rozumí se i vlastní spotřeba zboží, na př. odběr potravin z poplatníkovy obchodu pro jeho soukromou domácnost), k zpracování nebo k spotřebě v živnosti.

Za zboží se však nepovažují:

a) **investice.** Investicí jest nákup psacího stroje, regálu, stavba dílny atd. Pořizovací náklady investic se nezapočítávají do základu pro výpočet přírážky na zboží;

b) prostředky k udržování investic, uhlí, jiná paliva, elektřina a plyn k výrobě, otopu, osvětlení, voda, balicí materiál nepatrné ceny (nepatří sem na př. lépe vybavené schránky na šperky atd.), mazadla, prostředky pro čištění a úklid provozních zařízení a místností, kancelářské potřeby (obchodní knihy, tiskopisy atd.) a podobné provozovací potřeby.

Co se rozumí zbožím u živností dopravních? Zbožím se rozumí:

a) u živnostenské dopravy a povoznictví motorovými vozidly — pohonné látky, mazadla a oleje;

b) u živnostenského povoznictví se zvířecími potahy — krmiva a píce. Ač vyhláška to přímo nestanoví, možno ze základu vyloučiti náklady na stelivo, jakožto provozovací látky.

Nabývací cena zboží. Přírážka na nákup zboží se vypočítává z nabývací ceny zboží, již se — s výjimkami dále uvedenými — rozumí pořizovací cena zboží, t. j. cena účtovaná včetně vedlejších výloh, placených ať dodavateli zboží či osobě třetí.

Do nabývací ceny se výjimečně nezapočítávají:

a) **Zasílací výlohy,** jako dopravné, dovozní, poštovní a pod. Jiné vedlejší výlohy, jako zálohy na obaly a pod. se do základu započítávají.

Jen výjimečně u obchodu s uhlím, dřevem, dřevěnými polotovary, stavebninami, umělým hnojivem a odpadovými surovinami se zasílací výlohy do nabývací ceny započítávají.

b) **Přepychová daň.** Jiné spotřební daně a dávky zatím do nabývací ceny spadají. Vzhledem k tomu však, že započtení některých spotřebních daní, státních přírážek k nim a jiných dávek veřejných a poloveřejných (na př. příspěvků do kožedělného stabilizačního fondu) by znamenalo u některých poplatníků podstatné zvýšení základu pro výpočet přírážky na zboží, zmocňuje zákon ministra financí, aby případně povolil další úlevy. Jest proto na poplatnících, aby na případné tvrdosti upozornili již ve svém přiznání, případně i v řízení odvolacím. Půjde tu vesměs o částky, které poplatníci přesunují na své odběratele bez připočtení své kalkulační přírážky, t. j. ve stejné výši, jaká jim při nákupu byla účtována.

Všechny ostatní účtované položky nebo skutečně zaplacené výlohy, spojené s nákupem zboží jsou součástí nabývací ceny a započítávají se proto do základu pro přírážku na zboží. Poskytnuté slevy (skonto, rabaty) snižují základ pro výpočet přírážky. Zálohy na obal se do základu však započítávají, neboť poplatník má možnost obaly vrátiti a původně účtovanou a do základu pojatou částku o zálohu snížit (na př. při placení příštího účtu).

Výše přírážky na zboží. Přírážka na nákup zboží činí ve všech živnostech řemeslných, obchodních, hostinských a živnostech dopravních s dále uvedenými výjimkami — 6% z nabývací ceny zboží. Co se rozumí nabývací cenou zboží, bylo již uvedeno.

Výjimkou platí:

A. v živnostech řemeslných:

3% u mydlářů, mlynářů, řezníků a uzenářů a koncesovaných stáječů piva do lahví;

7% v živnostech textilních, oděvních, kožedělných a cukrářských;

15% u klenotů, zboží zlatého a stříbrného, pokud obchodem (ne tedy výrobou) s těmito druhy zboží se zabývají živnosti řemeslné (na př. hodináři) v seznamu uvedené.

B. V živnostech maloobchodních a ambulantských:

2% u mléka, kůží, uhlí, dříví k otopu, stavebnin, umělých hnojiv a odpadových surovin;

3% u potravin, poživatin, osadnického zboží a nápojů — výjimajíc mléko, které spadá pod sazbu 2%ní, ať již je vedeno v obchodě speciálním nebo potravinářským;

4% u cukrovinek, vína a lihovin v uzavřených lahvích, pokud jsou tyto druhy zboží vedeny ve speciálních obchodech (jsou-li uvedené druhy zboží vedeny současně s ostatními potravinami, spadají pod 3%ní sazbu);

7% u textilního zboží, deštníků, prováznických výrobků, sportovních a rybářských potřeb, kožešin všeho druhu, koženého zboží, obuvi a čalounických, obuvnických a sedlářských potřeb. Stejně sazbě podléhá výčep vína a lihovin, spojený s potravinářskou živností, na př. lahůdkářstvím. Množství vyčepovaného vína možno prokázat záznamem o obecní dávce nápojové;

15% u klenotů, zboží zlatého a stříbrného, pokud obchod s těmito druhy zboží jest provozován současně s jinou živností v seznamu uvedenou.

C. V živnostech hostinských:

7% v kavárnách, vinárnách a výčepech lihovin, vesměs pokud jsou provozovány s jinou potravinářskou živností (na př. s cukrárnou, obchodem lahůdkářským a pod. (samostatné kavárny, vinárny a výčepy lihovin nespádají pod živnostenskou daň).

4% u potravin, poživatin, nápojů, tabáku a tabákových výrobků v ostatních živnostech hostinských, t. j. hostinských živnostech nespojených s jinou živností potravinářskou. Jde tu tedy o samostatné hostince, restaurace atd. Pokud tabák a tabákové výrobky jsou prodávány v trafikách, vypočte se přírážka 30% z hrubé provise — viz níže.

D. V živnostenské dopravě motorovými vozidly a živnostenském povoznictví — 7% (sazba 6% platí tedy pouze u pomocných živností dopravních).

Provozuje-li poplatník s živnostenskou dopravou motorovými vozidly a živnostenským povoznictvím také zasilatelství, zvýší se mzda, na kterou by měl nárok a která se do daňového základu započte z toho důvodu, že provozuje živnostenskou dopravu nebo povoznictví, o 15%.

Výjimečně se přírážka k nákupu zboží nepočítá z nabývací ceny, nýbrž z hrubé provise, a to:

30% u tabáku a tabákových výrobků v prodejnách tabáku — trafikách (nikoliv však v živnostech hostinských, kde platí sazba 4% z nabývací ceny);

30% u poštovních a kolkových cenin;

40% u novin a časopisů;

50% v ostatních případech, kdy poplatník provozuje se živností v seznamu uvedenou obchodní jednatelství.

Provisi rozumí se vše, co obchodní jednatel dostává za jednatelskou činnost včetně náhrady nákladu (na př. jízdného), a to jak od strany zastoupené, tak i od strany druhé.

Poplatník, který provozuje více živností podléhajících živnostenské dani nebo v jedné takové živnosti vede více druhů zboží, vypočte přírážku na zboží ve výši stanovené pro tu kterou živnost nebo zboží.

Příklady: 1. Poplatník provozuje nákladní autodopravu a obchod s uhlím. Přírážka na nákup zboží činí u uhlí — 2% z nabývací ceny uhlí (t. j. účtované ceny zvýšené o náklady dopravní a dovozní), u nákladní autodopravy — 7% z nákupu pohonných látek, mazadel a olejů.

2. Poplatník provozuje obchod se smíšeným zbožím, v němž vede potraviny, textil a drobné předměty pro domácnost. Přírážka na nákup zboží činí u potravin 3%, textilu 7%, a ostatního zboží (na př. mýdla, čisticích prášků, krémů na obuv, kartáčů atd.) 6%.

Nutno také upozorniti na rozdílný rozsah živnostenského oprávnění s hlediska předpisů ustanovení živnostenského řádu a s hlediska zákona o dani živnostenské. Rozdíl osvětlí nejlépe tyto příklady:

- Příklady:* 1. *Obchod s potravinami zahrnuje v sobě podle zásad živnostenského řádu též oprávnění ku prodeji mýdla, čistících prášků a jiných drobných potřeb pro domácnost. S hlediska daně živnostenské rozumějí se však potravinami výhradně látky požitavé a jen tyto podléhají 3%ní přírážce na nákup zboží. Naproti tomu mýdlo atd. podléhá jako zboží nepotravinářské sazbě 6%.*
2. *Obchod železářský vede též železné a kovové sportovní potřeby. Sportovní potřeby podléhají sazbě 7%, ostatní železářské zboží sazbě 6%.*

14. Přírážka na mzdy.

Přírážka na mzdy činí:

a) **v živnostech poslužných**, t. j. holiči a kadeřníci, mistři kominíči, majitelé prádelen a žehlíren, čistíči budov a bytů, zahradníci, kapelníci, živnosti hlídači, maséři a pedikéři a drnomistři — 25%,

b) **ve všech ostatních živnostech** (řemeslných, obchodních, hostinských a dopravních) — 20%,

z vyplacených hrubých mezd a úplat za výkony pro živnost.

Provozuje-li poplatník s živnostenskou dopravou motorovými vozidly a živnostenským povoznictvím také zasilatelství, zvýší se mzda, na kterou by měl nárok v živnostenské dopravě nebo povoznictví — o 15%.

Příklad: Poplatník pracuje v obchodní živnosti pouze s jedním zaměstnancem, jemuž v kalendářním roce vyplatil 36.000 Kčs (3000 měsíčně) a 1500 remunerace, celkem tedy 37.500 Kčs. Přírážka namzdy, započítatelná do základu, činí 20% vyplacených platů, t. j. 7500 Kčs.

Hrubé mzdy a platy.

Hrubou mzdou a platem rozumí se mzdy časové, úkolové a od kusu, mzdy za práci přes čas, mzdy za vyšší výkony, mzdy za neodpracovaný čas (na př. náhrada ušlého výdělků vyplacená za svátek Božího těla a pod.), remunerace, naturální požitky, pokud se poskytují vedle platu (na př. vrchnímu číšníkovi v živnosti hostinské), příplatky za práci zdraví škodlivou, odměny za zlepšovací návrhy nebo jubilejní dary a jiné odměny poskytované v souvislosti s pracovním poměrem, ať již podléhají dani ze mzdy či nikoliv.

Hrubou mzdou (platem) u příslušníků domácnosti rozumí se

částky (ať byly majitelem živnosti příslušníkovi jeho domácnosti vyplaceny či nikoliv), na které podle příslušných mzdových a platových předpisů by měli nárok jako zaměstnanci, kteří by vykonávali tutéž práci. Jejich mzdu nutno zahrnouti do základu pro výpočet přírážky na mzdy, přesto, že případně k některým z nich (manželce a nezletilým dětem) se při stanovení pojmu malé živnosti nepřihlíží a nezapočítávají se do počtu osob v živnosti zaměstnaných.

Příklad: Nevyučený prodavač-příslušník domácnosti s více jak 5letou praxí se zařadí do platové skupiny A₂ vyhlášky pro obchodní zaměstnance č. 967/46 Úř. l. Je-li zaměstnán jen polodenně, započte se do základu přírážky na mzdy jen jedna polovina jeho platu.

Jakékoliv příplatky vyplácené zaměstnancům jako náhrada služebních vydání, ať paušálně nebo jednotlivě, se ovšem do základu pro výpočet přírážky na mzdy nepočítají. Nezapočítatelné proto jsou na př. zaměstnancům vyplácené náhrady cestovních výloh (jízdného, stravného, nocležného), a jiných vydání, jež učinil zaměstnanec na účet zaměstnavatele, aby mohl provést úkoly jemu uložené, dále na př. výdaje na šaty do zaměstnání v určitých živnostech, jako řeznické, hostinské a pod. Započítávají se však naturální požitky, pokud na ně má zaměstnanec nárok vedle platu.

Do základu nepočítají se též ony částky osobních nákladů, které je zaměstnavatel povinen nésti ze svého, na př. podíl sociálních příspěvků placených zaměstnancem na zaměstnance.

Úplaty za výkony pro živnost.

Výkonem pro živnost rozumí se každý výkon, kterého je třeba k výrobě, úpravě nebo prodeji zboží. Pokud tyto výkony neprovádí poplatník sám, po př. jeho zaměstnanec či příslušník jeho domácnosti, a provádění těchto výkonů svěří za úplatu (mzdu) osobě cizí (která vůči podniku není v řádném pracovním poměru) nebo vůbec podniku jinému, musí vyplácené mzdy (úplaty) zahrnouti do svého základu, jako kdyby tyto výkony provedl jeho zaměstnanec nebo příslušník jeho domácnosti.

Výkony pro živnost spočívají převážně v tom, že podnikatel si dá nakoupené zboží či suroviny zpracovati nebo pouze zušlechtiti u osoby jiné nebo v cizím podniku a za toto zpracování či zušlechtění zaplatí mzdu.

Příklady: 1. *Obchodník nebo výrobce nakoupí pletací vlnu a dá ji v jiném podniku za úplatu obarviti. Úplata za obarvení vlny jest u obchodníka úplatou za výkon pro živnost a úplata podléhá tedy přírážce na mzdy.*

2. Cukrář peče ve mzdě moučnický pro živnost hostinskou. Zaplacená mzda se započítá ve výši 20% u hostinské živnosti do daňového základu.
3. Pekař peče z materiálu, který si dodali spotřebitelé sami (chléb, pečivo atd.). Mzda, kterou v tomto případě od zákazníka obdrží, nezapočítává se do poplatníkovy daňového základu, protože výkon (pečení) provedl poplatník sám (zaměstnancem nebo rodinným příslušníkem) nikoli však osoba cizí. Mzdu zde poplatník přijímá a nikoliv vyplácí. Tato mzda jest pojata do daňového základu živnosti pekařské již započtením roční mzdy poplatníka podle platové vyhlášky.
4. Výrobce konfekce používá spolupráce domácích dělníků, kteří pracují ve mzdě. Mzdy vyplacené domácím dělníkům musí výrobce započítat 20% do svého daňového základu.
5. Hostinský přibírá na neděli nebo k taneční zábavě jednoho nebo i více číšníků na výpomoc (číšníci nejsou u něho ve služebním poměru). Mzdy vyplacené na výpomoc přijatým osobám započítá hostinský 20% do svého daňového základu.

Za výkony pro živnost se nepovažují výkony a práce jiných osob (podniků), pokud jsou spojeny s udržováním investic, čištěním a úklidem provozních zařízení a místností a dále práce a výkony jiných osob a podniků, spojené se záležitostmi soudními, správními, kancelářskými, účetními a pod.

Příklad: Odměnou za výkon pro živnost není odměna vyplacená posluhovačce, částky vyplacené za opravy strojů, podlahy, dveří, železné rolety, odměny vyplacené advokátovi za vymáhání pohledávky, dávka za úřední výkony při schválení provozovny, odměna účetnímu, který dochází do podniku jen příležitostně atd.

15. Ocenění naturálních požitků.

Vyhláška ministra sociální péče č. 320/46 Úř. I.

Poznámka: Ustanovení z textu vypuštěná týkají se zemědělství, hornictví atd.

§ 1.

Ocenění stravy.

Hodnota stravy činí měsíčně 600 Kčs, t. j. denně 20 Kčs. Při částečném poskytování stravy se započítává:

snídaně	1/10, t. j. denně 2 Kčs,
přesnídávka	1/10, t. j. denně 2 Kčs,
oběd	4/10, t. j. denně 8 Kčs,
svačina	1/10, t. j. denně 2 Kčs,
večeře	3/10, t. j. denně 6 Kčs.

§ 2.

Ocenění bytu, otopu a světla.

Hodnota naturálního bytu bez otopu a světla činí měsíčně:

Počet obytných místností (včetně kuchyně)	V místech s počtem obyvatel			
	nad 100.000	nad 25.000	nad 2000	do 2000
1	120 Kčs	90 Kčs	75 Kčs	60 Kčs,
2	225 Kčs	180 Kčs	150 Kčs	105 Kčs,
3	330 Kčs	270 Kčs	225 Kčs	150 Kčs,
4	435 Kčs	360 Kčs	300 Kčs	195 Kčs,
5 a více	540 Kčs	450 Kčs	375 Kčs	240 Kčs.

Do skupiny míst nad 100.000 obyvatel se zařazují také místa, v nichž je veřejným zaměstnancům přiznáno čimovné podle skupiny míst A, do skupiny míst nad 25.000 obyvatel také místa, v nichž je těmto zaměstnancům přiznáno čimovné podle skupiny míst B, do skupiny míst nad 2000 obyvatel také místa, v nichž je těmto zaměstnancům přiznáno čimovné podle skupiny míst C. Do poslední skupiny do 2000 obyvatel se zařazují ostatní místa. Zařazení řídí se podle výsledků posledního úředního sčítání lidu.

Otop a světlo se oceňují:

Počet obytných místností	měsíčně		
	1	2	3 a více
otop	60 Kčs	90 Kčs	120 Kčs,
světlo	15 Kčs	30 Kčs	45 Kčs.

Při společném ubytování se počítají sazby uvedené v odstavcích 1 a 2 poměrnou částí podle počtu ubytovaných osob.

Cena bytu pro osoby ubytované v místnostech sloužících jiným účelům (na př. v kuchyni) se čítá jednou polovinou sazby.

§ 3.

Osoby hromadně ubytované a hromadně stravované.

Při hromadném ubytování činí za osobu měsíčně:

- a) hodnota stravy 480 Kčs,
- b) hodnota ubytování včetně otopu a světla 6 Kčs.

Za hromadně ubytování se považuje ubytování nejméně 10 osob v jedné místnosti.

§ 5.

Zvláštní naturální požitky.

Ošacení se oceňuje:

- a) oděv ročně 1200 Kčs,
- b) prádlo ročně 240 Kčs,
- c) praní prádla měsíčně 48 Kčs.

Neposkytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci naturální byt a stravu ve vlastní režii, opatří-li mu však naturální požitky jinde, hodnotí se tyto skutečně placenou cenou, nejméně však hodnotou naturálních požitků podle této vyhlášky.

§ 6.

Naturální požitky ve vyhláске neuvedené oceňují se podle běžných spotřebitelských cen.

§ 7.

Naturální požitky na dobu kratší jednoho měsíce se oceňují:

- a) za denní poskytování $\frac{1}{30}$ měsíčních sazeb,
- b) za týdenní poskytování $\frac{7}{30}$ měsíčních sazeb.

Strava poskytovaná rodinným příslušníkům zaměstnance oceňuje se:

- a) pro manželku 100% ocenění stravy pro zaměstnance,
- b) pro každé dítě 50% ocenění stravy zaměstnance.

§ 8.

Působnost.

Tato vyhláška nabývá účinnosti pro obor pojištění úrazového dnem 1. ledna 1946, jinak dnem 1. prosince 1945, a platí pro zemi Českou a Moravskoslezskou.

16. Daňová sazba.

Zákon o dani živnostenské zavádí pouze jedinou sazbu, platnou pro všechny poplatníky bez rozdílu, zda mají příslušníky domácnosti nebo ne.

K dani se nevybírají žádné přírážky, ani podle zákona o přímých daních, ani přírážky samosprávné. Na okolnost, kolik má poplatník příslušníků domácnosti, bere se zřetel tím způsobem, že se od dani podrobeného základu odečte za každého příslušníka domácnosti částka 6000 až 14.400 Kčs podle druhu příslušníka. Snížení daňového základu na příslušníky domácnosti jest nejlépe patrné z připojené tabulky daně živnostenské.

Nepřesahuje-li základ daně po případném snížení na invaliditu, příslušníky domácnosti atd. částku 19.200 Kčs, daň se nevyměří.

Tabulka daně živnostenské.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stupeň	Daňový základ přes — do Kčs	Daň činí							
		u poplatníků s odčitatelnou částkou Kčs:							
		zásadně (zpravidla u svobodných) Kčs	Kčs 6.000 (zpravidla u ženatých bezdětných)	Kčs 13.200 (zpravidla u ženatých s 1 dítětem)	Kčs 21.600 (zpravidla u ženatých se 2 dětmi)	Kčs 33.600 (zpravidla u ženatých se 3 dětmi)	Kčs 48.000 (zpravidla u ženatých se 4 dětmi)	Kčs 62.400 (zpravidla u ženatých s 5 dětmi)	Kčs 76.800 (zpravidla u ženatých se 6 dětmi)
1	19.200— 20.400	540	—	—	—	—	—	—	—
2	20.400— 21.600	612	—	—	—	—	—	—	—
3	21.600— 22.800	684	—	—	—	—	—	—	—
4	22.800— 24.000	756	—	—	—	—	—	—	—
5	24.000— 25.200	840	—	—	—	—	—	—	—
6	25.200— 26.400	924	540	—	—	—	—	—	—
7	26.400— 27.600	1.008	612	—	—	—	—	—	—
8	27.600— 28.800	1.104	684	—	—	—	—	—	—
9	28.800— 30.000	1.200	756	—	—	—	—	—	—
10	30.000— 31.200	1.308	840	—	—	—	—	—	—
11	31.200— 32.400	1.416	924	—	—	—	—	—	—
12	32.400— 33.600	1.524	1.008	540	—	—	—	—	—
13	33.600— 34.800	1.632	1.104	612	—	—	—	—	—
14	34.800— 36.000	1.764	1.200	684	—	—	—	—	—
15	36.000— 37.200	1.896	1.308	756	—	—	—	—	—
16	37.200— 38.400	2.028	1.416	840	—	—	—	—	—
17	38.400— 39.600	2.160	1.524	924	—	—	—	—	—
18	39.600— 40.800	2.292	1.632	1.008	—	—	—	—	—
19	40.800— 42.000	2.424	1.764	1.104	540	—	—	—	—
20	42.000— 43.200	2.568	1.896	1.200	612	—	—	—	—
21	43.200— 44.400	2.712	2.028	1.308	684	—	—	—	—
22	44.400— 45.600	2.856	2.160	1.416	756	—	—	—	—
23	45.600— 46.800	3.012	2.292	1.524	840	—	—	—	—
24	46.800— 48.000	3.168	2.424	1.632	924	—	—	—	—
25	48.000— 49.200	3.348	2.568	1.764	1.008	—	—	—	—
26	49.200— 50.400	3.528	2.712	1.896	1.104	—	—	—	—
27	50.400— 51.600	3.708	2.856	2.028	1.200	—	—	—	—
28	51.600— 52.800	3.888	3.012	2.160	1.308	—	—	—	—
29	52.800— 54.000	4.068	3.168	2.292	1.416	540	—	—	—
30	54.000— 55.200	4.260	3.348	2.424	1.524	612	—	—	—
31	55.200— 56.400	4.452	3.528	2.568	1.632	684	—	—	—

Stupeň	2		3	4	5	6	7	8	9	10
	Daňový základ		Daň činí							
	přes — do		u poplatníků s odčitatelnou částkou Kčs:							
Kčs	základní (zpravidla u svobodných) Kčs	Kčs 6.000 u ženatých bezdětných	Kčs 13.200 u ženatých s 1 dítětem	Kčs 21.600 u ženatých se 2 dětmi	Kčs 33.600 u ženatých se 3 dětmi	Kčs 48.000 u ženatých se 4 dětmi	Kčs 62.400 u ženatých se 5 dětmi	Kčs 76.800 u ženatých se 6 dětmi		
32	56.400—57.600	4.644	3.708	2.712	1.764	756	—	—	—	—
33	57.600—58.800	4.836	3.888	2.856	1.896	840	—	—	—	—
34	58.800—60.000	5.028	4.068	3.012	2.028	924	—	—	—	—
35	60.000—61.200	5.268	4.260	3.168	2.160	1.008	—	—	—	—
36	61.200—62.400	5.544	4.452	3.348	2.292	1.104	—	—	—	—
37	62.400—63.600	5.820	4.644	3.528	2.424	1.200	—	—	—	—
38	63.600—64.800	6.096	4.836	3.708	2.568	1.308	—	—	—	—
39	64.800—66.000	6.396	5.028	3.888	2.712	1.416	—	—	—	—
40	66.000—67.200	6.696	5.268	4.068	2.856	1.524	—	—	—	—
41	67.200—68.400	6.996	5.544	4.260	3.012	1.632	540	—	—	—
42	68.400—69.600	7.296	5.820	4.452	3.168	1.764	612	—	—	—
43	69.600—70.800	7.596	6.096	4.644	3.348	1.896	684	—	—	—
44	70.800—72.000	7.932	6.396	4.836	3.528	2.028	756	—	—	—
45	72.000—73.200	8.268	6.696	5.028	3.708	2.160	840	—	—	—
46	73.200—74.400	8.604	6.996	5.268	3.888	2.292	924	—	—	—
47	74.400—75.600	8.940	7.296	5.544	4.068	2.424	1.008	—	—	—
48	75.600—76.800	9.276	7.596	5.820	4.260	2.568	1.104	—	—	—
49	76.800—78.000	9.636	7.932	6.096	4.452	2.712	1.200	—	—	—
50	78.000—79.200	9.996	8.268	6.396	4.644	2.856	1.308	—	—	—
51	79.200—80.400	10.356	8.604	6.696	4.836	3.012	1.416	—	—	—
52	80.400—81.600	10.716	8.940	6.996	5.028	3.168	1.524	—	—	—
53	81.600—82.800	11.076	9.276	7.296	5.268	3.348	1.632	540	—	—
54	82.800—84.000	11.472	9.636	7.596	5.544	3.528	1.764	612	—	—
55	84.000—85.200	11.868	9.996	7.932	5.820	3.708	1.896	684	—	—
56	85.200—86.400	12.264	10.356	8.268	6.096	3.888	2.028	756	—	—
57	86.400—87.600	12.660	10.716	8.604	6.396	4.068	2.160	840	—	—
58	87.600—88.800	13.056	11.076	8.940	6.696	4.260	2.292	924	—	—
59	88.800—90.000	13.476	11.472	9.276	6.996	4.452	2.424	1.008	—	—
60	90.000—91.200	13.896	11.868	9.636	7.296	4.644	2.568	1.104	—	—
61	91.200—92.400	14.316	12.264	9.996	7.596	4.836	2.712	1.200	—	—
62	92.400—93.600	14.748	12.660	10.356	7.932	5.028	2.856	1.308	—	—
63	93.600—94.800	15.192	13.056	10.716	8.268	5.268	3.012	1.416	—	—
64	94.800—96.000	15.636	13.476	11.076	8.604	5.544	3.168	1.524	—	—

Stupeň	2		3	4	5	6	7	8	9	10
	Daňový základ		Daň činí							
	přes — do		u poplatníků s odčitatelnou částkou Kčs:							
Kčs	základní (zpravidla u svobodných) Kčs	Kčs 6.000 u ženatých bezdětných	Kčs 13.200 u ženatých s 1 dítětem	Kčs 21.600 u ženatých se 2 dětmi	Kčs 33.600 u ženatých se 3 dětmi	Kčs 48.000 u ženatých se 4 dětmi	Kčs 62.400 u ženatých se 5 dětmi	Kčs 76.800 u ženatých se 6 dětmi		
65	96.000—97.200	16.200	13.896	11.472	8.940	5.820	3.348	1.632	540	—
66	97.200—98.400	16.764	14.316	11.868	9.276	6.096	3.528	1.764	612	—
67	98.400—99.600	17.328	14.748	12.264	9.636	6.396	3.708	1.896	684	—
68	99.600—100.800	17.892	15.192	12.660	9.996	6.696	3.888	2.028	756	—
69	100.800—102.000	18.456	15.636	13.056	10.356	6.996	4.068	2.160	840	—
70	102.000—103.200	19.020	16.200	13.476	10.716	7.296	4.260	2.292	924	—
71	103.200—104.400	19.584	16.764	13.896	11.076	7.596	4.452	2.424	1.008	—
72	104.400—105.600	20.148	17.328	14.316	11.472	7.932	4.644	2.568	1.104	—
73	105.600—106.800	20.712	17.892	14.748	11.868	8.268	4.836	2.712	1.200	—
74	106.800—108.000	21.276	18.456	15.192	12.264	8.604	5.028	2.856	1.308	—
75	108.000—109.200	21.840	19.020	15.636	12.660	8.940	5.268	3.012	1.416	—
76	109.200—110.400	22.404	19.584	16.200	13.056	9.276	5.544	3.168	1.524	—
77	110.400—111.600	22.968	20.148	16.764	13.476	9.636	5.820	3.348	1.632	—
78	111.600—112.800	23.532	20.712	17.328	13.896	9.996	6.096	3.528	1.764	—
79	112.800—114.000	24.096	21.276	17.892	14.316	10.356	6.396	3.708	1.896	—
80	114.000—115.200	24.660	21.840	18.456	14.748	10.716	6.696	3.888	2.028	—
81	115.200—116.400	25.224	22.404	19.020	15.192	11.076	6.996	4.068	2.160	—
82	116.400—117.600	25.788	22.968	19.584	15.636	11.472	7.296	4.260	2.292	—
83	117.600—118.800	26.352	23.532	20.148	16.200	11.868	7.596	4.452	2.424	—
84	118.800—120.000	26.916	24.096	20.712	16.764	12.264	7.932	4.644	2.568	—

III. Snížení daňového základu.

17. Důvody ke snížení daňového základu.

Poplatník daně živnostenské má nárok na snížení daňového základu:

1. má-li příslušníky domácnosti, a to buď

- a) manželku, resp. družku (manžela, resp. druha, je-li poplatníci daně živnostenské manželka, resp. družka), pokud s ní žije ve spotřebním společenství (kapitola 24);

- b) děti (ať zletilé či nezletilé, manželské či nemanželské), avšak jen pokud
 - aa) nezletilé děti žijí s poplatníkem ve spotřebním společenství a
 - bb) zletilé děti jsou v poplatníkově zaopatření. Dětem jsou postaveny na roveň za stejných podmínek některé další osoby (kapitola 26),
- c) rodiče nebo jiné příslušníky domácnosti v zákoně uvedené, pokud jsou v poplatníkově zaopatření (kapitola 27 a 28);

2. **je-li invalidní**, ať již jde o invaliditu válečnou, vojenskou (neválečnou) či občanskou (kapitola 31);

3. **je-li poplatníkem vdova nebo nezletilý sirotek** po padlých legionářích, příslušnících národního odboje a boje za osvobození a po obětech bojových událostí nebo národní, rasové nebo politické persekce.

Pro snížení daňového základu z důvodů ad 1.—3. je rozhodný stav k 31. prosinci rozhodného roku, na př. pokud jde o počet příslušníků domácnosti, výši invalidity atd.

Snížení daňového základu z jednoho, příp. i ze všech uvedených důvodů ad 1.—3. uplatní poplatník přímo ve svém daňovém přiznání tím, že vypočtený daňový základ o příslušné částky sníží. Daň zaplatí již ze zmenšeného základu.

Od snížení daňového základu, které si provádí každý poplatník přímo ve svém daňovém přiznání, nutno rozlišovati slevu na dani již zaplacené, kterou na žádost berní správa dodatečně povolí, když poplatník prokáže zvláštní poměry, které mají vliv na výnosnost jeho živnosti nebo které jej podstatně zatěžují (kapitola 34). Žádost o slevu se uplatní přímo v příslušné rubrice daňového přiznání. Berní správa povolí poplatníkově slevu na dani ve výši stanovené směrnicemi ministerstva financí a slevou daň vrátí poplatníkovi jako daňový přeplatek.

18. Příslušníci domácnosti ve spotřebním společenství s poplatníkem.

Příslušník domácnosti žije s poplatníkem ve spotřebním společenství, když jeho životní potřeby se hradí v rámci domácnosti převážně z prostředků domácnosti.

Z uvedeného plyne, že tyto osoby, mají-li býti uznány za příslušníky domácnosti, musí zásadně bydlet v příjemcově domácnosti. Není však na závalu, pobývali-li mimo tuto domácnost jen přechodně, na př. za účelem studií, výkonu vojenské presenční služby, letního pobytu, pobytu na léčení atd.

Naprosto nerozhoduje, mají-li tyto osoby vlastní příjmy, ať z pracovního poměru nebo z jiných pramenů. Na rozdíl od dosavadního stavu budou tedy tyto osoby uznány za příslušníky domácnosti, i když mají vlastní příjmy přesahující 12.000 Kčs ročně.

Spotřební společenství se podle zákona předpokládá mezi manžely, druhem a družkou a konečně mezi rodiči a dětmi. Vyměřující úřad může však provést protidůkaz, že podmínky spotřebního společenství (na př. společná domácnost atd.) nejsou splněny. Spotřební společenství prokáže poplatník na př. policejní přihláškou, kmenovým listem a pod. Poplatník, který žije s manželkou (družkou) a nezletilými dětmi ve spotřebním společenství, má nárok na snížení daňového základu, o jehož výši se zmíníme u jednotlivých příslušníků domácnosti. Obdobně přísluší nárok na snížení daňového základu manželce (družce) na manžela, resp. druhu a nezletilé děti.

19. Příslušníci domácnosti v zaopatření poplatníkově.

Příslušník domácnosti jest v poplatníkově zaopatření jen tehdy, když:

a) **poplatník mu poskytuje nebo hradí převážně byt, stravu a ošacení (více než polovinu těchto nákladů) a když**

b) **příslušník domácnosti nemá vlastní příjmy**, t. j. nemá-li roční hrubou mzdu 12.000 Kčs nebo hrubý příjem z jiných pramenů 10.000 Kčs. Má-li příslušník domácnosti oba druhy příjmů (mzdu i příjmy z jiných pramenů), rozhoduje součet obou druhů příjmů a hranice 12.000 Kčs ročně.

Předpokládá se tedy, že k hrazení bytu, stravy a ošacení jest třeba částky 12.000 Kčs ročně. Příslušník domácnosti je proto v zaopatření poplatníkově jen tehdy, když poplatník mu poskytuje peněžitě nebo naturální příspěvky převyšující ročně 6000 Kčs (t. j. polovinu potřebné celoroční částky), nebo měsíčně 500 Kčs.

Má-li na př. zletilý syn vlastní příjmy, převyšující hranici 10.000 Kčs, resp. 12.000 Kčs (viz shora), nelze jej již uznati za příslušníka domácnosti, i když mu poplatník poskytuje příspěvky převyšující 6000 Kčs ročně, resp. 500 Kčs měsíčně. Je však příslušníkem domácnosti, činí-li jeho roční hrubá mzda na př. toliko 11.800 Kčs nebo čistý příjem z jiného pramene 9800 Kčs ročně.

Poplatník, který má v zaopatření některého z příslušníků domácnosti, má nárok na snížení daňového základu, o jehož výši se zmíníme u jednotlivých příslušníků domácnosti.

Vklady uvolněné Národní bankou příslušníkovi domácnosti (na př. studujícím osobám ve výši 1500 Kčs měsíčně), nepočítají se do částek shora uvedených.

20. Snížení daňového základu za druhého manžela.

Na druhého člena dvojice založené manželstvím (t. j. manželku nebo manžela) nebo skutečným spolužitím (t. j. druha nebo družku) snižuje se poplatníkovi základ daně živnostenské o 6000 Kčs. Podmínkou však jest, aby druhý člen dvojice žil (31. prosince) s poplatníkem ve spotřebním společenství.

Je-li poplatníkem daně živnostenské manžel, resp. druh, odečte si z daňového základu na manželku, resp. družku částku 6000 Kčs; obdobně je-li poplatníkem daně živnostenské manželka, resp. družka, odečte si z daňového základu na manžela, resp. druha rovněž částku 6000 Kčs. **Zákon nerozlišuje, zda poplatníkem daně živnostenské je manžel či manželka (druh nebo družka); výše daňového zatížení jest vždy stejná.** Má-li ovšem manželka (družka) v důsledku menšího počtu započitatelných let povolání nárok na nižší plat než manžel (druh), bude daňový základ přiměřeně nižší.

Pro snížení daňového základu o částku 6000 Kčs na druhého člena dvojice (manžela, druha, resp. manželku, družku) je lhostejno, zda druhý člen dvojice jest v podniku poplatníkově činný či nikoliv. Manžel (druh) může si proto na manželku (družku) odečísti částku 6000 Kčs i tehdy, je-li tato v pracovním poměru u jiného zaměstnavatele; obdobně může si manželka (družka) odečísti na manžela (druha) částku 6000 Kčs, i když je zaměstnancem jiného podniku. Zákon podporuje tak dvojí zaměstnání v rodině a současně uznává, že dvojím zaměstnáním vznikají též vyšší výdaje.

Je-li manželka (družka) poplatníkově zaměstnána mimo podnik manželův (druhův), má podle zákona o dani ze mzdy č. 109/47 Sb. nárok, aby jí při provádění srážky daně ze mzdy byla poskytnuta sleva na manžela, na př. při měsíčním výplatním období odečtením částky 500 Kčs od daní podrobené mzdy.

Příklad: Manžel má obchod s textilním zbožím, manželka jest zaměstnána jako účetní v jiném podniku. Manžel si může na manželku odečísti 6000 Kčs a také manželce bude zaměstnavatelem snižen daňový základ o 500 Kčs měsíčně.

Má-li manžel (druh) kromě příjmu ze živnosti současně příjem z pracovního poměru nebo ze zemědělského hospodářství, pak snížení daňového základu na manželku (družku) může uplatnit pouze u jedné z daní z pracovního důchodu, t. j. daně živnostenské nebo daně ze mzdy nebo daně zemědělské. Totéž platí opačně o manželce (družce), která vedle příjmu z drobné živnosti má současně jiný pracovní důchod. Poplatníkovi jest tedy dáno na vůli, u které daně chce snížení uplatnit. Pouze tehdy, byla-li poplatníkovi daně živnostenské poskytována sleva na manželku nebo na jiného rodinného příslušníka vůbec

již během kalendářního roku (při vyplácení mzdy), nemůže mu býti za tento rok snížena živnostenská daň na manželku nebo tytéž rodinné příslušníky.

Příklad: Ženatý poplatník má obchod (vede jej manželka) a současně jest zaměstnán za měsíční plat v jiném podniku. Kromě toho má příjem ze zemědělského hospodářství, podléhajícího zemědělské dani. Snížení daňového základu na manželku může poplatník uplatnit pouze u jedné daně, t. j. buď u daně živnostenské nebo u daně ze mzdy nebo u daně zemědělské. Byla-li poplatníkovi během roku poskytována na manželku sleva ve výši 500 Kčs z hrubého měsíčního platu, nemůže již uplatňovati snížení ve výši 6000 Kčs u daně živnostenské nebo zemědělské. Jestliže ovšem služební plat nepřesahoval daněproště minimum a sleva na manželku prakticky poskytována nebyla, může poplatník uplatnit snížení buď u daně živnostenské nebo zemědělské.

Má-li poplatník kromě mzdy či platu, příjmu z drobné živnosti nebo zemědělského hospodářství též jiný daní podrobený příjem (na př. z domu), podléhá tento jiný příjem daní důchodové podle zákona o přímých daních. Povinnost k podání přiznání k daní důchodové však není dána tehdy, když výše tohoto příjmu nepřevyšuje daněproště minimum podle zákona o přímých daních, t. j. 15.000 Kčs pro svobodného, 18.000 Kčs pro ženatého atd. Nová daňová soustava buduje již na zásadách odchylných od oněch, které stanoví zákon o přímých daních. Daň důchodová byla až do vydání zákona č. 202/46 Sb. (jímž byly služební požitky vyňaty z důchodu domácnosti — takže od 14. listopadu 1946 se zdaňují samostatně, nikoliv již ve spojení s ostatními příjmy poplatníkovými) vyměřována z celkového důchodu poplatníkově, t. j. ze souhrnu jeho příjmů a příjmů jeho manželky a nezletilých dětí, ať již tyto příjmy pocházely ze živnosti, domu, služebního poměru, pozemků, cenných papírů atd. Zákonem o dani ze mzdy č. 109/47 Sb. byly mzdy (platy) definitivně vyňaty z důchodu domácnosti, stejně jako zákony č. 49 a 50/48 Sb. se vyjmají z něho příjmy ze zemědělského hospodářství (do výměry 50 ha) a příjmy z malé živnosti. Každý takový příjem se zdaňuje samostatnou daní, t. j. daní ze mzdy nebo daní zemědělskou nebo daní živnostenskou.

Příslušník domácnosti může býti v zaopatření nebo žiti ve spotřebním společenství pouze s jedním poplatníkem. Je tedy vyloučeno, aby na téhož příslušníka domácnosti uplatňovali snížení daňového základu dva poplatníci.

Příklady: 1. Dva sourozenci provozují každý samostatně drobnou živnost a mají v zaopatření otce. Nárok na snížení da-

nového základu o 6000 Kčs. může uplatnit pouze jeden ze sourozenců-poplatníků, a to ten, který z více jak poloviny hradí byt, stravu a ošacení otce.

2. Dva sourozenci, z nichž jeden provozuje živnost a druhý je v zaměstnání, mají v zaopatření otce. Nárok na snížení daňového základu z důvodu zaopatření otce může uplatnit jeden z nich. Byl-li zaměstnanému sourozenci poskytnuta sleva na otce (500 Kčs měsíčně) již během kalendářního roku při pravidelných měsíčních výplatách, nemůže již druhý sourozenec-živnostník provést snížení svého daňového základu.

21. Snížení daňového základu na děti.

Základ živnostenské daně se již podle zákona v podaném přiznání snižuje:

1. na první dítě o	7.200 Kčs
2. na druhé dítě o	8.400 Kčs
3. na třetí dítě o	12.000 Kčs
4. na čtvrté a na každé další dítě o	14.400 Kčs

Daňový základ snižuje se na děti bez rozdílu, zda jde o děti nezletilé či zletilé, avšak jen pod tou podmínkou, že:

- nezletilé děti žijí s poplatníkem ve spotřebním společenství;
- zletilé děti jsou v poplatníkově zaopatření.

Zákon nečiní rozdílu mezi dětmi manželskými či nemanželskými.

Veškeré odčitatelné částky na děti platí ve stejném rozsahu a za stejných podmínek (spotřební společenství, zaopatření) pro všechny osoby, které zákon staví dětem na roveň (kapitola 26).

Daňový základ se nesnižuje, když nezletilé dítě nežije s poplatníkem ve spotřebním společenství nebo když zletilé dítě není v poplatníkově zaopatření.

Příklady: 1. Nezletilé poplatníkově dítě žije trvale u svého děda, který hradí z prostředků své domácnosti veškeré jeho životní náklady. Poplatník nemůže v podobném případě snížit svůj daňový základ, neboť dítě nežije v jeho spotřebním společenství.

2. Zletilý syn poplatníka v místě A studuje na vysoké škole v místě B, kde bydlí u svého strýce. Strýc mu poskytuje zdarma byt, stravu a zčásti i ošacení. Snížení daňového základu u poplatníka nepřichází v úvahu, neboť poplatník nehradí zletilému synovi alespoň polovinu nákladů na byt, stravu a ošacení.

Pro posouzení, zda dítě je zletilé či nezletilé, rozhoduje stav k 31. prosinci kal. roku.

Příklad: Poplatníkův syn dosáhl 21 let dne 20. XII. 1947. V přiznání za kal. rok 1947 nutno jej již pokládati za zletilého. Má-li tedy na př. vlastní příjmy převyšující 12.000 Kčs (mzdu), není již příslušníkem poplatníkovy domácnosti.

Snížení daňového základu u poplatníků s dětmi a osobami jim na roveň postavenými (kapitola 26) je tedy odstupňována podle počtu dětí od 7200 Kčs do 14.400 Kčs na každé jednotlivé dítě. Naproti tomu u ostatních příslušníků domácnosti (t. j. kromě dětí) činí snížení daňového základu vždy 6000 Kčs na každého jednotlivého příslušníka domácnosti.

Příklady: 1. Poplatník má jedno nezletilé dítě a jednoho nezletilého vnuka. Nezletilý vnuk se posuzuje stejně jako nezletilé dítě a poplatník si sníží daňový základ stejně jako by měl dvě nezletilé děti, t. j. o 7200 Kčs na první dítě a 8400 Kčs na druhé dítě (vnuka), celkem tedy o 15.600 Kčs.

2. Poplatník má v zaopatření jedno zletilé dítě (studuje), nezletilého vnuka, rodiče (otce i matku) a děda. Nezletilý vnuk, žijící v domácnosti poplatníkově, se posuzuje jako dítě, takže poplatník má nárok na snížení daňového základu na dvě děti, t. j. o 15.600 Kčs (7200 Kčs na vnuka a 8400 Kčs na nezletilé dítě, které má v zaopatření). Na rodiče a děda, kteří jsou v zaopatření poplatníkově, přísluší tomuto další sleva ve výši 18.000 Kčs, t. j. na každého z nich částka 6000 Kčs. Celkové snížení daňového základu činí tedy 33.600 Kčs. Poplatník, jehož daňový základ činí na př. 52.800 Kčs nebo méně, nepodléhá v daném případě dani živnostenské vůbec, neboť daňový základ klesl pod hranici daněprostého minima, t. j. 19.200 Kčs.

22. Osoby postavené na roveň dětem.

Snížení daňového základu, které poskytuje zákon poplatníkovi na děti (nezletilé — pokud žijí s poplatníkem ve spotřebním společenství, zletilé — pokud jsou v jeho zaopatření), přísluší ve stejné výši a za stejných podmínek poplatníkovi i na některé další osoby, které zákon staví dětem na roveň.

Snížení daňového základu o 7200 Kčs—14.400 Kčs přísluší totiž poplatníkovi jednak na již uvedené

1. nezletilé děti a dále nezletilé vnuky, právnučky, pastorky a schovance, vešměs pokud žijí s poplatníkem ve spotřebním spo-

lečenství, t. j. pokud s poplatníkem společně bydlí a jejich životní potřeby se hradí v rámci domácnosti a převážně z jejich prostředků (nezáleží na tom, zda nezletilec má své vlastní příjmy, na př. ze služebního poměru).

Nezletilými dětmi atd. jsou zásadně osoby mladší 21 let, po př. osoby starší 18 let, které usnesením poručenského soudu za souhlasu zákonného zástupce (otce, poručníka) byly prohlášeny za zletilé. Nabytí právní zletilosti má i pokud jde o daň živnostenskou stejné důsledky (účinky) jako zletilost fyzická, t. j. dosažení 21 let. Osoba prohlášená za zletilou soudním výrokem, může ovšem býti i nadále v zaopatření poplatníkově a poplatníkovi přísluší na ni nárok na snížení daňového základu za stejných podmínek, za jakých jest oprávněn ke snížení z důvodu, že má v zaopatření děti.

Pastorkem jest nevlastní dítě poplatníka, t. j. dítě druhého manžela.

Schovancem jest dítě, které pěstoun (poplatník) převzal do své péče, zejména aby mu poskytoval potřebné životní prostředky, jako: byt, stravu, ošacení atd.

2. Zletilé děti a dále zletilé vnuky, právnické, pastorky, schovance, nezletilé sourozence, nezletilé synovce a nezletilé neteře poplatníka nebo jeho manželky (manžela), vesměs pokud jsou v poplatníkově zaopatření, t. j. pokud jim poplatník poskytuje nebo hradí více než z poloviny byt, stravu a ošacení a pokud uvedené osoby nemají vlastních příjmů k obživě (hrubou mzdu 12.000 Kčs ročně nebo čistý příjem z jiných pramenů 10.000 Kčs). Uvedené osoby jsou v poplatníkově zaopatření i tehdy, i když ostatní jejich náklady (kromě bytu, stravy a ošacení) jsou-li jim hrazeny osobou třetí, na př. náklady léčení, studii atd.

Jsou-li sourozenci, synovci či neteře poplatníkovi nebo jeho manželky zletilými, má poplatník pouze nárok na snížení daňového základu o 6000 Kčs na každého z nich (nikoliv tedy již na odstupňované snížení základu o 7200 Kčs až 14.400 Kčs podle jejich počtu). Zletilí sourozenci a neteře poplatníkovi posuzují se tedy — pokud jde o výši snížení daňového základu — jako rodiče.

23. Snížení daňového základu na rodiče.

Poplatník, který má ve svém zaopatření rodiče, má nárok na snížení daňového základu o 6000 Kčs na každého z nich.

Příklad: Poplatník má v zaopatření otce i matku. Má nárok na snížení daňového základu o 12.000 Kčs.

Rodiče jsou v poplatníkově zaopatření, poskytuje-li jim poplatník nebo hradí-li jim více než z poloviny byt, stravu a ošacení (není třeba, aby hradil též jiné náklady) a rodiče sami nemají vlastních příjmů k obživě (hrubou mzdu 12.000 Kčs nebo čistý příjem z jiných pramenů 10.000 Kčs ovšem mimo výběry z vázaných vkladů, které se do uvedených částek nepočítají).

24. Osoby postavené na roveň rodičům.

Snížení daňového základu, které poskytuje zákon poplatníkovi na každého z rodičů, přísluší poplatníkovi i na některé další osoby, které zákon staví rodičům na roveň.

Stejně snížení daňového základu jako na rodiče (6000 Kčs) přísluší poplatníkovi na:

1. Prarodiče, nevlastní rodiče, pěstouny, zetě, snachu, tchána, tchýni poplatníka nebo jeho manželky (manžela), jsou-li v jeho zaopatření;

2. zletilé sourozence, zletilé synovce, zletilé neteře poplatníka nebo jeho manželky, jsou-li práce neschopní a v jeho zaopatření.

Má-li poplatník v zaopatření několik uvedených osob, sníží daňový základ na každou z nich o 6000 Kčs.

25. Poplatníci svobodní, ovdovělí, rozloučení, rozvedení atd.

Poplatník svobodný, ovdovělý, rozloučený nebo trvale nezižící s manželem či manželkou ve společné domácnosti (poplatník rozvedený, po př. poplatník žijící bez rozluky a rozvodu trvale od manželky či manžela), pokud nemá žádného příslušníka domácnosti, nemá také nároku na snížení daňového základu.

Poplatník svobodný, ovdovělý atd. může však uplatnit nárok na snížení daňového základu:

1. o 7200 Kčs až 14.400 Kčs, má-li u sebe jako příslušníky domácnosti děti či osoby jim na roveň postavené a kromě toho o dalších 6000 Kčs jako náhradní snížení daňového základu za (zemřelou, rozloučenou, rozvedenou atd.) manželku, která by jinak výchovu dětí obstarávala.

Částka 6000 Kčs se odečte v podobném případě ze základu pouze jednou a nezvyšuje se, i když mezi příslušníky domácnosti je více dětí. Jak již uvedeno, nahrazuje pouze odpočitatelnou částku, která by poplatníkovi příslušela, kdyby měl manželku (manžela) jako příslušníka domácnosti. Částka 6000 Kčs se odečítá z daňového základu vedle normálního snížení na děti, t. j. vedle 7200 Kčs na první dítě atd.

Příklad: Poplatník vdovec má ve své domácnosti dvě nezletilé děti. Od daňového základu si odečte 7200 Kčs na první dítě, 8400 Kčs na druhé dítě a 6000 Kčs jako vdovec, který se stará aspoň o jedno dítě, celkem tedy 21.600 Kčs.

Nemá-li poplatník svobodný atd. žádné dítě (vnuka, pastorka, schovance) jako příslušníka domácnosti, stará se však o jiné příslušníky domácnosti, jež má v zaopatření (na př. otce), může si snížit vypočtený daňový základ o 6000 Kčs na každého jednotlivého příslušníka domácnosti, kterého zaopatřuje, nikoliv však již o dalších 6000 Kčs, jak v předchozím odstavci a příkladě jest uvedeno. Další snížení daňového základu o 6000 Kčs přísluší totiž jen poplatníkům, kteří se starají aspoň o jedno dítě (vnuka, pastorka, schovance) a nikoliv jiné příslušníky jejich domácnosti.

2. O 6000 Kčs, resp. 12.000 Kčs z důvodu invalidity viz kapitulu 31.

3. O 6000 Kčs, vychoval-li nejméně 2 děti, viz kapitolu 30.

4. O 6000 Kčs, je-li poplatníkem vdova nebo nezletilý sirotek po padlém legionáři atd., viz kapitolu 32.

Příznání této slevy jest zcela závislé na slevách, které vdově přísluší na příslušníky domácnosti nebo z důvodu invalidity. Tak zejména může vdova snížit svůj daňový základ pro vlastní tělesnou či duševní vadu, po př. pro tutéž vadu příslušníků domácnosti na ni odkázaných.

26. Poplatníci, kteří vychovali alespoň 2 děti.

Poplatníkům, kteří vychovali nejméně 2 děti (nikoliv jiné příslušníky domácnosti), t. j. měli je v zaopatření alespoň do jejich 14 let, sníží se základ daně o 6000 Kčs, avšak jen v tom případě, když nemají nárok na odečtení téže nebo vyšší částky na některého příslušníka domácnosti.

Uplatnění tohoto nároku jest praktické na př. pro vdovce (vdovu), kteří vychovali 2 děti nebo pro ty svobodné poplatníky, kteří vychovali 2 nemanželské děti. Žije-li však k 31. prosinci rozhodného kalendářního roku ve spotřebním společenství alespoň jedno z těchto dětí, nebo je-li v zaopatření poplatníkově jiný příslušník domácnosti (na př. otec poplatníkův), pak snížení daňového základu o 6000 Kčs nepřichází již v úvahu, ježto stejně vysokou nebo větší slevu má již na jiného příslušníka domácnosti (na př. na děti, otce atd.). Okolnost, že vychoval dvě děti, jest pak již bez významu a nemá vlivu na další snížení daňového základu.

Příklad: Ženatý poplatník, který vychoval 2 děti, sníží si v příznání na manželku základ o 6000 Kčs. Vzhledem k tomuto snížení daňového základu odpadá již další sleva z důvodu, že vychoval 2 či více dětí.

Jestliže se děti staly přímými oběťmi politické, národní nebo rasové persekuce ještě před dokončeným 14. rokem, zůstává poplatníkovi nárok na snížení daňového základu zachován, třebaže nevychoval děti až do jejich dokončeného 14. roku.

27. Snížení daňového základu z důvodu invalidity.

Invalidní poplatník má nárok na snížení daňového základu

a) o 6000 Kčs při invaliditě od 20% do 44% a

b) o 12.000 Kčs při invaliditě přes 44%, pokud jest

1. válečným invalidou z první nebo druhé světové války a má nárok na zaopatřovací požitky ze státní pokladny pro poškození zdraví nebo těla;

2. vojenským (neválečným) invalidou anebo občanským invalidou a pro poškození zdraví nebo těla mu patří zaopatřovací požitky ze státní pokladny nebo podle předpisu o veřejnoprávním sociálním pojištění;

3. osobou tělesně nebo duševně vadnou (na př. nevidomou, zmrzačenou a pod.), po př. pokud poplatníkem jest osoba neinvalidní, na kterou jsou však odkázáni příslušníci domácnosti tělesně nebo duševně vadní.

Kdo je válečným, vojenským či občanským invalidou — viz dále.

Invalidita pod 20% nezakládá nárok na jakékoliv snížení daňového základu.

Podle okolností může invalidní poplatník současně snížit svůj daňový základ z důvodů ad 1. i 2., příp. i 3., pokud jsou na něho odkázáni tělesně nebo duševně vadní příslušníci domácnosti. Naproti tomu pro tělesnou nebo duševní vadu ad 3. u invalidního poplatníka samého, nelze již dále snižovat daňový základ, jestliže se mu již poskytuje sleva jako válečnému nebo vojenskému invalidovi. K tělesné či duševní vadě bylo v tomto případě přihlédnuto již poskytovanou slevou jako válečnému invalidovi nebo jako vojenskému invalidovi, nebo jako občanskému invalidovi.

Průkaz invalidity. Invaliditu nutno vyměřující berní správě prokázat. Stupeň invalidity a nárok na snížení daňového základu prokáže poplatník výměrem o zaopatřovacích požitcích (invalidním výměrem) nebo potvrzením úředního lékaře. K průkazu nároku možno též připojit do podaného příznání ověřenou kopii uvedeného výměru.

U invalidů, pobírajících důchody z veřejnoprávního důchodového pojištění, se již podle zákona předpokládá, že stupeň invalidity přesahuje 44%. Takový důchodce nemusí v podobném případě prokazovat stupeň invalidity, třebaže výměr o důchodu jej výslovně neuvádí. Stačí pouze, když výměrem o důchodu prokáže, že důchod pobírá z důvodu své invalidity a že tedy nejde o požitky z pojištění nemocenského a úrazového. Zákonná domněnka o stupni invalidity přes 44% může ovšem být vyměřujícím úřadem vyvrácena, když z výměru o přiznání důchodu jest přímo patrný nižší stupeň invalidity než 44%.

U válečných, vojenských (neválečných) i občanských invalidů jest podmínkou snížení daňového základu, že mají nárok na zaopatřovací požitky ze státní pokladny, po př. z veřejnoprávního sociálního pojištění. Je však lhostejno, zda tyto požitky jsou také skutečně vypláceny. Snížení daňového základu přísluší invalidnímu poplatníkovi také tehdy, když zaopatřovací požitky se dočasně nebo trvale vzdal.

28. Váleční, vojenští (neváleční) a občanskí invalidé.

Váleční invalidé. Válečnými invalidy jsou podle zákona č. 164/46 Sb. osoby, které se staly invalidními, t. j. utrpěly poškození zdraví nebo těla, které jest příčinou ztráty nebo snížení výdělečné schopnosti a jež bylo způsobeno poraněním nebo onemocněním:

1. v době od 26. července 1914 do 28. února 1921 ve službě vojenské, při válečných úkonech nebo v zajetí, nebo

2. v době po 20. květnu 1938:

- a) výkonem služby v československé armádě, válečnými a osobními úkony ve prospěch československé armády, výkonem služby v útvech stráže obrany státu v době do 31. prosince 1945, zajetím v důsledku této služby, nebo
- b) výkonem služby ve spojenecké armádě, válečnými a osobními úkony ve prospěch spojenecké armády v době do 31. prosince 1945, nebo
- c) činností v partyzánských jednotkách nebo
- d) činnou účastí na ozbrojeném povstání českého nebo slovenského národa.

Vojenští (neváleční) invalidé. Vojenskými invalidy jsou podle zákona č. 164/46 Sb. osoby, které se staly invalidními:

1. v době od 1. března 1921 do 20. května 1938 výkonem vojenské služby v československé armádě nebo

2. výkonem vojenské služby v československé armádě po 31. prosinci 1945.

Občanskí invalidé. Občanskými invalidy jsou podle zákona č. 164/46 Sb. osoby, které staly se invalidními v době od 20. května 1938 do 31. prosince 1945:

a) při zatčení, odvezení, v koncentračních táborech, žalářích, káznicích a vězeních, pokud zatčení, odvezení, internování nebo věznění se stalo z důvodů směřujících k potlačení odbojového hnutí nebo z jiných důvodů persekuce politické, národní nebo rasové, při trestních akcích proti odboji nebo

b) bojovými akcemi válčících branných sil nebo

c) výkonem t. zv. služby protiletectvé ochrany nebo obrany, nouzové služby atd.

29. Poplatníci tělesně nebo duševně vadní.

Osobní nebo tělesná vada zakládá u poplatníka nárok na snížení daňového základu, ať již se vyskytuje

1. u poplatníka samého nebo

2. u příslušníka jeho domácnosti, který jest na poplatníka daně živnostenské výživou odkázán (příslušník domácnosti jest odkázán na poplatníka, poskytuje-li nebo hradí-li mu poplatník převážně, t. j. více než z poloviny byt, stravu a ošacení a příslušník nemá vlastní příjmy, postačující k obživě).

Zákon nemá bližších omezujících ustanovení o tom, koho možno pokládati za osobu tělesně nebo duševně vadnou. Připouští proto velmi široký výklad. Sporno je, zda za tělesnou vadu lze považovati těžkou chorobu (na př. srdeční vadu, rheumatismus a pod.). Ministerstvo financí dosud tuto otázku nerozhodlo! Doporučujeme poplatníkům, aby nárok na snížení základu, příp. i v odvolání uplatňovali.

Není zde především podmínkou, aby osoba tělesně či duševně vadná měla nárok na zaopatřovací požitky z veřejnoprávního pojištění invalidních. Je také lhostejno, zda vada existuje u poplatníka (resp. u příslušníka domácnosti, odkázaného výživou na poplatníka) od narození či nastala-li teprve později. Nerozhoduje také, zda vada je důsledkem výkonu povolání či nastala-li v důsledku jiných okolností, na př. při sportu.

Tělesná nebo i duševní vada a procento invalidity musí být prokázána výměrem o zaopatřovacích požitcích nebo potvrzením úředního lékaře.

Snížení daňového základu z důvodů invalidity přísluší poplatníkům daně živnostenské jen pokud invalidita dosáhla stupně zákonem stanoveného, t. j. aspoň 20%. Odčitatelné částky 6000 Kčs a 12.000 Kčs platí stejně pro všechny poplatníky, aniž jsou odstupňovány, podle výše daňového základu (jak tomu bylo u daně důchodové).

O snížení daňového základu z důvodu invalidity není třeba příslušné berní správy předem žádat. Nárok na snížení se uplatní odečtením příslušné částky přímo v daňovém přiznání. Tím liší se zákon o dani živnostenské částečně od zákona o dani ze mzdy, který stanoví, že zaměstnanec musí o poskytnutí slevy na dani ze mzdy z důvodu své invalidity příslušnou berní správu předem požádat. Zaměstnavatel může při provádění srážky daně ze mzdy přihlídnouti k invaliditě jen, pokud zaměstnanec mu předloží potvrzení berní správy o rozsahu povolené úlevy.

Poplatníci s tělesně či duševně vadnými příslušníky domácnosti.

Poplatníkovi daně živnostenské přísluší nárok na snížení daňového základu jak pro vlastní invaliditu, tak i pro invaliditu příslušníků domácnosti (dětí, rodičů atd.), kteří jsou na poplatníka stravou, bytem a ošacením odkázáni.

Snížení daňového základu na tělesně či duševně vadného příslušníka domácnosti přísluší však poplatníkovi pouze na jednoho takového příslušníka, i kdyby ve skutečnosti bylo na něho odkázáno příslušníků několik.

Příklady: 1. *Ženatý poplatník má dvě nezletilé děti, z nichž jedno jest tělesně vadné (50%). Snížení daňového základu činí:*

na manželku	6.000 Kčs
na první dítě	7.200 Kčs
na druhé dítě	8.400 Kčs
na tělesnou vadu dítěte (přes 44%)	1.000 Kčs
Snížení činí celkem	22.600 Kčs

2. *Poplatník-vdovec je invalidní (50%) a má tři nezletilé děti, z toho dvě invalidní (jedno 30%, druhé 60%). Poplatník jako vdovec, který se stará aspoň o jedno dítě, má nárok na další snížení základu o 6000 Kčs, tak jako kdyby měl manželku. Snížení daňového základu činí:*

na první dítě	7.200 Kčs
na druhé dítě	8.400 Kčs
na třetí dítě	12.000 Kčs
na tělesnou vadu poplatníka (přes 44%)	12.000 Kčs
na tělesnou vadu dítěte (přes 44%)	12.000 Kčs
poplatník je vdovcem a stará se aspoň o 1 nezletilé dítě	6.000 Kčs
Celkem	57.600 Kčs

K invaliditě druhého dítěte se nepřihlíží.

3. *Ženatý poplatník-invalida (30%), který vychoval 2 děti, má v zaopatření nevidomého otce (100% invalidity), který je zcela odkázán na poplatníka. Okolnost, že poplatník vychoval 2 děti, jest v tomto případě nerozhodující, neboť poplatník má nárok na odečtení vyšší částky na manželku atd. Snížení daňového základu činí:*

na manželku	6.000 Kčs
na otce, který je v poplatníkově zaopatření	6.000 Kčs
na invaliditu poplatníka (30%)	6.000 Kčs
na invaliditu otce (přes 44%)	12.000 Kčs
Celkem	30.000 Kčs

30. Přehled odčitatelných částek.

Poplatník daně živnostenské má nárok na snížení daňového základu:

1. o částku 6000 Kčs:

- na manželku (manžela), družku (druha), pokud žijí s poplatníkem ve spotřebním společenství;
- na rodiče (otce, matku) vlastní i nevlastní, pěstouna, zetě, snachu, tchána a tchyni poplatníka nebo jeho manželky (manžela), pokud jsou v poplatníkově zaopatření;
- zletilé sourozence, zletilé synovce a zletilé neteře poplatníka nebo jeho manželky (manžela), jsou-li práce neschopni a jsou v poplatníkově zaopatření.

Má-li poplatník více příslušníků domácnosti, uvedených ad a)–c), sníží svůj daňový základ o částku 6000 Kčs na každého z nich;

- poplatník svobodný, ovdovělý, rozloučený nebo ten, který nežije trvale s manželem, resp. manželkou ve společné domácnosti (poplatník rozvedený, po př. žijící bez rozluky, rozvodu trvale odděleně od manželky či manželka), pokud má alespoň jedno nezletilé dítě jako příslušníka domácnosti. Částka 6000 Kčs se odečítá bez ohledu na počet takových dětí pouze jednou;
- vdovec (vdova), který vychoval nejméně dvě děti, t. j. měl je v zaopatření aspoň do jejich 14. roku, avšak jen pokud nemá nárok na snížení základu v téže nebo vyšší částce na jiného příslušníka, na př. děti atd. Má-li nárok na snížení z jiného důvodu, pak okolnost, že vychoval dvě děti, jest již bez významu;
- vdova nebo nezletilý sirotek po padlých legionářích, příslušnících národního boje za osvobození, po obětech bojových událostí nebo národní, rasové nebo politické persekuce;

- g) poplatník-invalida se stupněm invalidity 20%—44%;
2. o částku 7200 Kčs:
- a) na první nezletilé dítě, vnuka, pastorka, schovance, pokud žije s poplatníkem ve spotřebním společenství;
 - b) na první zletilé dítě, nezletilého sourozence, synovce, neteř, pokud jsou v poplatníkově zaopatření;
3. o částku 8400 Kčs:
- na druhou osobu ad 2 a) i b), na př. na druhé nezletilé dítě, které žije s poplatníkem ve spotřebním společenství atd.;
4. o částku 12.000 Kčs:
- a) na třetí osobu uvedenou ad 2 a) i b), na př. na třetí nezletilé dítě atd.;
 - b) pro invaliditu přesahující 44%;
5. o částku 14.400 Kčs:
- na čtvrtou a každou další osobu ad 2 a) i b), na př. na čtvrté a páté nezletilé dítě a pod.

IV. Sleva na dani.

Poplatník daně živnostenské může snížit své daňové zatížení celkem dvojnásobem:

a) snížením daňového základu o pevné částky, které si může již podle zákona odečíst na příslušníky domácnosti, na př. 6000 Kčs na manželku, 12.000 Kčs pro invaliditu přes 44% atd.;

b) požádáním o slevu na dani již zaplacené, když pro zvláštní poměry byl poplatník podstatně zatížen nebo výnosnost živnosti poklesla. O slevu na daních nutno žádati již v přiznání. Sleva se poskytuje ve formě vrácení slevené daně jako přeplatku.

K provedení zákonných ustanovení o slevách na dani živnostenské vydal ministr financí vyhlášku, jejíž obsah v textu současně uvádíme (vyhláška č. 267/48 Věstníku min. financí).

Sleva na dani bude poskytnuta:

1. jen z důvodů v zákoně výslovně uvedených (jednotlivé důvody jsou uvedeny dále), pokud tyto vznikly nebo trvaly v tom kalendářním roce, za který se má sleva poskytnouti;

2. jen pokud se k těmto důvodům nepřihlíželo již při vyměření daně.

Důvodem, k němuž bylo přihlédnuto již při vyměření daně je na př. podporování nemajetných příbuzných, na něž byla poplatníku

poskytnuta sleva na dani, po případě snížení daně nebo jejího základu jako na příslušníky domácnosti; nákladné léčení, jež bylo způsobeno tělesnou vadou nebo invaliditou, pro kterou byla již poskytnuta sleva na dani, po případě snížení daně nebo jejího základu a pod. Jestliže na př. poplatník snížil svůj daňový základ o 6000, resp. 12.000 Kčs z důvodu své invalidity, nelze mu povolit zvláštní slevu na dani z důvodů zvláštních léčebných nákladů spojených s invaliditou; podobně, když poplatník snížil svůj daňový základ na př. 6000 Kčs na otce, kterého má v zaopatření, nelze mu přiznati další slevu na dani z důvodu, že poskytováním zaopatření otci byl mimořádně zatížen atd.

3. poplatník požádá za slevu přímo v přiznání k dani živnostenské za rozhodný kalendářní rok.

Jsou-li splněny všechny předpoklady ad 1. až 3., má poplatník na povolení slevy nárok.

Má-li poplatník živnostenské daně ještě jiné příjmy, podléhající některé jiné dani, může se slevy domáhati jen u jedné daně. V přiznání k dani živnostenské (rubrika 13) musí poplatník proto pod trestními následky výslovně uvést, zda podléhá též jiné dani.

Slevu na dani povolí vyměřující úřad jen z těchto, v zákoně uvedených důvodů:

1. pro stáří nebo nemoc,
2. alimentární povinnost,
3. podpora příbuzných,
4. nákladné léčení,
5. živelní pohromy.

31. Zmenšená pracovní schopnost pro stáří nebo nemoc.

Sleva z tohoto důvodu se poskytne tím způsobem, že poplatníkům starším 60 let se sníží základ živnostenské daně o 1500 Kčs za každý začatý rok, přesahující 60 let věku. Při tom pro posouzení, zda základ daně nepřevyšil částku 120.000 Kčs podle § 3, odst. 1 zákona o živnostenské dani, rozhoduje základ nesnížený o tuto slevu.

Došlo-li ke zmenšení pracovní schopnosti pro nemoc, poskytne se sleva tím způsobem, že se hrubá mzda, na kterou by měl poplatník nárok podle mzdových předpisů, sníží poměrně o částku, odpovídající této mzdě za dobu, po kterou byl poplatník prokazatelně nemocen a v živnosti nepracoval. Také nejvyšší hranice daňového základu (120.000 Kčs) se poměrně sníží.

Sleva poskytnutá pro stáří nad 60 let vylučuje možnost poskytnouti slevu pro nemoc a naopak.

32. Alimentační povinnost.

Alimentační plnění může být důvodem pro poskytnutí slevy jen potud, pokud je k němu zavázán. Dobrovolně poskytnuté vyživovací příspěvky mohou být proto podkladem pro poskytnutí slevy na dani jen v případech uvedených ad 3., t. j. jen, pokud jsou poskytovány nemajetným příbuzným, v linii sestupné nebo vzestupné, nebo v linii pobočné do 3. stupně a nemajetným osobám sešvagřeným do 2. stupně.

Alimentační závazek může spočívat:

a) na předpisech občanského zákona (alimentační povinnost jest na př. uložena manželovi vůči manželce; jsou-li manželé rozvedeni a žijí odděleně, nepřísluší již poplatníkovi sleva na (rozvedenou) manželku, ač je povinen na její výživu přispívat. Po uplynutí roku může však ve svém přiznání požádati o slevu na dani z důvodu své alimentační povinnosti);

b) na soudním rozsudku nebo smíru, na př. v případě manželské rozluky;

c) na notářské smlouvě (na př. při postoupení nemovitosti s výhradou výměnku), posledním pořízením a pod.

Alimentační povinnost nutno berní správě prokázat, nejlépe opisem rozsudku soudního smíru, smlouvy a pod., příp. též doklady o skutečném placení alimentačních příspěvků.

Sleva na dani živnostenské z důvodu alimentačního plnění se poskytne tím způsobem, že se základ daně sníží o částky skutečně poskytované alimentované osobě, nejvýše však na jednu alimentovanou osobu o takovou částku, o kterou by poplatník mohl snížit svůj daňový základ, kdyby tato osoba byla příslušníkem jeho domácnosti, a to v tom rodinném vztahu, z něhož vzešly alimentační nároky.

Příklad: Poplatník platí alimenty rozloučené manželce a synovi, který žije s matkou ve spotřebním společenství. Jako sleva na dani sníží se základ daně o alimenty skutečně zaplacené, nejvýše však o 13.200 Kčs (t. j. za rozloučenou manželku 6000 Kčs a za syna 7200 Kčs).

Má-li poplatník nárok jednak na snížení základu daně na příslušníky domácnosti (na př. na manželku, děti) a jednak nárok na slevu na dani z důvodu alimentačního plnění, sníží se základ daně za:

a) každé alimentované dítě v částce 7200 Kčs až 14.400 Kčs podle celkového počtu (vlastních i alimentovaných) dětí a za

b) každou další z ostatních alimentovaných osob nejvýše o 6000 Kčs.

Příklad: Poplatník, jehož první manželství bylo rozloženo, jest znovu ženat a žije s ním ve spotřebním společenství jeho manželka a tři nezletilé děti z druhého manželství. Základ daně se proto sníží o 33.600 Kčs (6000 Kčs na manželku, 7200 Kčs na první dítě, 8400 Kčs na druhé dítě a 12.000 Kčs na třetí dítě). Vedle toho platí poplatník alimenty rozloučené manželce a synovi z prvního manželství, který nežije v jeho domácnosti. Sleva se poskytne tím způsobem, že se základ živnostenské daně sníží o skutečně zaplacené alimenty, nejvýše však o 20.400 Kčs (t. j. za rozloučenou manželku 6000 Kčs a za syna — jako čtvrté dítě — 14.400 Kčs). Celkem se tedy sníží základ daně o 54.000 Kčs.

33. Podporování nemajetných osob příbuzných a sešvagřených.

Vyměřující úřad může povolit slevu na již zaplacené dani živnostenské, když poplatník v kalendářním roce, za který se daň vyměřuje, podporoval nemajetné příbuzné, v linii vzestupné nebo sestupné (bez omezení na stupeň příbuzenství) nebo v linii pobočné do třetího stupně a nemajetných osob sešvagřených do druhého stupně.

Podporováním rozumí se poskytování naturálních nebo peněžitých opětujičích se příspěvků, byt i nepravidelně. Poskytnutí ojedinělé, jednorázové podpory není ještě podporováním.

Podporováním lze označiti pouze opětujičící se činnost trvalejšího rázu. Na rozdíl od alimentační povinnosti půjde zde o dobrovolné poskytování prostředků. Skutečně, placení příspěvků nutno i zde příslušně berní správě prokázat, na př. ústřížky poštovní poukázky a pod.

Podporovaná osoba musí býti nemajetná. Za nemajetné sluší pokládati osoby, které co do svého zaopatření (byt, strava a ošacení) jsou buď vůbec nebo zčásti odkázány na cizí prostředky. Za nemajetné tudíž nelze uznati osoby, které mají vlastní příjmy, dostačující k jejich zaopatření, t. j. roční hrubou mzdu 12.000 Kčs, nebo čistý příjem z jiných pramenů (základ živnostenské daně) 10.000 Kčs, po případě součet obou 12.000 Kčs.

Je-li podporovaná osoba příslušníkem cizí domácnosti, jsou rozhodny pro otázku, zda je nemajetná, příjmy osoby, k jejíž domácnosti přísluší.

Příklad: Syn podporuje otce i matku. Otec má pensi 15.000 Kčs, jiných příjmů nemá. Za nemajetné nelze uznati ani otce, ani matku, ježto otcův příjem přesahuje 12.000 Kčs.

Nárok na poskytnutí slevy zakládá jen podporování určitých, v zákoně výslovně uvedených osob, příbuzných, resp. sešvagřených. Zákon uvádí tyto:

1. osoby příbuzné:

- a) v přímé linii vzestupně: poplatníkův otec, matka, děd, bába, praděd, prabába;
sestupně: děti, vnuci, pravnucci atd.;
- b) v pobočné linii do III. stupně: poplatníkovi strýcové a tety, poplatníkovi bratři a sestry a jejich děti, t. j. poplatníkovi synovci a neteře.

2. Osoby sešvagřené:

- a) v přímé linii: poplatníkův tchán a tchyně a rodiče tchána nebo tchyně;
- b) v linii pobočné: jen sourozenci poplatníkovy manželky, resp. manžela, t. j. švagra a švagrovou, manželé a manželky sourozenců poplatníkových.

Podporování jiných osob příbuzných nebo sešvagřených nezakládá nárok na povolení slevy na dani.

Sleva na dani z důvodu podporování se poskytuje tím způsobem, že se základ daně sníží o polovinu částky skutečně jako podpora vyplacené, nejvýše však na jednu podporovanou osobu o polovinu té částky, jaká by poplatníku příslušela, kdyby podporovaná osoba byla příslušníkem jeho domácnosti. Jde-li o vzdálenější příbuzné, na které si poplatník nemůže snížit daňový základ, byť by byly v jeho zaopatření (na př. strýcové a tety, manželé sourozenců a pod.), sníží se základ daně nejvýše o 3000 Kčs za každou tuto osobu.

34. Nákladné léčení poplatníka a příslušníků jeho domácnosti.

Příslušníky domácnosti jsou osoby, na něž přísluší poplatníkovi snížení daňového základu (na př. děti atd.). Také zde platí zásada, že poplatníkovi lze z důvodu nákladného léčení povolit slevu na dani jen tehdy, když z téhož důvodu nesnížil svůj daňový základ, na př. pro invaliditu. Snížení daňového základu pro invaliditu má poplatníkovi nahradit jednak jeho zmenšenou pracovní povinnost, jednak jeho případné výlohy spojené s léčením zranění a pod.

Za nákladné léčení poplatníka a příslušníků jeho domácnosti jest považovati takové výdaje za léčebné náklady, které po odečtení náhrady, poskytnuté nositelem nemocenského pojištění) převýšily 10% základu živnostenské daně. Výdaje za léčení, které (po odečtení náhrady, poskytnuté nositelem nemocenského pojištění) nepřevyšují 10% daňového základu, nezakládají nárok na poskytnutí slevy.

Příklad: Daňový základ činí 60.000 Kčs. Léčebné náklady dosáhly výše 7000 Kčs, z čehož nositel pojištění uhradil 2000 Kčs. Vzhledem k tomu, že neuhrazená částka 5000 Kčs nepřevyšuje 10% daňového základu, t. j. 6000 Kčs, nemá poplatník na slevu nárok.

vyšuje 10% daňového základu, t. j. 6000 Kčs, nemá poplatník na slevu nárok.

Sleva na dani se poskytuje tím způsobem, že se základ daně, nepřevyšuje-li 100.000 Kčs, sníží o 50% léčebného nákladu poplatníkem vynaloženého, převyšuje-li základ daně 100.000 Kčs, sníží se o 30% uvedeného nákladu. Výši nákladů nutno berní správě řádnými doklady prokázat.

Příklad: Daňový základ činí 90.000 Kčs. Výše léčebných nákladů činila 15.000 Kčs, z toho nositel pojištění uhradil jen 5000 Kčs. Sleva poskytuje se tím způsobem, že 50% z částky 1000 Kčs, t. j. 500 Kčs se odečte z daňového základu (poplatník musí tedy nésti ze svého léčebné náklady až do výše 10% svého daňového základu plně, náklady vyšší si může z 50%, resp. 30% odečíst z daňového základu).

35. Živelní pohromy.

Důvodem pro poskytnutí slevy na živnostenské dani pro škody způsobené živelní pohromou jsou:

- a) škody způsobené živelní pohromou na majetku, který tvoří hospodářský celek a slouží trvale k provozování činnosti na podkladě živnostenského oprávnění;
- b) škody způsobené na bytovém zařízení (nábytku, peřinách, ložním a stolním prádle a pod.) a ostatních předmětech, sloužících osobní potřebě poplatníkově nebo příslušníků jeho domácnosti (jako šaty, obuv, prádlo a pod.).

Sleva na dani se poskytuje tím způsobem, že se základ daně, nepřevyšuje-li 100.000 Kčs, sníží o 50% prokazatelně utrpěné škody, zmenšené o případnou náhradu vyplacenou z důvodu živelní pohromy, převyšuje-li základ daně 100.000 Kčs, sníží se o 30% uvedené škody.

Příklad: Poplatník, jehož daňový základ nepřesáhl 100.000 Kčs, utrpěl při živelní pohromě škodu ve výši 20.000 Kčs, z čehož mu bylo ze živelního fondu uhrazeno 8000 Kčs. Sleva na dani poskytuje se tím způsobem, že 50% z neuhrazené částky 12.000 Kčs, t. j. 6000 Kčs, se odečte z daňového základu (ne tedy z daně).

36. Všeobecně k nárokům na poskytnutí slevy.

Má-li se poskytnouti sleva ze dvou nebo několika důvodů (na př. pro alimentální povinnost a současně pro podporování příbuzných), nutno slevu z každého jednotlivého důvodu stanoviti samostatně podle zásad uvedených v těchto ustanoveních.

Vzájemný poměr slev na daních ze mzdy, zemědělské a živnostenské.

Podléhala-li v rozhodném roce táž osoba dani ze mzdy, zemědělské a živnostenské nebo dvěma z těchto daní, platí pro poskytnutí slevy na dani toto:

1. Jestliže dani podrobená mzda nebo základ živnostenské daně nepřevyšoval 5000 Kčs, po případě celková výměra zemědělského hospodářství nepřevyšovala 2 ha v oblasti řepařské, 3 ha v oblastech obilnářské a bramborářské, a 4 ha v oblasti píceňářské, má se pro účely poskytnutí slevy na dani za to, že poplatník příslušné dani nepodléhal;

2. provozoval-li poplatník zemědělské hospodářství o celkové výměře větší než jest uvedeno pod č. 1, může být poskytnuta sleva na dani pouze u zemědělské daně (nikoliv u daně ze mzdy nebo živnostenské);

3. nejsou-li dány předpoklady uvedené pod č. 2, poskytne se sleva buď u daně ze mzdy nebo u daně živnostenské podle poplatníkovy volby; slevu lze však poskytnouti pouze u jedné daně.

Slevu z téhož důvodu lze poskytnouti pouze jednomu poplatníku.

Příklady: 1. Příjemce mzdy provozuje zároveň živnost. Dani podrobená mzda činila 35.000 Kčs a základ živnostenské daně činil 60.000 Kčs. Poplatník platil alimenty rozloučené manželce. Slevu na dani z tohoto důvodu může uplatnit buď u daně ze mzdy nebo u daně živnostenské (nikdy však u obou).

2. Manželé provozují společně na vlastní účet zemědělské hospodářství v oblasti řepařské o celkové výměře 2,5 ha. Vedle toho manželka provozuje živnost krejčovskou (základ živnostenské daně 35.000 Kčs) a manžel jest zaměstnán ve služebním poměru (dani podrobená mzda 28.000 Kčs). Manžel podporuje nemajetného strýce. Slevu na dani z tohoto důvodu může manžel uplatnit pouze u zemědělské daně.

3. Manžel jest zaměstnán ve služebním poměru (dani podrobená mzda 50.000 Kčs) a manželka provozuje živnost (základ živnostenské daně 45.000 Kčs). Z důvodů nákladného léčení manželky vzešly léčebné náklady 15.000 Kčs. Slevu z tohoto důvodu může uplatnit buď manžel u daně ze mzdy (nákladné léčení příslušníka domácnosti) nebo manželka u živnostenské daně (nákladné léčení poplatníka); v žádném případě však nemůže uplatnit z tohoto důvodu slevu jak manžel (u daně ze mzdy), tak manželka (u živnostenské daně).

4. Poplatník provozuje v oblasti pícnářské zemědělské hospodářství o celkové výměře 3,5 ha. Vedle toho provozoval po část roku živnost (základ živnostenské daně 4800 Kčs) a byl zaměstnán ve služebním poměru (dani podrobená mzda 35.000 Kčs). Poplatník utrpěl živelní pohromou škodu na zásobách v živnosti 8000 Kčs. Vedle toho podporoval nemajetnou tetu. Poněvadž provozoval zemědělské hospodářství v oblasti pícnářské ve výměře menší než 4 ha a základ živnostenské daně nepřevyšil 5000 Kčs, má se pro účely poskytnutí slevy na dani za to, že nepodléhal ani zemědělské, ani živnostenské dani. Slevu lze poskytnouti na dani ze mzdy, a to pouze z důvodu podporování nemajetných příbuzných; slevu pro škodu způsobenou na zásobách zboží živelní pohromou nelze poskytnouti, poněvadž takováto škoda není důvodem pro poskytnutí slevy na dani ze mzdy.

Podléhal-li poplatník v rozhodném roce dani ze mzdy i živnostenské a nepřevýšila-li buď mzda nebo základ živnostenské daně výši daněprostého minima, sniží se částky, které lze (na př. pro podporování nemajetných příbuzných atd.) odečísti od dani podrobené mzdy nebo základu živnostenské daně, nejprve o částku, která vzhledem k daněprostému minimu zůstane nezdaněna, přesahuje-li 5000 Kčs. Teprve nevyčerpaný zbytek přijde v úvahu pro výpočet slevy.

Příklad: Poplatník jest zaměstnán ve služebním poměru (dani podrobená mzda 50.000 Kčs) a vedle toho provozuje živnost (základ živnostenské daně 8000 Kčs). Poskytuje rozloučené manželce a synovi alimenty ve výši 16.000 Kčs. Jako alimenty lze odečísti nejvýše částky, které by poplatníku příslušely, kdyby alimentované osoby byly příslušníky jeho domácnosti, v daném případě tedy nejvýše o částku 13.200 Kčs. Tato částka se sniží nejprve o 8000 Kčs (základ živnostenské daně, který zůstane nezdaněn) a zbytek 5200 Kčs se odečte jako sleva na dani ze mzdy od jeho dani podrobené mzdy.

Slevy na dani ze mzdy, zemědělské a živnostenské a daň důchodová.

V případech, kdy poplatníci daně ze mzdy, zemědělské nebo živnostenské mají příjmy zásadně podrobené dani důchodové podle zákona o přímých daních, platí pro poskytnutí slevy na dani toto:

1. Nepřesahují-li uvedené příjmy 5000 Kčs, nepřihlíží se při vý-

počtu slevy na dani ze mzdy nebo zemědělské nebo živnostenské vůbec k těmto příjmům;

2. jsou-li výdaje na alimentární plnění nebo na podporování příbuzných odčitatelné podle § 15, č. 2 zák. o př. d., nutno je odečísti nejprve od příjmů zásadně podléhajících dani důchodové. Pouze nevyčerpaný zbytek přijde v úvahu pro slevu na dani ze mzdy nebo živnostenské nebo zemědělské podle ustanovení této vyhlášky. K tomuto zbytku lze však přihlídnouti pouze tehdy, nebyly-li již příjmem zásadně podrobeným dani důchodové vyčerpány nejvyšší částky, jež lze vzít v úvahu pro slevu na uvedených daních;

3. má-li se poskytnouti sleva na dani pro ostatní zvláštní poměry (pro nákladné léčení, živelní pohromy nebo i pro alimentární plnění a podporování příbuzných, pokud tyto výdaje nejsou odčitatelné u důchodové daně podle § 15, č. 2 zák. o př. d.), lze slevu poskytnouti podle ustanovení této vyhlášky pouze u daně ze mzdy, zemědělské nebo živnostenské, nikoliv tedy u daně důchodové. Přesahují-li příjmy podrobené zásadně dani důchodové daněprosté minimum, nepřihlíží se při výpočtu slevy na dani ze mzdy nebo živnostenské nebo zemědělské vůbec k těmto příjmům. Přesahují-li příjmy zásadně podrobené dani důchodové 5000 Kčs, avšak nikoliv daněprosté minimum, přijdou v úvahu pro výpočet slevy na dani ze mzdy, zemědělské nebo živnostenské pouze částky zmenšené o tyto příjmy; pro otázku, má-li poplatník nárok na slevu, přicházejí však v úvahu částky nezmenšené;

4. slevu z téhož důvodu lze poskytnouti pouze jednomu poplatníku a pouze u jedné daně.

Příklady: 1. Svobodný poplatník živnostenské daně (základ živnostenské daně 60.000 Kčs) má čistý příjem z domu 4000 Kčs. Výdaje na nákladné léčení činily 10.000 Kčs. K příjmu z domu se pro účely slevy na dani nepřihlíží a celá částka 10.000 Kčs přichází v úvahu pro slevu na živnostenské dani.

2. Kdyby v případě č. 1 činil čistý příjem z domu 8000 Kčs, snížily by se výdaje na léčení o tento příjem, takže by pro výpočet slevy na dani živnostenské přicházela v úvahu pouze částka 2000 Kčs; pro otázku, zda jde o nákladné léčení, přihlíželo by se k celé částce 10.000 Kčs.

3. Kdyby v případě č. 1 činil čistý příjem z domu 12.000 Kčs, snížily by se výdaje na léčení o tento příjem, takže by ke slevě na živnostenské dani nedošlo vůbec.

4. Kdyby v příkladě č. 1 činil čistý příjem z domu 18.000 Kčs, mohl by poplatník uplatnit nárok na slevu pouze u živnostenské daně; při poskytnutí slevy byla by vzata v úvahu celá částka 10.000 Kčs. Z tohoto důvodu nemůže se však poplatník domáhati slevy na dani důchodové podle § 21 zák. o př. d.

5. Poplatník daně ze mzdy (dani podrobená mzda 80.000 Kčs) má čistý příjem z domu 4000 Kčs. Rozloučené manželce a synovi platí alimenty 16.000 Kčs. K příjmu z domu se nepřihlíží, ježto nepřesahuje 5000 Kčs, a přichází v úvahu pouze sleva na dani ze mzdy. Sleva se poskytne tím způsobem, že se od daně podrobené mzdy odečtou nejvýše částky, na které by měl poplatník nárok, kdyby alimentované osoby byly příslušníky jeho domácnosti, tedy v daném případě 13.200 Kčs.

6. Kdyby v příkladu č. 5 činil čistý příjem z domu 12.000 Kčs, snížily by se alimenty, jež lze nejvýše jako slevu na dani ze mzdy odečísti, t. j. 13.000 Kčs, o tento příjem a pro slevu na dani ze mzdy přišla by v úvahu pouze částka 1200 Kčs.

7. Kdyby v příkladu č. 5 činil čistý příjem z domu 18.000 Kčs, mohl by poplatník odečísti zaplacené alimenty podle § 15, č. 2 zák. o př. d. pouze u daně důchodové.

V. Všeobecná ustanovení.

37. Počátek daňové povinnosti.

Daňová povinnost se počíná dnem, kterým bylo s provozováním daní podrobené živnosti skutečně započato. Okamžik vzniku daňové povinnosti je důležitý pro výpočet daňového základu, který se poměrně snižuje, nebyla-li živnost provozována po celý rok.

Rozhodující jest den skutečného zahájení výdělečné činnosti. Pouhé vystavení živnostenského listu, koncese, licence či povolení nezakládá ještě daňovou povinnost. Se skutečným provozováním živnosti musí ovšem býti započato nejpozději do 6 měsíců po vystavení živnostenského listu, koncese a pod. Jinak zaniká podle vládního nařízení č. 121/43 Sb. v důsledku neprovozování živnosti.

Podle dosud platného vládního nařízení č. 14/43 Sb. o omezeních v živnostenském a jiném výdělečném povolání, nelze dříve zahájit

provoz živnosti nebo jiné výtěžné činnosti, dokud příslušný živnostenský úřad (ONV, ZNV), příslušné ministerstvo) opověď živnosti nevzal (samostatným a poplatníkovi doručeným písemným výměrem) na vědomí, t. j. nevystaví koncesi, licenci, povolení atd. Nutno to připomenout proto, že živnostenské dani může podléhati pouze činnost provozovaná na podkladě živnostenského oprávnění (licence, povolení). Výtěžná činnost, provozovaná bez živnostenského oprávnění nepodléhá proto živnostenské dani, na př. t. zv. fušerství, domácí švadleny a pod.

Otázku, který okamžik lze pokládati za »zahájení živnosti«, nutno řešiti podle okolností každého jednotlivého případu. Zpravidla to bude doba nákupu zboží, polotovarů a pomocných látek, ač i pouhé objednávky zboží (zejména v oborech, kde se pracuje výhradně na dlouhodobé objednávky) náležejí k pravidelnému obchodnímu provozu. Provádění adaptačních prací a opatřování zařízení nářadí, strojů atd. nelze ovšem pokládati za skutečné zahájení živnosti, t. j. výtěžné činnosti. U živností poslužných jest zahájením živnosti skutečně provádění výkonů.

Pro dědice, který ovšem zdědil malou živnost v provozu, počíná daňová povinnost dnem doručení odevzdací listiny.

38. Konec daňové povinnosti.

Daňová povinnost končí dnem, kterým bylo provozování živnosti trvale a úplně zastaveno. Doba úplného a trvalého zastavení provozu živnosti je důležitá pro výpočet daňového základu, který se poměrně sníží, nebyla-li živnost provozována po celý rok.

Zastavení provozu musí býti trvalé a úplné. Nejsou-li obě tyto podmínky současně splněny, daňová povinnost běží dále. Platí to zejména tehdy, dal-li poplatník živnost do klidu, ať již na dobu určitou nebo neurčitou (nejvýše ovšem na dobu 6 měsíců, neboť po této době živnostenské oprávnění v důsledku neprovozování živnosti zaniká).

Příklady: 1. Poplatník oznámil zastavení provozu, avšak skladované zásoby poté prodal ve výprodeji nebo je příležitostně odprodává. Zastavení podniku není v tomto případě úplné, daňová povinnost proto nezanikla. Do daňového základu patří proto mzda (plat) i za dobu postupného odprodeje zboží. Nezapočítává se však do základu doba, po kterou poplatník vymáhá (na př. soudně) zaplacení pohledávek.
2. Poplatník dal živnost dnem 1. července do klidu a 15. prosince opět zahájil provoz živnosti. Zastavení provozu živnosti není zde trvalé. Do daňového základu patří proto mzda (plat) i za dobu, po kterou byla živnost v klidu.

39. Provozování živnosti po část roku.

Provozoval-li poplatník živnost pouze po část roku, pak

1. mzda, resp. plat, na který by měl poplatník nárok podle mzdových předpisů, započte se do daňového základu pouze za tu dobu, po kterou byla živnost skutečně provozována. Skutečným provozováním živnosti není pouhé vystavení živnostenského listu atd. Každý rok se počítá za 360 dnů, měsíc za 30 dnů.

Příklad: 1. Obchodní živnost byla provozována od 15. dubna do konce roku, t. j. 255 dnů (8 celých měsíců po 30 dnech, t. j. 240 dnů a 15 dnů v měsíci dubnu). Podle platové vyhlášky pro obchodní zaměstnance má poplatník (s 20 lety započítatelné praxe ve skupině A₃) nárok na měsíční plat 4000 Kčs, t. j. 48.000 Kčs (v I. místní třídě). Z této roční mzdy připadá na jeden den 133³⁰ Kčs (48.000 : 360 = 133³⁰)03. Vzhledem k tomu, že živnost byla provozována jen po 255 dnů v roce, činí započítatelný plat jen 33.991⁵⁰ Kčs (133³⁰ Kčs × 255).

2. Horní hranice daňového základu snížila se z částky 120.000 Kčs na podíl, který odpovídá době, po kterou byla živnost skutečně provozována. Rok se při tom počítá za 360 dnů, měsíc za 30 dnů.

Příklady: 1. Hostinská živnost byla v provozu od 1. října, t. j. 120 dnů do konce kal. roku (měsíc se počítá vždy za 30 dnů). Z částky 120.000 Kčs připadá na jeden den 333 Kčs (120.000 : 360). Vzhledem k tomu, že živnost byla provozována jen po 120 dnů, činí maximální daňový základ jen 39.960 Kčs, t. j. 333 Kčs × 120.

2. Řemeslná živnost byla v provozu jen od 21. XII. do konce roku, t. j. 10 dnů (den zahájení se nepočítá). Maximální daňový základ činí tedy 3330 Kčs (t. j. 333 Kčs × 10). Prakticky to znamená, že mzda poplatníkovy propočtená na 10 dnů obdobným způsobem, jako v prvním odstavci této kapitoly, a zvýšená o přírůstek na zboží a na mzdy, nesmí přesahovati částku 3330 Kčs.

40. Přesídlení živnosti.

Přesídlení živnosti nemění nic na dosavadní daňové povinnosti. Daňový základ se vypočte (s výhradou dále uvedenou) stejným způsobem, jako kdyby živnost byla provozována po celý rok na stejném (jediném) stanovišti. Nerozhoduje, zda přemístění se stalo v téže obci či do obce jiné. Zákon neukládá poplatníkům přímou povinnost, aby přesídlení živnosti oznámili příslušným berním správám. K zamezení nesrovnalostí bude však takové (nekolikované) hlášení účelné.

Vzor hlášení o přeložení živnosti.

Bez kolku!

Václav Ježek,
krejčí,
Vyškov, Brněnská 15.

Vyškov dne 15. IX. 1948.

Berní správě

ve Vyškově.

Oznamuji, že dnem 1. října 1948 přemístím provozování živnosti krejčovské z dosavadního stanoviště ve Vyškově, Brněnská 15, na stanoviště nové: Vyškov, Dvořákova ul. 10.

Povolení ONV ve Vyškově k přemístění živnosti v opise příkládám.

1 příloha.

Podpis.

(Poznámka: Opis netřeba kolkovati jako přílohu.)

Byla-li živnost přemístěna do vyšší mzdové oblasti, nutno mzdu (plat) poplatníkovu propočítat podle jednotlivých mzdových oblastí, a to poměrně podle doby provozování živnosti v jedné či druhé oblasti.

41. Převzetí živnosti.

Převzetí živnosti jinou osobou (ať dědicem či osobou cizí) považuje se za zánik živnosti dosavadní a za vznik živnosti nové.

Proto také při převzetí dochází k poměrnému:

a) snížení horní hranice daňového základu, t. j. částky 120.000 Kčs a
b) započtení (krácení) poplatníkovy mzdy (platu) podle doby, po kterou byla živnost v rozhodném kalendářním roce provozována. Byla-li živnost převzata k 31. prosinci (1. lednu), nepřichází ovšem krácení horní hranice daňového základu, resp. poplatníkovy mzdy (platu) v úvahu.

Zánik živnosti dosavadní a vznik živnosti nové zpravidla na sebe navazují, zejména přebírají-li se zásoby zboží, surovin atd. Daňová povinnost vzniká proto zpravidla pro nového poplatníka již okamžikem převzetí. Pro vznik daňové povinnosti bude nerozhodné, že dříve, než zahájí vlastní provoz živnosti, provede potřebné adaptace provozních místností. U živností poslužných, kde nákup zboží a surovin nepadá na váhu, možno ovšem za zahájení živnosti pokládati teprve skutečné zahájení prací (výkonů).

Při převzetí v provozu jsoucí živnosti dědicem spadá okamžik zahájení živnosti v jedno s okamžikem pravoplatného doručení odevzdací listiny dědici. Až do tohoto okamžiku je poplatníkem neodevzdaná pozůstalost, spravovaná osobou, jež k tomu byla vyzvána pozůstalostním soudem (zpravidla je to dědic nebo jeden z dědiců, jemuž pozůstalost nebyla ovšem ještě odevzdána).

Příklad: Poplatník živnostenské daně zemřel 20. června. Odevzdací listina byla dědici doručena 10. listopadu a 15 dnů po doručení, t. j. 25. listopadu nabude právní moci. Živnostenská daň bude vyměřena za dobu od 1. ledna do 25. listopadu neodevzdané pozůstalosti. K uvedenému datu se propočte mzda (plat) poplatníka, přírážka na nákup zboží i mzdy.

Předáním živnosti jest i propachtování živnosti, ustanovení nájemtka naproti tomu nikoliv. Převzal-li podnik zrušené veřejné obchodní společnosti zbýlý společník jako jednotlivec, jde o nový daňový subjekt, který bude podléhati dani živnostenské, jsou-li splněny i ostatní podmínky, zejména pokud jde o celkový počet pracovních sil a výši daňového základu.

42. Oznámení o provozování živnosti.

Poplatník, který začne nebo přestane provozovat dani podrobenou živnost, je povinen to oznámiti příslušné berní správě do 30 dnů poté, kdy živnost byla skutečně zahájena, resp. trvale a úplně zastavena. Opominutí této povinnosti může být potrestáno pořádkovou pokutou do 5000 Kčs.

Ohlašovací povinnost stíhá též dědice, a to do 30 dnů po pravoplatnosti doručené odevzdací listiny (nikoliv tedy do 30 dnů po úmrtí poplatníka). Také dědic potřebuje ovšem k provozování živnosti samostatný živnostenský list, koncesi, licenci a pod. Výjimka platí pouze pro živnosti provozované právem vdovským a sirotčím. Právem vdovským a sirotčím mohou být provozovány všechny živnosti koncesované, řemeslné a z obchodních živností toliko obchod se zbožím smíšeným, koloniálním a materiálním. Nedostatek živnostenského oprávnění u dědice může mít vzápětí vyloučení živnosti ze živnostenské daně. Jest tedy na dědici (pokud ovšem nejde o živnost provozovanou právem vdovským neb sirotčím), aby si opatřil živnostenské oprávnění (živnostenský list, koncesi, licenci atd.) ještě dříve, než mu bude pozůstalost soudem odevzdána. Platí to zejména ve všech případech, kdy zemřelý poplatník provozoval t. zv. svobodnou živnost (zde totiž právo vdovské a sirotčí neexistuje a vdova musí podat samostatnou opověď jako každý uchazeč o živnost).

Oznámení o provozování živnosti jest podati berní správě, v jejímž obvodu má poplatník bydliště. Nemá-li poplatník v tuzemsku bydliště, jest příslušná berní správa, v jejímž obvodu se živnost provozuje.

Vzor oznámení o zahájení neb zastavení živnosti.

Bez kolku!

Josef Červený, obchodník s obuví,
Jihlava, Havlíčkova 90,
oznamuje zahájení živnosti.

Berní správě

v Jihlavě.

Bud:

1. Oznamuji, že od 1. července 1948 provozuji se stanovištěm v Jihlavě, Havlíčkova 90, obchod s obuví. Obchod jsem převzal po mém otci Františku Červeném, který se vzdal provozování živnosti v můj prospěch. Ověřený opis živnostenského listu č. j., vydaného ONV v Jihlavě, příkládám.

Nebo:

2. Oznamuji, že pro stáří jsem zastavil provozování svého obchodu s obuví v Jihlavě, Havlíčkova 90, dnem 30. září 1948. Kopii dopisu, jímž ONV v Jihlavě vzal vzdání se živnosti na vědomí, příkládám.

V Jihlavě dne

.....
Podpis.

1 příloha.

43. Přiznání k dani živnostenské.

Přiznání k dani živnostenské musí podati všichni poplatníci, kteří provozují (resp. v kalendářním roce 1947 provozovali) malou živnost v seznamu uvedenu, a to i tehdy, když daňový základ po případném snížení (na př. na příslušníky domácnosti, pro invaliditu a pod.) klesl pod daněproště minimum, t. j. 19.200 Kčs.

Přiznání k dani živnostenské lze podati toliko na úředním formuláři. Přiznání se nekolkuje. Vzor přiznání s propočteným příkladem jest uveden níže.

Lhůta k podání přiznání. Přiznání jest podati u příslušné berní správy nejpozději do 31. ledna po uplynutí roku, rozhodného pro zdanění.

Příklad: *Za kalendářní rok 1948 nutno podati přiznání k dani živnostenské do 31. ledna 1949.*

Výjimka platí pro kalendářní rok 1947. Přiznání k dani živnostenské za tento kalendářní rok jest podati nejpozději do 30. června 1948. V této lhůtě možno též požádati příslušnou berní správu o prodloužení lhůty k podání přiznání.

Přiznání nutno podati nejpozději v poslední den lhůty, tedy dne 31. ledna, za kalendářní rok 1947 nejpozději dne 30. června 1948. V poslední den lhůty musí býti přiznání již u příslušné berní správy nebo alespoň podáno na poště doporučeným dopisem, t. j. dopisem, o jehož převzetí vydává pošta písemné potvrzení. Zaslání daňového přiznání v poslední den lhůty obyčejným dopisem (na rozdíl od dopisu doporučeného) neprodloužuje lhůtu o dny poštovní dopravy.

V případech zvláštního zřetele hodných může vyměřující berní správa přijmouti ústní přiznání do protokolu, t. j. sepsání přiznání na předepsaném tiskopise úředníkem u vyměřujícího úřadu. Případem zvláštního zřetele hodným jest na př., když poplatník nemůže psát, nemá dostatečných znalostí, aby mohl přiznání vyplnit a pod.

Prodloužení lhůty k podání přiznání. Poplatník daně živnostenské může tedy z důležitých důvodů u příslušné berní správy podati nekolkovanou žádost o prodloužení lhůty k podání daňového přiznání. O žádosti rozhoduje berní správa podle volné úvahy; na prodloužení lhůty nemá poplatník právní nárok. Žádost nutno podati ještě před uplynutím lhůty (t. j. alespoň v poslední den lhůty) zákonem stanovené nebo (bylo-li prodloužení již jednou povoleno) úřadem prodloužené. Žádost jest podána včas, když byla alespoň poslední den lhůty podána u příslušné berní správy nebo dána na poštu doporučeně nebo jako telegram. Žádost opožděná může býti sice projednána i po prošlé lhůtě a lhůta podle žádosti prodloužena, avšak byla-li taková opožděná žádost zamítnuta, je lhůta definitivně zmeškaná.

Vzor žádosti o prodloužení lhůty k podání příznání.

Bez kolku!

František Horák, pekař,
Brno, Dlouhá tř. 20,
žádá o prodloužení lhůty
k podání příznání k dani
živnostenské.

Berní správě

Brno I.

Žádám o prodloužení lhůty k podání příznání k dani živnostenské za kalendářní rok 1947 do 31. července 1948 a svou žádost odůvodňuji takto:

Podle přiloženého potvrzení Zemské nemocnice v Brně ze dne 12. června 1948 utrpěl jsem při dopravní nehodě zlomeninu nohy a jsem dosud v nemocničním ošetřování. Ježto nezaměstnávám žádných kancelářských (účetních) sil, je mi tím znemožněno, abych řádně a včas sestavil příznání k dani živnostenské a prosím proto o prodloužení lhůty.

V Brně dne 15. června 1948.

1 příloha.

.....
Podpis.

První žádost za prodloužení lhůty staví běh lhůty až do dne doručení vyřízení této žádosti. Lhůta se staví dnem osobního podání žádosti u příslušného úřadu, resp. dnem, kdy žádost byla dána doručit na poštu. Zbytek lhůty poběží dále teprve dnem, jenž následuje po dni, kdy bylo vyřízení o první žádosti doručeno. Do lhůty nepočítají se tedy dny, počínajíc dnem podané první žádosti a končíc dnem doručení vyřízení.

Příklad: Poplatník si podá 22. ledna (první) žádost za prodloužení k podání daňového příznání do 15. února. Podáním žádosti se zákonná lhůta (31. leden) zastavila a poplatníkovi zbývá lhůta 10 dnů. Mohou nastat tyto případy:

- úřad žádosti vyhověl; poplatník podá příznání do 15. února;
- úřad žádosti vyhověl jen částečně, povolí prodloužení lhůty jen o 7 dnů (místo 15 dnů) a své rozhodnutí doručí poplatníkovi 1. února, avšak poplatník podáním žádosti si zajistil 10 dnů lhůty — proto lhůta končí 10 dnů po doručení úředního rozhodnutí, t. j. 10. února;
- úřad žádost zamítl a své rozhodnutí doručí poplatníkovi 28. ledna: poplatník si podáním žádosti o prodloužení

lhůty zajistil 10denní lhůtu, takže mu lhůta končí 10 dnů po doručení zamítavého výměru, t. j. dne 6. února.

Další (druhá, třetí atd.) žádost staví lhůtu jen, když ode dne podání první žádosti za prodloužení lhůty neuplynulo ještě 45 dnů.

Příklad pro vyplnění formuláře příznání.

Poplatník Václav Horák, obchodník se smíšeným zbožím, jest vdovec, stár 61 let (vzhledem k tomu, že 60. rok svého věku dovršil již před 31. XII. 1947, přísluší mu nárok na snížení daňového základu o 1500 Kčs; o příznání slevy musí však požádat v rubrice 13 formuláře příznání).

Ve spotřebním společenství s poplatníkem žije schovanec, kterého poplatník přijal do vychování od vzdálenějších příbuzných. Kromě toho má v zaopatření zletilého syna, který dosud studuje. Zletilý syn zdědil po matce dům, jehož čistý výnos činil v kalendářním roce 1947 8000 Kčs. Poněvadž jde o částku nižší jak 10.000 Kčs, považuje se i tento zletilý syn za příslušníka poplatníkovy domácnosti. Schovanec je nezletilý a jest zaměstnán mimo živnost poplatníkovu s ročním platem (mzdou) 18.000 Kčs. Poněvadž je nezletilý, jest příslušníkem poplatníkovy domácnosti, i když jeho hrubá mzda přesahuje částku 12.000 Kčs.

Starší syn poplatníkův jest ženat a jeho manželka vede poplatníkovi domácnost a polodenně vypomáhá též v obchodě, ve služebním poměru však není. Jako nevyučená prodávačka s pětiletou započítatelnou praxí má nárok ve skupině A₂ platové vyhlášky pro obchodní zaměstnanče na 13.680 Kčs při polodenním zaměstnání ve II. místní třídě. Kromě uvedené rodinné příslušnice (která však není v zaopatření poplatníkově, poněvadž její manžel má hrubý roční plat přesahující částku 12.000 Kčs) pracuje poplatník v živnosti s jedním příručím (s ročním platem 36.000 Kčs, kromě remunerace 1200 Kčs a 1000 Kčs za práci přes čas).

Přes to, že poplatník vychoval dvě děti, nebude mu poskytnuta sleva 6000 Kčs, neboť mu na nezletilého schovance a zletilého syna přísluší sleva vyšší. Stejná nebo vyšší sleva poskytnutá poplatníkovi z jiného důvodu (na příslušníky domácnosti, z důvodu invalidity a pod.) vylučuje poskytnutí slevy z důvodu, že poplatník vychoval dvě děti. Poplatník je 30% invalidou z první světové války a přísluší mu proto nárok na snížení daňového základu o 6000 Kčs.

Nákup potravin činil 1.000.000 Kčs (přirážka 3%), nákup ostatního drobného zboží, jako mýdla, čisticích prášků atd. 100.000 Kčs (přirážka na zboží 6%). Jen pro úplnost příkladu předpokládejme, že provise z prodeje tabáku činí 27.000 Kčs a provise z prodeje benzínu 6000 Kčs.

Země: Moravskoslezská.
Berní správa: Kroměříž.
Berní obec: Chropyně.

PŘIZNÁNÍ
k dani živnostenské za rok 1947.

- Jméno (křestní) a příjmení poplatníka (pozůstalost po): Václav Horák.
- Stav (na př. svobodný, ženatý, rozloučený, vdovec atd.): Vdovec.
Rok narození: 1887.
- Bydliště (obec, ulice, č. p.):
dne 31. prosince 1947: Chropyně, Nádražní č. 48,
v den podání přiznání: Chropyně, Nádražní č. 48. Telefon: —
- Provozují tyto živnosti: Obchod se smíšeným zbožím, prodej tabáku a benzinová pumpa.
- Obec, ulice, čp., v níž jsou provozovny: Chropyně, Nádražní č. 48.
- V roce 1947 jsem přestěhoval provozovnu (kdy, odkud, kam): —
- V roce 1947 jsem — začal — přestal — provozovati živnost — převzal živnost*) (den, měsíc, případně od koho): Živnost jsem provozoval po celý rok.
- V roce 1947 jsem — byl zaměstnán v pracovním poměru (hrubá mzda — Kčs) — provozoval zemědělské hospodářství v — ve výměře — ha — a*).

*) Nehodící se škrtněte!

Cena 2— Kčs.

9. a) Mám tyto příslušníky domácnosti:							Sníží se mi proto základ daně o
Jméno	Den, měsíc a rok nar.	Rodinný poměr	Zaměstnání	Bydliště	Jejich hrubá roční mzda	Jejich jiný příjem	
Jan Horák	12. 1. 1925	syn	studující	Chropyně, Nádražní 48	—	8.000	7.200
Josef Bednář	15. 3. 1930	schovanec	—	— „ —	18.000	—	8.400
b) Jsem svobodný(á) — ovdovělý(á) — rozloučený(á) — nežiji trvale s manželkou (manželem) ve společné domácnosti — a mám ve svém zaopatření 2 dítě — děti* ; základ daně se mi sníží o dalších							6.000
c) Vychoval jsem — děti, základ daně se sníží o							—
10. Uplatňuji snížení základu daně pro invaliditu (č. 10 Poučení) z těchto důvodů: <u>Jsem 20%ním válečným invalidou z první světové války, opis invalidního výměru přikládám;</u> základ daně se mi sníží o							6.000
11. Uplatňuji snížení základu daně, poněvadž jsem — vdovou — nezletilým sirotkem*) po legionáři atd. (č. 11 Poučení) —							—
; základ daně se sníží o							—
12. Celkem se sníží základ daně o							27.600
13. Žádám za poskytnutí slevy na dani pro tyto zvláštní poměry: <u>Dne 10. prosince 1947 dosáhl jsem 60 let. Vzhledem ke stáří poklesla má výkonnost v podniku tou měrou, že již nenahrazuji plně pracovní sílu. Prosim proto o slevu na dani z důvodu mého stáří.</u>							

*) Nehodící se škrtněte!

	Kčs
14. Hrubá mzda, na kterou bych měl nárok, kdybych byl ve své živnosti zaměstnán jako přední, samostatný a zvlášť kvalifikovaný dělník nebo vedoucí prodejny v obchodní živnosti, 20 let praxe v A ₃ , II. místní třída	45.600
15. V mé živnosti činil v r. 1947 náklad na mzdu:	
a) hrubá mzda zaměstnanců Kčs 38.200	
b) hrubá mzda, na kterou by měli nárok příslušníci domácnosti Kčs 13.680	
c) úplaty jiným osobám (podnikům) za výkony pro živnost Kčs —	
celkem Kčs 51.880	
Z celkového nákladu na mzdu činí 20%ní přírážka . . .	10.376
16. Náklad na zboží (provise) v roce 1947	
činil: z toho činí:	
potraviny Kčs 1.000.000; 3%ní přírážka Kčs 30.000	
ostatní Kčs 100.000; 6%ní přírážka Kčs 6.000	
tabák	
(provise) Kčs 27.000; 30%ní přírážka Kčs 8.100	
benzinová stanice Kčs 6.000; 50%ní přírážka Kčs 3.000	
celkem Kčs 47.100	47.100
17. Nesnížený základ daně (č. 14 + 15 + 16)	103.076
18. Základ daně se snižuje podle bodu 12 o	27.600
19. Dani podrobený základ	75.476
20. Na tento dani podrobený základ připadá podle tabulky daň	8.940 Kčs.

Ujišťuji, že veškeré údaje a vysvětlivky k nim jsem učinil podle nejlepšího vědomí a svědomí.

V Chropyni dne 20. června 1948.

Václav Horák v. r.

Podpis.

44. Splatnost živnostenské daně.

Živnostenská daň je splatna jednorázově, vždy do 31. ledna po uplynutí roku, rozhodného pro zdanění. Poplatník zjistí si výši daně sám podle tabulky daně živnostenské (jest otištěna na 4. straně formuláře příznání), a to ze základu v příznání vypočteného.

Splatnost daně za kalendářní rok 1947. Pro kalendářní rok 1947 jest však splatnost daně živnostenské upravena odchylným způsobem. Daň je splatna ve dvou stejných splátkách: první do 30. června 1948, druhá do 30. září 1948.

Posečkáni daně. Poplatník může podle všeobecných ustanovení zákona o přímých daních požádat nekolokovanou žádost příslušnou berní správě o úplné nebo částečné posečkáni dlužné daně, je-li její okamžitě zaplacení pro poplatníka spojeno s vážnou újmou nebo vážnými obtížemi, na př. když poplatník nemá okamžitě vlastních běžných prostředků k zaplacení dlužné daně a není s to, aby si je opatřil odjinud (peněžnímu ústavu neposkytuje dostatečných záruk a pod.), když zaplacení daně by na delší nebo kratší dobu ochromilo jeho podnikání nebo ztížilo jeho výživu nebo když je možné jen za cenu odprodeje majetkových předmětů poplatníkových s velkou škodou nebo za cenu získání úvěru za zvlášť těžkých podmínek, když je patrné, že daň bude na žádost připojenou přímo do formuláře příznání slevena (na př. pro alimentární povinnost, podporování nemajetných osob příbuzných a sešvagřených, nákladné léčení poplatníka nebo příslušníka jeho domácnosti, živelní pohromy atd.). Žádost o posečkáni dlužné daně nutno podati zavčas, t. j. nejpozději před 31. lednem, a to odděleně od daňového příznání.

Vzor žádosti o posečkáni daně.

Bez kolku!

Karel Procházka, obchod se zbožím textilním, Olomouc, Brněnská 33, žádá o posečkáni splatné daně živnostenské.

Berní správě

v Olomouci.

Dne 31. ledna 1949 jest splatna živnostenská daň za kalendářní rok 1948. Podle sestaveného příznání za uplynulý rok mám na dani živnostenské zaplatiti částku 21.840 Kčs.

Zaplacení uvedené částky by ztížilo výživu mé pětičlenné rodiny, neboť v důsledku nákladného léčení mé manželky (doklady o výši těchto nákladů jsou připojeny k priznání daně živnostenské za rok 1948, v němž jsem současně požádal o slevu na daň) jsem se v uplynulém roce finančně vyčerpal. V případě exekučního vymáhání splatné daně musel bych uzavřít u peněžního ústavu další půjčku, což by mi způsobilo další finanční obtíže. Prosim proto, aby mi bylo povoleno posečkání splatné částky, a to:

1. povolením měsíčních částek po 2000 Kčs a
2. prominutím poplatků z prodlení, které by zvýšily mé nezařiněné potíže.

V Olomouci dne 15. ledna 1949.

Podpis.

Vynětí z povinnosti čtvrtletních splátek přímých daní. Poplatníci daně živnostenské nepodléhají počínajíc berním rokem 1948 (kalendářním rokem 1947) daní důchodové a všeobecné daní výdělkové a nejsou tudíž povinni v kalendářním roce 1948 odváděti pravidelné čtvrtletní splátky všeobecné daně výdělkové a daně důchodové (pokud daň důchodová připadá výhradně na příjem ze živnosti). Vzhledem k tomu, že zákon o daní živnostenské byl publikován teprve 14. dubna 1948, t. j. po zaplacení první čtvrtletní splátky daně důchodové a všeobecné daně výdělkové, zaplatili tyto splátky většinou i nynější poplatníci daně živnostenské. Pokud jde o druhou čtvrtletní splátku na uvedené přímé daně, vydalo ministerstvo financí výnos č. 88.786/48-V/5 ze dne 27. dubna, jímž berním úřadům uložilo, aby nevymáhaly:

a) dosavadní daň pozemkovou a všeobecnou daň výdělkovou na berní rok 1948 u poplatníků, kteří budou pravděpodobně podléhati daní zemědělské nebo živnostenské;

b) daň důchodovou na berní rok 1948, pokud připadá na příjem z pozemků, které obhospodařuje poplatník zemědělské daně a na příjem z podniku, který provozuje poplatník daně živnostenské.

Povinnost k odvodu čtvrtletních splátek daně důchodové a všeobecné daně výdělkové zůstává tedy pro berní rok 1948 jen u těch poplatníků, kteří živnostenské daní nepodléhají (na př. proto, že mají dva zaměstnance). Poplatník daně živnostenské jest však povinen i v roce 1948 odváděti poměrnou část vyměřené daně důchodové, pokud posledním platebním rozkazem na berní rok 1947 mu byla důchodová daň vyměřena (kromě z příjmu ze živnosti, resp. pozemků

do 50 ha) též z jiného důchodového pramene, na př. z výnosu domu. Čtvrtletní splátky omezí pak na důchodovou daň, pokud připadá na tento jiný důchodový pramen.

Příklad: Na berní rok 1947 byla svobodnému poplatníkovi vyměřena daň ze základu 60.000 Kčs, z čehož připadalo 44.000 Kčs na výnos živnosti a 16.000 Kčs na výnos domu. Poplatník je povinen platiti v berním roce 1948 čtvrtletní splátky daně důchodové jen ze základu 16.000 Kčs.

Čtvrtletní splátky daně důchodové a všeobecné daně výdělkové, pokud byly podle uvedených zásad zaplacený (dne 10. února, příp. též 10. května 1948) nad zákonnou povinnost, budou přeúčtovány na první, po př. i na druhou splátku daně živnostenské. Předpokladem ovšem bude, že poplatník má k 30. červnu 1948 vyrovnány všechny dříve splatné daně, zejména přímé daně na berní rok 1947, i daň z obrátu za I. a II. čtvrtletí 1948, pokud mu na žádost nebylo povoleno posečkání těchto daní.

Sleva na všeobecné daní výdělkové a živnostenská daň. Zákonem č. 48/48 Sb. byla poplatníkům všeobecné daně výdělkové, jejichž daňový základ nepřekročil 240.000 Kčs, poskytnuta sleva na již vyměřené všeobecné daní výdělkové (vč. přírážek), a to při daní podrobeném výtěžku

1. do 15.000 Kčs	100 %
2. nad 15.000 Kčs do 90.000 Kčs	75 %
3. nad 90.000 Kčs do 150.000 Kčs	50 %
4. nad 150.000 Kčs do 240.000 Kčs	25 %

Slevy se poskytují všem poplatníkům daně výdělkové a tudíž na př. i veřejným obchodním společnostem (k počtu činných veřejných společníků se však nepřihlíží a hranice daňových základů — jak jest tomu u sazeb všeobecné daně výdělkové při více činných společnících — se nezvyšuje).

Sleva byla poskytnuta se zpětnou platností i na berní rok 1947 (kal. rok 1946). Tím vznikly velké většině poplatníků daňové přeplatky. Také tyto budou přeúčtovány na první nebo druhou splátku živnostenské daně. Poplatník může též neokolkovaným dopisem požádat berní úřad o sdělení výše přeplatku. Za vyřízení se neplatí dávka za úřední výkon.

Poplatek z prodlení. Nebyla-li daň zaplacená včas, je poplatník povinen, činí-li nedoplatek více jak 2000 Kčs, zaplatiti 2% poplatek z prodlení z nedoplatku k 31. lednu, 30. dubnu, 31. červenci a 31. říjnu. Činí-li nedoplatek méně jak 2000 Kčs, nelze poplatek z prodlení vyměřiti.

45. Vyrozumění o předpisu daně.

Vyměřující berní správa vyrozumí poplatníky o vyměření daně veřejným předpisným seznamem prostřednictvím příslušného místního národního výboru.

Příslušný jest ten místní národní výbor, v jehož obvodu měl poplatník koncem rozhodného roku své bydliště. Nemá-li poplatník v tuzemsku bydliště, jest příslušný ten místní národní výbor, v jehož obvodu se drobná živnost provozuje.

Místní národní výbor vyloží předpisný seznam do 7 dnů po dojití k veřejnému nahlédnutí, a to po dobu 30 dnů. Veřejné vyložení předpisného seznamu má stejné účinky jako doručení platebního rozkazu u dosavadních daní přímých.

Počátek a dobu vyložení seznamu vyhlásí místní národní výbor vyhláškou na obecní tabuli nebo jiným, v místě obvyklým způsobem (rozhlaselem a pod.).

Dobu vyložení předpisného seznamu potvrdí místní národní výbor přímo na seznamu a po uplynutí předepsané 30denní lhůty vrátí seznam berní správě. Den vyložení předpisného seznamu má význam pro běh 60denní odvolací lhůty.

46. Odvolání.

Poplatník může proti vyměřené dani podati písemně nekolikované odvolání, když vyměřený základ daně se odchyluje od podaného přiznání (na př. když vyměřující berní správa neuznala snížení daňového základu na některého příslušníka domácnosti, když přírážku na zboží nebo na mzdy vypočetla z vyššího základu, když mzdu (plat) poplatníka vypočetla výše než poplatník sám přiznal atd.).

Odvolání, adresované příslušnému zemskému finančnímu ředitelství, nutno podati prostřednictvím příslušné berní správy do 60 dnů ode dne vyložení předpisného seznamu u místního národního výboru. Předpisný seznam se vyloží u místního národního výboru po dobu 30 dnů. Jestliže tedy poplatník nahlédne do seznamu v poslední den vyložení (t. j. 30. den), zbývá mu ještě dalších 30 dnů k podání odvolání.

Žádost za sdělení důvodů pro vyměření daně. Poplatník, který zamýšlí podati odvolání, může v 60denní odvolací lhůtě požádati příslušnou berní správu nekolikovanou žádostí o sdělení důvodů pro vyměření daně, neboť z předpisného seznamu (podobně jako z dosavadního platebního rozkazu) není patrno, v kterých částkách a údajích se vyměřující berní správa od poplatníkovy přiznání odchýlila. Znalost důvodů pro vyměření vyšší daně jest pro poplatníka důležitá potud,

že již ve svém odvolání musí uvésti veškeré skutečnosti a okolnosti, které prokazují správnost jeho přiznání a které oslabují důvody, z nichž berní správa při vyměřování vycházela. Ke skutečnostem, které poplatník sdělil teprve po uplynutí odvolací lhůty, nemusí již odvolací stolice přihlížeti. Co do rozhodovacích důvodů, které nejpozději v odvolání nebyly napadeny, jest poplatník v kontumaci, bez možnosti jim odporovat. Je proto důležité, aby poplatník se ve svém odvolání vypořádal podrobně se všemi rozhodovacími důvody, které mu berní správa sdělila.

Dnem podání žádosti o sdělení vyměřovacích důvodů stává se běh odvolací lhůty až do dne doručení příslušného vyřízení (byť i zamítavého) a běží pak dále jen co do zbytku. O počítání dnů bylo již pojednáno v kapitole »Přiznání k dani živnostenské«.

Vzor žádosti za sdělení vyměřovacích důvodů.

Bez kolků!

František Pecina, hostinský,
Klatovy, Šumavská 50,
žádá za sdělení vyměřovacích důvodů.

Berní správě

v Klatovech.

Předpisným seznamem pro město Klatovy..... byla mi za kalendářní rok 1947 vyměřena živnostenská daň ze základu podstatně vyššího, než jsem uvedl ve svém včas podaném přiznání. Poněvadž proti tomuto zvýšení daňového základu zamýšlím podati odvolání a není mně známo na základě jakých skutečností a v čem se úřad odchýlil od mého přiznání, žádám za laskavé sdělení **vyměřovacích důvodů**, resp. za sdělení, z čeho a jak byl daňový základ vypočten.

V Klatovech dne 15. září 1948.

Podpis.

47. Osvobození od poplatků a dávek.

Přiznání, odvolání, potvrzení, žádosti a jiná podání ve věcech daně živnostenské jsou osvobozena od

- a) poplatků (kolků) a
- b) dávek za úřední úkony ve věcech správních (finančních).

Jiným podáním jest kromě písemností již uvedených na př. žádost za sdělení vyměřovacích základů, doplňující sdělení k podanému přiznání, oznámení o zahájení nebo zastavení živnosti, oznámení dědice o převzetí živnosti, oznámení o přesídlení živnosti, žádost o prodloužení lhůty k přiznání daně živnostenské, žádost o posečkání daně nebo povolení splátek atd.

Osvobození od kolkové povinnosti se vztahuje i na přílohy všech podání, týkajících se živnostenské daně, na př. výpisy z kmenového listu (k průkazu o počtu příslušníků domácnosti), výpisy z obchodních knih (k průkazu nákladů na mzdy a na zboží), potvrzení úředního lékaře o stupni invalidity, výměr o přiznání invalidního důchodu atd.

Osvobození příloh od kolkové povinnosti platí však jen tehdy, když přílohy jsou používány v podáních, týkajících se daně živnostenské. Jestliže tedy na př. výpisu z obchodních knih se použije v soudním sporu o zaplacení dluhu nebo pohledávky za dodané zboží a pod., podléhá příloha kolku.

48. Podpůrná platnost zákona o přímých daních.

Všude tam, kde zákon o dani živnostenské nemá vlastních odchýlných ustanovení, platí podpůrně ustanovení zákona o přímých daních. Platí to na př. o počítání lhůt, promlčení, vyměřovacím řízení atd.

Naopak tam, kde zákon o dani živnostenské má ustanovení vlastní, odchýlná od ustanovení zákona o přímých daních, platí ovšem ustanovení zákona o dani živnostenské. Platí to zejména o lhůtách k podání přiznání, placení daně živnostenské, doručení, resp. vyrozumění o předpisu daně a pod.

49. Daň živnostenská a záznamní povinnosti.

Zákon o dani živnostenské neukládá poplatníkům povinnost k vedení zvláštních záznamů. Ministr financí byl pouze zmocněn, aby upravil způsob zaznamenávání skutečností rozhodných pro stanovení základu, jakož i povinnost uschovávat doklady, když by dosud vedené záznamy pro daň živnostenskou nepostačovaly.

Až do nové úpravy záznamních povinností (nejdříve k 1. lednu 1949) povedou tedy poplatníci daně živnostenské záznamy dosavadní, zejména záznam došlého zboží. Pro účely daně živnostenské bude však třeba kolonu »Čistá nákupní cena« rozčleniti podle jednotlivých druhů zboží, spadajících pod různé procento přírážky na zboží. Ušetří tak koncem roku dodatečné rozčleňování nakoupeného zboží podle sazeb.

50. Daň živnostenská a přidělci drobných živností.

Národní správce, jemuž byla přidělena do vlastnictví drobná živnost (přidělcce), bude podléhati živnostenské dani tím dnem, ke kterému byla živnost přidělena do vlastnictví.

Příklady: 1. Národní správce dostal do vlastnictví drobnou živnost k 1. lednu 1947. Podléhá proto již za celý kalendářní rok 1947 živnostenské dani a jest povinen k 30. červnu 1948 podati přiznání k dani živnostenské.

2. Národnímú správci byla přidělena drobná živnost do vlastnictví k 1. X. 1947. Podléhá dani živnostenské za dobu od 1. X. 1947 do 31. XII. 1947 a je povinen podati přiznání k dani živnostenské za tuto dobu do 30. června 1948.

Započitatelná roční mzda i nejvyšší hranice daňového základu (120.000 Kčs) se poměrně zkrátí jako jiným poplatníkům, kteří provozovali živnost jen po část roku. Za dobu od 1. I. 1947 do 30. IX. 1947 bude pravděpodobně konfiskovaná živnost podléhati zvláštní dani výdělkové podle nové zákonné úpravy, jež se připravuje.

51. Živnostenská daň a mimořádná jednorázová dávka.

Poplatníci živnostenské daně podléhají mimořádné jednorázové dávce podle zákona č. 185/47 Sb. tehdy, když

1. základ daně živnostenské (maximálně 120.000 Kčs) zvýšený o jiný dani podrobený důchod nebo mzdu přesáhl částku 240.000 Kčs nebo když

2. základ daně živnostenské buď sám o sobě nebo ve spojení s jiným důchodovým pramenem přesáhl v kalendářním roce 1947 částku 50.000 Kčs a poplatník daně živnostenské má současně majetek v čisté hodnotě více jak 1.000.000 Kčs (v případě uvedeném ad 1 na-proti tomu vůbec nerozhoduje, zda poplatník má vůbec jaký majetek, případně v jaké výši).

Lhůta k podání přiznání k mimořádným majetkovým dávkám již prošla dnem 1. března 1948.

52. Co není živnostenskou daní obsáhnuto.

Živnostenskou daní jest zdaňován a zdaněn veškerý hospodářský výtěžek podnikového majetku a kapitálu, který slouží trvale k provozování živnosti v seznamu uvedené. Znamená to, že výnos veškerého podnikového majetku — s výjimkou úsporných vkladů, cenných

papírů a účastí na kapitálových společnostech — jest již kryt a daňově odbyt živnostenskou daní.

Živnostenskou daní není však zachycen a postižen výnos úsporných vkladů (výnos běžných účtů však ano), cenných papírů a účastí na kapitálových společnostech (též výnos z akcií). Uvedené položky, třebaže jsou součástí podnikového majetku, budou i nadále zdaňovány dosavadním způsobem (daní rentovou, daní důchodovou).

Místní třídy.

Pro platovou úpravu se stanoví dvě místní třídy:

I. místní třída:

Města Aš, Bílina, Bohumín, Brno, České Budějovice, Česká Lípa, Český Těšín, Děčín, Duchcov, Dvůr Králové n. L., Falkov n. O., Frýdlant, Hlučín, Hradec Králové, Cheb, Chomutov, Jablonec n. N., Jáchymov, Jihlava, Karlovy Vary, Kladno, Litoměřice, Mariánské Lázně, Moravská Ostrava, Mladá Boleslav, Most, Nový Jičín, Olomouc, Opava, Otrokovice, Pardubice, Plzeň, Podmokly, Praha Prostějov, Přerov, Šumperk, Tábor, Tepice-Šanov, Trutnov, Varnsdorf, Vsetín, Ústí n. L., Zlín, Znojmo a správní okres Liberec.

II. místní třída:

Všechna ostatní místa.

ZÁKON č. 50.

ze dne 20. března 1948

o živnostenské daní.

Ústavodárné Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Daňová povinnost.

§ 1.

(¹) Živnostenské dani podléhají fyzické osoby, které svým jménem a na svůj účet provozují malou živnost druhu uvedeného v příloze.

(²) Zemře-li poplatník, posuzuje se neodevzdaná (nerozdělená) pozůstatost tak, jako by zůstavitel byl na živu.

§ 2.

Provozuje-li poplatník více živností podle § 1, považují se všechny za jednu živnost.

§ 3.

(¹) Malou živností se rozumí živnost, v níž pracuje poplatník sám nebo nanejvýš s jedním zaměstnancem či s jednou osobou v poměru podobném pracovnímu a s jedním učněm, jestliže základ daně podle § 6 nepřevyšuje 120.000 Kčs.

(²) K druhému členu dvojice, založené manželstvím nebo skutečným spolutitím, a k nezletilým dětem (vnukům, pastorkům a schovancům)) do 21 let věku se podle odstavce 1 nepřihlíží, žijí-li s poplatníkem ve spotřebním společenství.

§ 4.

Živností se rozumí souhrn majetku a kapitálu, které tvoří hospodářský celek a slouží trvale k provozování činnosti na podkladě živnostenského oprávnění, s výjimkou účastí na kapitálových společnostech, cenných papírů a úsporných vkladů.

§ 5.

Zdaňovací období.

Daň se vyměřuje samostatně za každý kalendářní rok po jeho uplynutí.

§ 6.

Základ daně.

(¹) Základem daně je hrubá mzda za 52 týdny (za 12 měsíců), na kterou by měl poplatník nárok podle mzdových předpisů při 48hodinovém pracovním týdnu, kdyby byl ve své živnosti zaměstnán jako přední, samostatný a zvlášť kvalifikovaný dělník nebo vedoucí prodejny, zvýšená o přírůžku z nákladu na mzdy a na zboží.

(²) Kde mzdových předpisů není, stanoví mzdu, na kterou by měl poplatník nárok, ministr financí v dohodě s ministrem sociální péče.

(³) Provozuje-li poplatník více živností, jsou rozhodné pro stanovení mzdy, na kterou by měl nárok, předpisy pro tu živnost, pro kterou platí nejvyšší mzda.

(⁴) Nákladem na mzdy podle odstavce 1 rozumějí se hrubé mzdy zaměstnanců a úplaty jiným osobám (podnikům) za výkony pro živnost; u příslušníků domácnosti hrubá mzda, na kterou by měli nárok jako zaměstnanci, kteří by vykonávali tutéž práci.

(⁵) Zbožím rozumí se vše, čeho poplatník nabývá k dalšímu zcizení, k zpracování nebo k spotřebě v živnosti, vyjímajíc investice; zcizením rozumí se i vlastní spotřeba.

(⁶) Vyšší přírážky z nákladu na mzdy a na zboží stanoví podle obchodních poměrů vyhláškou v Úředním listě ministr financí po slyšení zúčastněných ministrů. Přírážka na mzdy může činit nejvýše 20% z nákladu na mzdy; v živnostech, kde převažují výkony, nejvýše 25%. Přírážka na zboží může činit nejvýše 7% z nabývací ceny.

(⁷) Ministr financí může povolití úlevy z ustanovení odstavců 1 až 5.

§ 7.

(1) Základ daně se snižuje:

1. o 6000 Kčs na druhého člena dvojice založené manželstvím nebo skutečným spoluměním,

2. o 7200 Kčs na první dítě,

3. o 8400 Kčs na druhé dítě,

4. o 12.000 Kčs na třetí dítě,

5. o 14.400 Kčs na čtvrté a na každé další dítě a

6. o 6000 Kčs na každého z rodičů.

(²) Podle odstavce 1 se přihlíží:

a) u druhého člena dvojice a u nezletilých dětí jenom k těm, kteří žijí s poplatníkem ve spotřebním společenství, a

b) u zletilých dětí a u rodičů k těm, kteří jsou v poplatníkově zaopatření.

(³) Stejně jako děti posuzují se též vnukové, pravnukové, pastorkové a schovanci.

(⁴) Stejně jako děti se posuzují též nezletilí sourozenci, nezletilí synovci a nezletilé neteře poplatníka nebo jeho manželky (manželka), jsou-li v jeho zaopatření.

(⁵) Stejně jako rodiče se posuzují též prarodiče, nevlastní rodiče, pěstouni, zetové, snachy, tchán a tchyně poplatníka nebo jeho manželky (manželka), jsou-li v jeho zaopatření.

(⁶) Stejně jako rodiče se posuzují též zletilí sourozenci, zletilí synovci a zletilé neteře poplatníka nebo jeho manželky (manželka), jsou-li práce neschopni a v jeho zaopatření.

(⁷) Osoby, na které se poplatníku snižuje daň podle předchozích odstavců, označují se dále jako příslušníci domácnosti.

(⁸) Příslušník domácnosti žije s poplatníkem ve spotřebním společenství, hradí-li se jeho životní potřeby v rámci domácnosti a převážně z jejích prostředků. Spotřební společenství není vyloučeno přechodným pobytem příslušníka mimo domácnost. Táž osoba může však býti uznána za příslušníka domácnosti pouze u jednoho poplatníka.

(⁹) Příslušník domácnosti je v poplatníkově zaopatření, poskytuje-li nebo

hradí-li mu poplatník převážně byt, stravu a ošacení. O zaopatření nejde, má-li příslušník vlastní příjmy, postačující k jeho výživě.

(¹⁰) Poplatníkům svobodným, ovdovělým, rozloučeným nebo těm, kteří nežijí trvale s manželem (manželkou) ve společné domácnosti, snižuje se základ daně o 6000 Kčs, mají-li nárok na snížení podle odstavce 1, č. 2.

(¹¹) Poplatníkům kteří vychovali nejméně dvě děti, t. j. měli je v zaopatření aspoň do jejich čtrnáctého roku, snižuje se základ daně o 6000 Kčs, nemají-li nárok na odečtení téže nebo vyšší částky podle předcházejících odstavců. Omezení do čtrnáctého roku neplatí, jestliže se děti staly přímými obětmi národní, politické nebo rasové persequce.

§ 8.

Provozuje-li živnost:

a) váleční invalidé z první nebo druhé světové války, kteří mají nárok na zaopatřovací požitky ze státní pokladny pro poškození zdraví nebo těla, b) vojenští (neváleční) invalidé a všichni občanští invalidé, jimž pro poškození zdraví nebo těla patří zaopatřovací požitky ze státní pokladny nebo podle předpisů o veřejnoprávním sociálním pojištění, nebo

c) jiné osoby tělesně nebo duševně vadné (na příklad nevidomí, zmrzačení a pod.), po případě poplatníci, na které jsou odkázáni příslušníci domácnosti tělesně nebo duševně vadní, snižuje se jim základ daně při stupni invalidity od 20% až do 44% včetně o 6000 Kčs a při stupni invalidity přes 44% o 12.000 Kčs. Při tom se předpokládá, že stupeň invalidity u invalidů, požívajících důchody z veřejnoprávního důchodového pojištění, přesahuje 44%.

§ 9.

Provozuje-li živnost vdova nebo nezletilí sirotci po padlých legionářích (zákon ze dne 24. července 1919, číslo 462 Sb., o propitčování míst legionářů) a příslušníků národního boje za osvobození (zákon ze dne 19. prosince 1946, č. 255 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození), po obětech bojových událostí nebo národní, rasové nebo politické persequce, snižuje se jim základ daně o 6000 Kčs.

§ 10.

Pro snížení daňového základu podle §§ 7 až 9 je rozhodný stav koncem roku.

§ 11.

Daňová sazba.

Živnostenská daň činí ročně:

stupeň	ze základu nad Kčs do Kčs	Kčs	stupeň	ze základu nad Kčs do Kčs	Kčs
1	19.200—20.400	540	10	30.000—31.200	1.308
2	20.400—21.600	612	11	31.200—32.400	1.416
3	21.600—22.800	684	12	32.400—33.600	1.524
4	22.800—24.000	756	13	33.600—34.800	1.632
5	24.000—25.200	840	14	34.800—36.000	1.764
6	25.200—26.400	924	15	36.000—37.200	1.896
7	26.400—27.600	1.008	16	37.200—38.400	2.028
8	27.600—28.800	1.104	17	38.400—39.600	2.160
9	28.800—30.000	1.200	18	39.600—40.800	2.292

stupeň	ze základu		Kčs	stupeň	ze základu		Kčs
	nad Kčs	do Kčs			nad Kčs	do Kčs	
19	40.800—42.000		2.424	52	80.400—81.600		10.716
20	42.000—43.200		2.568	53	81.600—82.800		11.076
21	43.200—44.400		2.712	54	82.800—84.000		11.472
22	44.400—45.600		2.856	55	84.000—85.200		11.868
23	45.600—46.800		3.012	56	85.200—86.400		12.264
24	46.800—48.000		3.168	57	86.400—87.600		12.660
25	48.000—49.200		3.348	58	87.600—88.800		13.056
26	49.200—50.400		3.528	59	88.800—90.000		13.476
27	50.400—51.600		3.708	60	90.000—91.200		13.896
28	51.600—52.800		3.888	61	91.200—92.400		14.316
29	52.800—54.000		4.068	62	92.400—93.600		14.748
30	54.000—55.200		4.260	63	93.600—94.800		15.192
31	55.200—56.400		4.452	64	94.800—96.000		15.636
32	56.400—57.600		4.644	65	96.000—97.200		16.200
33	57.600—58.800		4.836	66	97.200—98.400		16.764
34	58.800—60.000		5.028	67	98.400—99.600		17.328
35	60.000—61.200		5.268	68	99.600—100.800		17.892
36	61.200—62.400		5.544	69	100.800—102.000		18.456
37	62.400—63.600		5.820	70	102.000—103.200		19.020
38	63.600—64.800		6.096	71	103.200—104.400		19.584
39	64.800—66.000		6.396	72	104.400—105.600		20.148
40	66.000—67.200		6.696	73	105.600—106.800		20.712
41	67.200—68.400		6.996	74	106.800—108.000		21.276
42	68.400—69.600		7.296	75	108.000—109.200		21.840
43	69.600—70.800		7.596	76	109.200—110.400		22.404
44	70.800—72.000		7.932	77	110.400—111.600		22.968
45	72.000—73.200		8.268	78	111.600—112.800		23.532
46	73.200—74.400		8.604	79	112.800—114.000		24.096
47	74.400—75.600		8.940	80	114.000—115.200		24.660
48	75.600—76.800		9.276	81	115.200—116.400		25.224
49	76.800—78.000		9.636	82	116.400—117.600		25.788
50	78.000—79.200		9.996	83	117.600—118.800		26.352
51	79.200—80.400		10.356	84	118.800—120.000		26.916

§ 12.

Daň se nevyměří, nepřesahuje-li základ daně po případném snížení podle §§ 7 až 10 částku 19.200 Kčs.

§ 13.

Sleva na dani.

(1) Daň se přiměřeně sníží pro zvláštní poměry, které mají vliv na výnosnost živnosti nebo které poplatníka podstatně zatěžují, avšak ke kterým se nepřihlíželo při stanovení základu daně podle § 6 nebo při jeho snížení podle §§ 7 až 10.

(2) Za takové zvláštní poměry dlužno pokládati zmenšenou pracovní schopnost pro stáří nebo nemoc, alimentární plnění, k nimž jest poplatník právně zavázán, podporování nemajetných příbuzných v linii vzestupné nebo sestupné nebo v linii pobočné do třetího stupně a nemajetných osob se-

švagřených do druhého stupně, nákladné léčení poplatníka nebo příslušníků jeho domácnosti a živelní pohromy.

(3) Směrnice pro stanovení přiměřené slevy vyhlásí ministr financí v Úředním listě.

(4) O slevu nutno žádati v přiznání.

Počátek a konec daňové povinnosti.

§ 14.

(1) Daňová povinnost se počíná dnem, kterým bylo započato s provozováním dani podrobené živnosti, a končí se dnem, kterým bylo provozování živnosti trvale a úplně zastaveno.

(2) Byla-li živnost provozována podle odstavce 1 pouze po část roku, započte se mzda, na kterou by měl poplatník nárok podle mzdových předpisů, do daňového základu (§ 6) pouze za tu dobu, po kterou byla živnost provozována; částka 120.000 Kčs, kterou základ daně nesmí podle § 3, odst. 1 převýšiti, se poměrně sníží.

(3) Přesídlení živnosti nemění nic na daňové povinnosti.

(4) Převzetí živnosti jinou osobou se považuje za zánik dosavadní a za vznik nové živnosti.

§ 15.

(1) Kdo začne nebo přestane provozovati dani podrobenou živnost, jest povinen ohlásiti to příslušné berní správě do 30 dnů. Ohlášením jsou povinni též dědicové, a to do 30 dnů po odevzdání (rozdělení) pozůstalosti.

(2) Opomenutí ohlášení může býti potrestáno, nezakládá-li skutkovou podstatu trestného činu, pořádkovou pokutou do 5000 Kčs, a to i opětovně.

§ 16.

Splatnost daně.

(1) Poplatník jest povinen si daň sám vypočísti a zaplatiti ji příslušnému bernímu úřadu do 31. ledna po uplynutí rozhodného roku.

(2) Nebyla-li daň zaplácena včas, je dlužník povinen, činí-li nedoplatek více než 2000 Kčs, zaplatiti 2% poplatek z prodlení z nedoplatku k 31. lednu, 30. dubnu, 31. červenci a 31. říjnu.

§ 17.

Přiznání.

(1) Každý, kdo je povinen platiti živnostenskou daň, je povinen podati každoročně do 31. ledna berní správě přiznání o všech okolnostech, rozhodných pro vyměření daně za uplynulý rok. Mimo to je povinen podati přiznání každý, kdo bude berní správou k podání přiznání vyzván. Vzor přiznání vydá a způsob podání stanoví ministerstvo financí.

(2) Nepodá-li poplatník přiznání včas, může býti daň zvýšena až o 10 procent; zvýšení je splatné do 60 dnů ode dne vyložení předpisného seznamu u místního národního výboru.

§ 18.

Místní příslušnost.

(1) K vyměření živnostenské daně je příslušná berní správa, v jejímž obvodu měl poplatník bydliště koncem rozhodného roku. Nelze-li místně při-

slušnou berní správu určití podle bydliště poplatníkov, je příslušná berní správa, v jejímž obvodu se živnost provozuje. Nelze-li místní příslušnost určití ani tímto způsobem, určí ji ministerstvo financí.

(2) Odstavec 1 platí obdobně pro určení místní příslušnosti berního úřadu a místního národního výboru.

§ 19.

Vyrozumění o předpisu daně.

(1) O vyměření daně vyrozumí berní správa poplatníky hromadně prostřednictvím místního národního výboru předpisným seznamem. Seznam vyloží místní národní výbor do 7 dnů po dojití k veřejnému nahlédnutí po dobu 30 dnů.

(2) Počátek a dobu vyložení seznamu vyhlásí místní národní výbor vyhláškou na obecní tabuli nebo jiným v místě obvyklým způsobem.

(3) Na seznamu potvrdí místní národní výbor dobu vyložení a vrátí jej berní správě.

§ 20.

Odvolání.

(1) Do vyměření daně lze se písemně odvolati u příslušné berní správy do 60 dnů ode dne vyložení předpisného seznamu u místního národního výboru.

(2) V téže lhůtě mohou poplatníci podati u příslušné berní správy žádost za sdělení důvodů pro vyměření daně. Dnem podání žádosti staví se odvolací lhůta až do dne doručení příslušného vyřízení a běží pak dále jen co do zbytku.

(3) O odvolání rozhoduje s konečnou platností finanční úřad II. stolice, na Slovensku pověřenectvo financí.

§ 21.

Podání, žádosti, odvolání a potvrzení ve věcech živnostenské daně jsou osvobozeny od poplatků a dávek za úřední úkony ve věcech správních.

Přechodná a závěrečná ustanovení.

§ 22.

(1) Táž osoba může býti uznána za příslušníka domácnosti pouze u jednoho poplatníka a u téhož poplatníka pouze u jedné daně.

(2) Byla-li poplatníku u daně ze mzdy během roku poskytnuta sleva podle § 7 nebo daňová úleva podle § 9 zákona ze dne 26. června 1947, čís. 109 Sb., o dani ze mzdy, nemůže mu býti za tento rok snížena živnostenská daň podle §§ 7 až 10.

§ 23.

(1) Ministr financí může:

1. po slyšení příslušných ministrů upravití seznam živností podléhajících živnostenské dani a po případě pro nově zařazené živnosti stanoviti odlišné zásady pro výpočet daňového základu (§ 6),

2. učiniti opatření k zamezení nesrovnalostí a tvrdostí, jež by prováděním tohoto zákona mohly vzniknouti, a

3. upravití povinnost a způsob zaznamenávání skutečností rozhodných pro stanovení daňového základu, jakož i povinnost uschovávatí doklady.

(2) Opatření podle odstavce 1, č. 1 a 3 vyhlásí ministr financí v Úředním listě.

§ 24.

(1) Příjem (výtěžek) z provozování živnosti podléhající živnostenské dani nepodléhá počínajíc berním rokem 1948 dani důchodové a všeobecné dani výdělkové podle zákona o přímých daních ve znění předpisů jej měnících a doplňujících.

(2) Osoby podléhající živnostenské dani podléhají mimořádným dávkám podle zákona ze dne 31. října 1947, čís. 185 Sb., o mimořádné jednorázové dávce a o mimořádné dávce z nadměrných přírůstků na majetku, i když nejsou poplatníky daně důchodové nebo daně ze mzdy, jsou-li u nich splněny ostatní podmínky zákonem č. 185/1947 Sb. stanovené. Při tom se dani podrobeným důchodem (základem daně důchodové) podle zákona čís. 185/1947 Sb. u osob podléhajících živnostenské dani rozumí též základ živnostenské daně, nesnížený o částky uvedené v §§ 7 až 9. Mimořádná jednorázová dávka podle § 3, odst. 1, písm. a) zákona č. 185/1947 Sb. vyměří se v těchto případech i z daně živnostenské.

§ 25.

V případech tímto zákonem neupravených platí obdobně ustanovení zákona o přímých daních ve znění předpisů jej měnících a doplňujících: pro poplatek z prodlení platí obdobně ustanovení zákona ze dne 21. února 1946, č. 31 Sb., o dani z obratu.

§ 26.

(1) Přiznání k živnostenské dani za r. 1947 jsou povinni podati všichni poplatníci, kteří zásadně podléhají daňové povinnosti, a to do 30. června 1948.

(2) Živnostenská daň za rok 1947 jest splatna ve dvou stejných splátkách; první splátka do 60 dnů ode dne vyhlášení zákona a druhá do 30. září 1948.

§ 27.

Tento zákon nabývá účinnosti dnem vyhlášení; platí však po prvé pro živnostenskou daň za rok 1947. Provede jej ministr financí.

Přil. 1.

POUČENÍ

pro vyplnění přiznání k dani živnostenské za rok 1947.

Všeobecně:

Toto přiznání podávají fyzické osoby, které svým jménem a na svůj účet provozují živnost uvedenou v seznamu živnosti, připojeném k zákonu ze dne 20. března 1948, č. 50/1543 Sb., o dani živnostenské, a doplněném vyhláškou ministra financí, pokud základ daně nesnížený o odčitatelné částky podle §§ 7 až 9 cit. zák. nepřevyšuje částku 120.000 Kčs. Podmínkou jest, že v živnosti nezaměstnávají — ani po část roku — více než jednoho zaměstnance a jednoho učně. Do počtu osob zaměstnaných v živnosti se nezapočítávají manželka nebo družka (manžel nebo druh) a nezletilé děti (vnuci, pastorki a schovanci), kteří žijí s poplatníkem ve spotřebním společenství a pracují v živnosti.

Za rok 1947 jsou povinny podat přiznání všechny shora uvedené osoby, i když základ daně po případném snížení nepřesáhne částku 19.200 Kčs a nebudou tudíž povinny platit živnostenskou daň.

Vedle fyzických osob podléhají dani živnostenské také neodevzdané pozůstalosti; neodevzdaná pozůstalost posuzuje se tak, jako by zůstavitel byl na živu.

Daň se vyměřuje za každý kalendářní rok po jeho uplynutí a k okolnostem, rozhodným pro snížení daňového základu o odčitatelné částky, přihlíží se podle stavu koncem roku.

Poplatník, který provozuje více živností uvedených v seznamu, bude zdaněn jako když provozuje živnost jednu. Provozuje-li vedle toho živnost v seznamu neuvedenou, jest povinen podat přiznání k dani důchodové a všeobecné dani výdělkové, pokud jde o příjem (výtěžek) z této živnosti.

K jednotlivým bodům:

K bodu 9. a.) Příslušníky domácnosti (§ 7, odst. 1 až 9 zák.) jsou:

1. manželka (družka), případně manžel (druh) a nezletilé děti (vnuci, právnicki, pastorkové, schovanci), žijí-li s poplatníkem ve spotřebním společenství;
2. zletilé děti (vnuci, právnicki, pastorkové a schovanci), nezletilí sourozenci, nezletilí synovci a nezletilé neteře poplatníka nebo jeho manželky (manžela), jsou-li v jeho zaopatření;
3. rodiče, prarodiče, nevlastní rodiče, pěstouni, zetové, snachy, tchán a tchýně poplatníka nebo jeho manželky (manžela), jsou-li v jeho zaopatření;
4. zletilí sourozenci, zletilí synovci a zletilé neteře poplatníka nebo jeho manželky (manžela), jsou-li práce neschopni a v jeho zaopatření.

Podmínkou pro to, aby osoby uvedené pod č. 1 byly uznány za příslušníky domácnosti, jest, že žijí s poplatníkem ve spotřebním společenství, t. j. že jejich životní potřeby se hradí v rámci domácnosti a převážně z prostředků domácnosti. Mají-li proto býti uznáni za příslušníky domácnosti, musí zásadně bydlet v příjemcově domácnosti. Není však na závidu, pobývají-li mimo tuto domácnost jen přechodně, na př. za účelem studií, vojenské presenční služby, letního pobytu, pobytu na léčení a pod.

Osoby uvedené pod č. 2 a 3 budou uznány za příslušníky domácnosti jen, když jim poplatník poskytuje nebo hradí převážně byt, stravu a ošacení a nemají-li vlastní příjmy postačující k výživě, t. j. nemají roční hrubou mzdu 12.000 Kčs nebo čistý příjem z jiných pramenů 10.000 Kčs. Bydli-li takové osoby v příjemcově domácnosti, aniž mu platí za byt, stravu a ošacení, nutno je uznati za příslušníky domácnosti. Nebydli-li takové osoby v příjemcově domácnosti a tvrdí-li poplatník, že jim tyto potřeby hradí poskytováním peněžních prostředků, budou osoby uvedené pod č. 2 a 3 uznány za příslušníky domácnosti, poskytuje-li jim poplatník peněžní příspěvky, přesahující ročně 6.000 Kčs.

U osob uvedených pod č. 4. jest podmínkou pro jejich uznání za příslušníky domácnosti, aby byly nejen v poplatníkově zaopatření jako osoby pod č. 2 a 3, nýbrž také, aby byly práce neschopny.

Zásadně může býti uznána též osoba za příslušníka domácnosti pouze u jednoho poplatníka a u téhož poplatníka pouze u jedné daně. Podléhá-li poplatník vedle daně živnostenské daní ze mzdy nebo dani zemědělské, má zásadně volnost uplatnit slevu na dani nebo snížení základu pro příslušníky domácnosti u kterékoliv z těchto daní. Pouze v tom případě, že byla již poplatníkoví u daně ze mzdy poskytnuta sleva na příslušníky domácnosti, nemůže mu za tento rok býti snížena daň živnostenská.

Pokud jde o částky, o které se snižuje základ daně pro příslušníky domácnosti, dělí se příslušníci do dvou skupin.

Do první skupiny patří manžel — manželka, druh — družka, dále rodiče, prarodiče, nevlastní rodiče, pěstouni, zetové, snachy, tchán a tchýně poplatníka nebo jeho manželky (manžela), jsou-li v poplatníkově zaopatření a konečně zletilí sourozenci, zletilí synovci a zletilé neteře poplatníka nebo jeho manželky (manžela), jsou-li práce neschopni a v jeho zaopatření. Za každou z těchto osob sniží se základ daně o 6.000 Kčs.

Do druhé skupiny patří nezletilé děti (vnuci, právnicki, pastorki, schovanci), žijí-li s poplatníkem ve spotřebním společenství, dále zletilé děti (vnuci, právnicki, pastorki, schovanci), nezletilí sourozenci, nezletilí synovci a nezletilé neteře poplatníka nebo jeho manželky (manžela), jsou-li v jeho zaopatření. Za takového prvního příslušníka sniží se základ o 7.200 Kčs, za druhého o 8.400 Kčs, za třetího o 12.000 Kčs a za čtvrtého a každého dalšího o 14.400 Kčs.

Cena 1' — Kčs.

K bodu 9. b) U poplatníků svobodných, ovdovělých, rozloučených nebo nežijících trvale s manželem (manželkou) ve společné domácnosti, snižuje se základ o 6.000 Kčs, mají-li nárok na snížení proto, že s nimi žije ve spotřebním společenství nebo mají ve svém zaopatření alespoň 1 dítě (§ 7, odst. 10 zák.).

K bodu 9. c) O částku 6.000 Kčs snižuje se základ také těm poplatníkům, kteří vychovali nejméně 2 děti, t. j. měli je v zaopatření alespoň do jejich 14. roku a nemají-li již nárok na odečtení téže nebo vyšší částky podle předchozích ustanovení. Omezení do 14. roku neplatí, jestliže se děti staly přímými oběťmi národní, politické nebo rasové persekuce (§ 7, odst. 11 zák.).

K bodu 10. Základ daně se sníží podle § 8 zákona:

- a) válečným invalidům z první nebo druhé světové války, kteří mají nárok na zaopatřovací požitky ze státní pokladny pro poškození zdraví nebo těla,
 - b) vojenským (neválečným) invalidům a všem občanským invalidům, jimž pro poškození zdraví nebo těla patří zaopatřovací požitky ze státní pokladny nebo podle předpisů o veřejnoprávním sociálním pojištění, nebo
 - c) jiným osobám tělesně nebo duševně vadným (na př. nevidomým, zmrzačeným a pod.), po případě poplatníkům, na které jsou odkázáni příslušníci domácnosti tělesně nebo duševně vadní,
- a to o 6.000 Kčs při stupni invalidity od 20% až do 44% včetně a o 12.000 Kčs při stupni invalidity přes 44%. U invalidů požívajících důchody z veřejnoprávního sociálního pojištění se předpokládá, že stupeň invalidity přesahuje 44%.

K bodu 11. Vdovám nebo nezletilým sirotkům po padlých legionářích a příslušnících národního boje za osvobození, po obětech bojových událostí nebo národní, rasové nebo politické persekuce sníží se základ daně podle § 9 zák. o 6.000 Kčs.

K bodům 10. a 11. V přiznání nutno uvést důvody, ze kterých uplatňujete snížení základu podle §§ 8 a 9, případně dlužno připojit potřebné doklady. Poplatník podléhající několika daním, má zásadně volnost uplatnit úlevu na dani nebo snížení základu z důvodu invalidity nebo vdovství po padlých legionářích u kterékoli z daní. Byla-li mu však již u daně ze mzdy poskytnuta tato úleva, nemůže mu být z téhož důvodu snížena daň živnostenská (§ 22, odst. 2 zák.).

K bodu 13. Podle § 13 zák. sníží se ještě daň pro zvláštní poměry. Za zvláštní poměry nutno považovati zmenšenou pracovní schopnost pro stáří nebo nemoc, alimentární plnění, k nimž jest poplatník právně zavázán, podporování nemajetných příbuzných v linii sestupné nebo vzestupné nebo v linii početně do třetího stupně a nemajetných osob seřvagřených do druhého stupně, nákladné léčení poplatníka nebo příslušníků jeho domácnosti a živelní pohromy. V přiznání uveďte důvody, ze kterých uplatňujete snížení daně a náklad, který si tyto zvláštní poměry vyžádaly, po případě škodu, která byla živelní pohromou způsobena. Uveďte zároveň, jaké jste měl jiné příjmy (na př. z budov, kapitálu a pod.).

K bodu 14. Základ daně vypočte se tím způsobem, že ke hrubé mzdě, na kterou by měl poplatník nárok, kdyby byl sám zaměstnancem, připočte přírážku z nákladu na mzdy a přírážku na zboží.

Poplatník si vypočte, na jakou hrubou mzdu by měl nárok podle platných mzdových předpisů při 48 hodinovém pracovním týdnu za 52 týdnů resp. za 12 měsíců (srov. však Poučení k bodu 17), kdyby byl ve své živnosti zaměstnán jako přední, samostatný a zvláště kvalifikovaný dělník nebo vedoucí prodejny. Provozuje-li živnosti více, vypočte mzdu podle předpisů pro živnost s nejvyšší mzdou.

K bodu 15. a) Hrubou mzdu jsou požitky uvedené v § 2, odst. 2 zákona č. 109/1947 Sb., o dani ze mzdy, jež byly zaměstnancům během roku vyplaceny. Patří proto do hrubé mzdy i ty částky, které jsou od daně osvobozeny podle §§ 3 a 29 zák. o dani ze mzdy, na př. odměny, dary, odměny za práci přes čas a vyšší výkony. Nepatří sem však náhrady služebních výdajů jako noční, stravné, jízdné a pod., jakož i částky, které jest zaměstnavatel povinen za zaměstnance nésti ze svého.

b) Práce příslušníků domácnosti v živnosti ocení se hrubou mzdou (roční), na niž by podle platných mzdových předpisů měl nárok zaměstnanec, kteří by vykonávali tutéž práci. Do nákladu na mzdu nutno jejich mzdu zahrnouti přesto, že se k některým z nich při stanovení pojmu malé živnosti nepřihlíží a nezapočítávají se do počtu osob v živnosti zaměstnaných.

c) Za výkony pro živnost jest považovati výkony, kterých je třeba k výrobě, úpravě nebo prodeji zboží nebo výkonů, které živnostník dává prováděti jinými osobami nebo podniky pro živnost, místo aby je prováděl sám, případně se svými zaměstnanci a příslušníky domácnosti.

Ze součtu částek pod a) až c) vypočte poplatník příslušnou přírážku podle vyhlášky ministra financí.

K bodu 16. Zbožím jsou veškeré statky, které poplatník nabývá za účelem dalšího zeizení, zpracování nebo spotřeby v živnosti, tedy zpravidla vše, co jest poplatník povinen podle oddílu I. vládního nařízení ze dne 29. května 1941, č. 297 Sb., o záznamních povinnostech pro účely daňové a provozní, zapisovati do záznamu zboží. Výjimky jsou uvedeny ve vyhlášce, kterou se stanoví výše přírážky. Předměty vzaté z živnosti pro spotřebu vlastní domácnosti pokládají se za zboží zeizené v živnosti. Záleží-li provozování poplatníkovy živnosti, která jest předmětem daně živnostenské, také ve zprostředkování obchodů, uvede poplatník jako samostatnou položku pro výpočet přírážky také provizi z těchto obchodů. Do nákladu na zboží se investice nezapočítávají. Přírážka z nákladu na zboží (provise) vypočte se procentem stanoveným vyhláškou ministra financí.

K bodu 17. Součet částek uvedených pod bodem 14. až 16. jest základem daně živnostenské. Přesahuje-li tento základ částku 120.000 Kčs, není zde povinnost k dani živnostenské, nýbrž k dani důchodové a k všeobecné dani výdělkové. Nebyla-li živnost provozována po celý rok, nýbrž pouze po část roku proto, že poplatník začal nebo přestal provozovati živnost, snižuje se uvedená částka 120.000 Kčs o část mzdy, na kterou by měl poplatník nárok podle mzdových předpisů, připadající na dobu, po kterou živnost nebyla provozována.

K bodu 20. Poplatník jest povinen vypočísti si sám, jaká daň připadá na dani podrobený základ a odvésti ji ve dvou splátkách; prvá jest splatna do 30. června, druhá do 30. září 1948, a to u berního úřadu příslušného podle bydliště poplatníka.

Tabulka živnostenské daně jest vytištěna na zadní straně přiznání.

Země:

Berní správa:

Berní obec:

PŘIZNÁNÍ

k dani živnostenské za rok 1947.

1. Jméno (křestní) a příjmení poplatníka (pozůstalost po):
2. Stav (na př. svobodný, ženatý, rozloučený, vdovec atd.): Rok narození:
3. Bydliště (obec, ulice, č. p.):
dne 31. prosince 1947
v den podání přiznání: Telefon:
4. Provozují tyto živnosti:
5. Obec, ulice, čp., v níž jsou provozovny:
6. V roce 1947 jsem přestěhoval provozovnu (kdy, odkud, kam):
7. V roce 1947 jsem — začal — přestal — provozovati živnost — převzal živnost*) (den, měsíc, případně od koho):
8. V roce 1947 jsem — byl zaměstnán v pracovním poměru (hrubá mzda Kčs) — provozoval zemědělské hospodářství v ve výměře ha a*).

*) Nehodící se škrtněte!

9. a) Mám tyto příslušníky domácnosti:

Sníží se mi
proto zá-
klad daně o

Jméno	Den, měsíc a rok narození	Rodinný poměr	Zaměstnání	Bydliště	Jejich hrubá roční mzda	Jejich jinaký příjem	Kčs

b) Jsem svobodný(á) — ovdovělý(á) — rozloučený(á) — nežiji trvale s manželkou (manželem) ve společné domácnosti — a mám ve svém zaopatřenídítě — děti*); základ daně se mi sníží o dalších

c) Vychoval jsemděti, základ daně se sníží o

10. Uplatňuji snížení základu daně pro invaliditu (č. 10 Poučení) z těchto důvodů:.....

.....; základ daně se mi sníží o

11. Uplatňuji snížení základu daně, poněvadž jsem — vdovou — nezletilým sirotkem*) po legionáři atd. (č. 11 Poučení)

.....; základ daně se sníží o

12. Celkem se sníží základ daně o

13. Žádám za poskytnutí slevy na dani pro tyto zvláštní poměry:

Kčs

14. Hrubá mzda, na kterou bych měl nárok, kdybych byl ve své živnosti zaměstnán jako přední, samostatný a zvláště kvalifikovaný dělník nebo vedoucí prodejny

15. V mé živnosti činil v r. 1947 náklad na mzdu:

a) hrubá mzda zaměstnanců Kčs.....

b) hrubá mzda, na kterou by měli nárok příslušníci domácnosti . Kčs.....

c) úplaty jiným osobám (podnikům) za výkony pro živnost . . . Kčs.....

celkem . . . Kčs.....

Z celkového nákladu na mzdu činí%ní přírážka

16. Náklad na zboží (provise) v roce 1947

činil

z toho činí:

..... Kčs.....;%ní přírážka Kčs.....

..... Kčs.....;%ní přírážka Kčs.....

..... Kčs.....;%ní přírážka Kčs.....

..... Kčs.....;%ní přírážka Kčs.....

celkem . . . Kčs.....

17. Nesnížený základ daně (č. 14 + 15 + 16)

18. Základ daně se snižuje podle bodu 12 o

19. Dani podrobený základ

20. Na tento dani podrobený základ připadá podle tabulky daň Kčs.

Ujišťuji, že veškeré údaje a vysvětlivky k nim jsem učinil podle nejlepšího vědomí a svědomí.

V..... dne..... 1948.

Podpis

TABULKA ŽIVNOSTENSKÉ DANĚ.

Živnostenská daň činí ročně:

stupeň	ze základu nad do Kčs	Kčs	stupeň	ze základu nad do Kčs	Kčs
1	19.200—20.400	540	43	69.600— 70.800	7.596
2	20.400—21.600	612	44	70.800— 72.000	7.932
3	21.600—22.800	684	45	72.000— 73.200	8.268
4	22.800—24.000	756	46	73.200— 74.400	8.604
5	24.000—25.200	840	47	74.400— 75.600	8.940
6	25.200—26.400	924	48	75.600— 76.800	9.276
7	26.400—27.600	1.008	49	76.800— 78.000	9.636
8	27.600—28.800	1.104	50	78.000— 79.200	9.996
9	28.800—30.000	1.200	51	79.200— 80.400	10.356
10	30.000—31.200	1.308	52	80.400— 81.600	10.716
11	31.200—32.400	1.416	53	81.600— 82.800	11.076
12	32.400—33.600	1.524	54	82.800— 84.000	11.472
13	33.600—34.800	1.632	55	84.000— 85.200	11.868
14	34.800—36.000	1.764	56	85.200— 86.400	12.264
15	36.000—37.200	1.896	57	86.400— 87.600	12.660
16	37.200—38.400	2.028	58	87.600— 88.800	13.056
17	38.400—39.600	2.160	59	88.800— 90.000	13.476
18	39.600—40.800	2.292	60	90.000— 91.200	13.896
19	40.800—42.000	2.424	61	91.200— 92.400	14.316
20	42.000—43.200	2.568	62	92.400— 93.600	14.748
21	43.200—44.400	2.712	63	93.600— 94.800	15.192
22	44.400—45.600	2.856	64	94.800— 96.000	15.636
23	45.600—46.800	3.012	65	96.000— 97.200	16.200
24	46.800—48.000	3.168	66	97.200— 98.400	16.764
25	48.000—49.200	3.348	67	98.400— 99.600	17.328
26	49.200—50.400	3.528	68	99.600—100.800	17.892
27	50.400—51.600	3.708	69	100.800—102.000	18.456
28	51.600—52.800	3.888	70	102.000—103.200	19.020
29	52.800—54.000	4.068	71	103.200—104.400	19.584
30	54.000—55.200	4.260	72	104.400—105.600	20.148
31	55.200—56.400	4.452	73	105.600—106.800	20.712
32	56.400—57.600	4.644	74	106.800—108.000	21.276
33	57.600—58.800	4.836	75	108.000—109.200	21.840
34	58.800—60.000	5.028	76	109.200—110.400	22.404
35	60.000—61.200	5.268	77	110.400—111.600	22.968
36	61.200—62.400	5.544	78	111.600—112.800	23.532
37	62.400—63.600	5.820	79	112.800—114.000	24.096
38	63.600—64.800	6.096	80	114.000—115.200	24.660
39	64.800—66.000	6.396	81	115.200—116.400	25.224
40	66.000—67.200	6.696	82	116.400—117.600	25.788
41	67.200—68.400	6.996	83	117.600—118.800	26.352
42	68.400—69.600	7.296	84	118.800—120.000	26.916